

मानेभञ्ज्याङ गाउँपालिकाको पार्श्वचित्र

(Village Profile)

मानेभञ्ज्याङ गाउँपालिका, मानेभञ्ज्याङ ओखलढुङ्गा
प्रदेश नं. १.
वस्तुस्थिति विवरण
२०७६

बिषय सूची

परिच्छेद १: परिचय.....	1
१.१ पृष्ठभूमि	1
१.२ उद्देश्य	1
१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधारहरु	2
१.४ तयारीका चरण	4
१.४.१ वस्तुगत विवरण ढाँचा, कार्यविधि तयारी	4
१.४.२ वस्तुगत विवरण तयारी कार्यशाला.....	5
१.४.३ सहजकर्ता तथा गणक छनौट अभिमुखीकरण र परिचालन.....	5
१.४.४ तथ्यांक संकलन.....	5
१.४.५ तथ्यांक प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोत नक्सा तयारी.....	5
१.४.६ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी	5
१.४.७ वस्तुगत विवरण सुझाव संकलन.....	6
१.४.८ गाउँ वस्तुगत विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी	6
१.४.९ वस्तुस्थिति विवरण प्रमाणीकरण कार्यशाला.....	6
१.४.१० वस्तुस्थिति विवरण तयारी र प्रकाशन	6
१.५ वस्तुगत विवरणको सीमा.....	7
परिच्छेद २ गाउँपालिकाको चिनारी	8
२.१ भौगोलिक अवस्थिति	8
२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण	8
२.३ राजनीतिक तथा प्रशासनिक संरचना	9
तालिका नं. १ : नयाँ वडाहरूको विवरण.....	9
नक्सा नं २ : अवस्थिति नक्सा	11
२.४ धरातलीय अवस्था	11
तालिका नं. २ : धरातलीय उँचाइ	12
२.५ भिरालोपना	12
तालिका नं. ३ भिरालोपना	12
२.६ मोहडा.....	13
२.७ प्राकृतिक सम्पदा	13
२.८ साँस्कृतिक उत्कृष्टता	14
२.९ हावापानी तथा जलवायु	14

२.१० विकासका सम्भावनाहरु.....	16
२.११ गार्हस्थ उत्पादन	16
२.१२ मानव विकास सूचकांक	17
परिच्छेद ३	18
पारिवारिक तथा जनसंख्या विवरण	18
३.१ जनसंख्या	18
३.२ वडागत जनसंख्या वितरणको अवस्था	19
तालिका नं. ६: वडागत जनसंख्या वितरण.....	20
३.३ साविक वडागत घरपरिवार विवरण	21
तालिका नं. ७: साविक वडागत घरपरिवार विवरण.....	21
३.४ जनसंख्या वितरणको अवस्था	21
तालिका नं. ८: जनसंख्याको तुलनात्मक विवरण.....	22
३.५ उमेरको आधारमा जनसंख्या विवरण	22
तालिका नं. ४ : उमेरको आधारमा जनसंख्या विवरण.....	23
चित्र. ४ : उमेरको आधारमा जनसंख्या विवरण.....	23
३.६ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण	24
तालिका नं. १० : मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण.....	24
३.७ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण	25
तालिका नं.११: धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण.....	26
३.८ जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण	27
तालिका नं. १२ : जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण.....	27
तालिका नं १३: जातिगत आधारमा घरधुरी विवरण.....	29
३.९ जातिगत समूहको आधारमा घरधुरी र जनसंख्या विवरण	30
३.११ लैङ्गिक आधारमा घरमुलीको विवरण.....	32
तालिका नं १५ : लैङ्गिक आधारमा घरमुलीको विवरण.....	33
३.१२ पेशाका आधारमा जनसंख्या विवरण.....	34
तालिका नं. १६ : पेशाका आधारमा जनसंख्या विवरण.....	34
३.१३ आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या विवरण	35
तालिका नं. १७ : आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या विवरण.....	36
तालिका नं. १८ : प्रकारगत रूपमा अपाङ्गताको अवस्था विवरण.....	37
३.१५ अपाङ्गता परिचयपत्र	38
तालिका नं. १९ : अपाङ्गता परिचयपत्र विवरण.....	39
३.१७ व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण.....	39

स्रोत: वडा कार्यालय, मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिका	40
३.१८ दश वर्षभन्दा माथिका उमेर भएकाहरुको वैवाहिक अवस्था.....	40
तालिका नं. २१: दश वर्षभन्दा माथिका उमेर भएकाहरुको वैवाहिक अवस्था.....	41
३.१९ विवाह हुँदाको उमेर	41
तालिका नं. २२: विवाह हुँदाको उमेर.....	42
३.२० बीस वर्षमुनिका विवाहको अवस्था	42
तालिका नं. २३: बीस वर्षमुनि विवाहको अवस्था.....	43
तालिका नं. २४: सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वितहरुको वडागत विवरण.....	44
चित्र नं १४ : सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वितको विवरण.....	44
परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था	45
४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण	45
४..२.१ घरधुरीका आधारमा मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण	45
तालिका नं. २५ : घरधुरीका आधारमा मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण.....	45
४.१.२ औषत आम्दानी विवरण	46
४.१.३ औषत खर्च विवरण.....	48
तालिका नं. २७: औषत खर्चको विवरण.....	49
४.१.४ खाद्यानन्न सुरक्षा र गरिवीको अवस्था	50
तालिका नं. २९: खाद्यान्न सुरक्षाको अवस्था.....	50
४.१.५ यस गाउँपालिका भित्र रहेको कृषक समुहहरु	51
४.१.६ आयात र निर्यातको अवस्था	54
तालिका नं. ३० : आयात हुने वस्तुको विवरण (आ.व. २०७५/०७६).....	54
तालिका नं. ३१: निर्यात हुने वस्तुको विवरण (आ.व. २०७५/०७६).....	55
४.१.६ वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरुको विवरण	56
तालिका नं. ३२: वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरुको विवरण.....	56
४.१.७ लैङ्गिक आधारमा वैदेशिक रोजगारमा गएकाहरुको विवरण	58
तालिका नं. ३३ : वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरुको लैङ्गिक विवरण.....	58
४.२ भू उपयोग	59
४.२.१ जग्गा स्वामित्वको अवस्था	59
तालिका नं. ३४: जग्गा स्वामित्वको अवस्था.....	60
४.२.२ भू उपयोग	61
तालिका नं. ३५ : भू उपयोगको अवस्था.....	61
४.३ यस गाउँपालिकामा रहेका कृषि तथा पशु विकास सम्बन्धी समुहरु	62
४.३.१ पशु विकास सम्बन्धी समुहरु	64

४.३.२ मानेभञ्ज्याङ्ग गाँउपालिकामा रहेका एग्रोभेटहरुको बिबरण	66
४.३.३ मानेभञ्ज्याङ्ग गाँउपालिकामा रहेका सकृय सहकारीहरुको बिबरण	66
४.३.४ मानेभञ्ज्याङ्ग गाँउपालिकामा रहेका वित्तिय संस्थाहरुको बिबरण	67
४.३.५ मानेभञ्ज्याङ्ग गाँउपालिकामा संचालनमा रहेको प्राबिधीक शिक्षालयको बिबरण	67
४.३.६ मानेभञ्ज्याङ्ग गाँउपालिकामा संचाललित गैर सरकारी संस्थाहरुको बिबरण	67
४.३.७ मानेभञ्ज्याङ्ग गाँउपालिकामा कार्यरत अगुवा कृषकहरुको बिबरण	68
४.३.८ मानेभञ्ज्याङ्ग गाँउपालिकामा रहेका कृषि तथा पशुपालन श्रोत केन्द्रहरुको बिबरण	70
४.३.९ सिंचाइ सम्बन्धी विवरण	70
तालिका नं. ३६ : सिंचाइ सम्बन्धी विवरण	71
४.३.१० खाद्यान्न बालीमा लाग्ने रोग तथा कीरा	71
तालिका नं. ३८ : खाद्यान्न बालीमा लाग्ने रोग तथा कीराको विवरण	72
४.३.११ फलफूल तथा तरकारीमा लाग्ने रोग तथा कीरा	72
४.३.१२ पशुपंक्षीमा लाग्ने रोग तथा कीरा	73
तालिका नं. ४० : पशुपंक्षीमा लाग्ने रोग तथा कीराको विवरण	73
४.३.१३ व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण	73
तालिका नं. ४१ : व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण	74
४.३.१४ कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित मानव संशाधन	74
४.३.१५ कृषि तथा पशुपालनसँग सम्बन्धित समूह तथा सामुदायिक संस्थाको विवरण	75
४.३.१६ हाटबजार सम्बन्धी विवरण	75
तालिका नं ४२ : हाटबजार सम्बन्धी विवरण	75
४.४ पर्यटन तथा धार्मिक विकास	75
४.४.१ पर्यटकीय तथा धार्मिक स्थलहरुको विवरण	75
४.४.४ प्रमुख प्राकृतिक स्थलहरु	77
४.४.५ गुफा तथा पोखरीहरुको विवरण	77
४.५ उद्योग, व्यापार तथा वैकिङ्ग	77
४.५.१ उद्योगहरुको विवरण	77
तालिका नं. ४४ : उद्योगहरुको विवरण	78
४.५.२ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण	79
तालिका नं. ४५ : उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण	79
४.५.३ मिल तथा प्रशोधन सम्बन्धी उद्योगको विवरण	80
तालिका नं. ४६ : मिल तथा प्रशोधन सम्बन्धी उद्योगको विवरण	80
४.५.४ व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण	81
चित्र नं. २५ : व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण	82

४.५.५ खनिज तथा खानी सम्बन्धी विवरण	82
४.५.६ बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी विवरण	83
४.५.७.१ बैंकको विवरण	83
४.५.७.२ सहकारी सम्बन्धी विवरण	83
४.५.७.३ बैंकमा पहुँच	83
तालिका नं. ४८: बैंकमा खाता हुने नहुने सम्बन्धी विवरण	84
तालिका नं. ४९: बैंकमा पहुँच सम्बन्धी विवरण	84
परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था	86
५.१ शैक्षिक तथा मानव विकास	86
५.१.१ पाँच वर्षभन्दा माथिको साक्षरता विवरण	86
तालिका नं. ५०: पाँच वर्षभन्दा माथिको साक्षरता विवरण	86
तालिका नं. ५१: पाँच वर्षभन्दा माथिको साक्षरता विवरण	87
५.१.२ लैडिंगिक आधारमा साक्षरता	87
तालिका नं. ५२: लैडिंगिक आधारमा साक्षरता	87
५.१.३ तहगत रूपमा शैक्षिक विवरण	88
तालिका नं. ५३: तहगत रूपमा शैक्षिक विवरण	89
५.१.४ विद्यालयको प्रकारगत विद्यार्थीहरूको विवरण	89
तालिका नं. ५४: विद्यालयको प्रकारगत विद्यार्थीहरूको विवरण	90
५.१.५ तहगत विद्यालयको विवरण	90
तालिका नं. ५५: विद्यालयको तहगत विवरण	91
५.१.६ क्याम्पसको विवरण	91
५.१.७ विद्यालय वाहिर रहेका तथा विद्यालय छाडेका बालबालिकाहरूको विवरण	91
५.१.१० विद्यालयको भौतिक अवस्था	97
तालिका नं. ५८: विद्यालयमा भौतिक अवस्थाको विवरण	97
तालिका नं. ५९: विद्यालयमा उपलब्ध सेवा सुविधाको अवस्था	98
५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण	98
५.२.१ स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण	98
तालिका नं. ६०: स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण	98
५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण	99
तालिका नं. ६१: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध जनशक्ति विवरण	100
तालिका नं. ७५: सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण (मृत्यु तथा परिवार नियोजन)	104
५.२.७ विरामी भए नभएको अवस्था	104
तालिका नं. ७७: विरामी भए नभएको अवस्था	104

५.२.९ प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण आ. व. (२०७६/०७६).....	105
तालिका नं. ७९ : प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण.....	105
५.३ खानेपानी तथा सरसफाई.....	105
५.३.१ खानेपानी सुविधाको अवस्था	105
तालिका नं. ८० : खानेपानी सुविधाको अवस्था.....	106
५.३.२ शौचालय प्रयोगको अवस्था.....	107
तालिका नं. ८१ : शौचालय प्रयोगको अवस्था.....	107
५.३.३ सार्वजनिक शौचालय	108
५.३.४ फोहोरमैला व्यवस्थापन	108
५.३.५ ढल व्यवस्थापन	108
५.६.३ स्थानीय चाडपर्वहरु	108
तालिका नं. ९१ : स्थानीय चाडपर्वहरु.....	109
परिच्छेद ६ वन तथा वातावरणीय स्थिति	110
६.१ वन क्षेत्रको अवस्था.....	110
६.१.१ वन क्षेत्र र प्रकार सम्बन्धी विवरण	110
६.३ वन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण.....	114
६.३.१ जैविक विविधता र वातावरणीय सेवा	114
६.३.२ महत्वपूर्ण जनावर तथा चराचुरुङ्गीको विवरण.....	114
६.३.३ महत्वपूर्ण वनस्पति विवरण	114
६.५ विपद् जोखिम व्यवस्थापन	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
६.५.१ जोखिमयुक्त बसोबास विवरण.....	<i>ERROR! Bookmark not defined.</i>
तालिका नं. ९८: जोखिमयुक्त बसोबास विवरण.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
६.५.२ प्रकोप स्तरीकरण.....	114
तालिका नं. १०० : प्रकोपको किसिम अनुसार जोखिमको समय तालिका.....	118
६.६.५ विपद् व्यवस्थापनको पूर्व तयारी	119
६.६.५.१. मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिका स्तरीय स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति (LDMC) को विवरण.....	119
६.६. स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम कर्तव्य र अधिकार	125
६.६. वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम कर्तव्य तथा अधिकार	126
६.७. आपतकालीन कार्य सञ्चालन सेवा केन्द्र.....	127
परिच्छेद ७ भौतिक विकासको अवस्था.....	127
७.१ यातायात पूर्वाधार	127
७.१.१ सडक सञ्चालको विद्यमान अवस्था.....	127
तालिका नं. १०३ : सडक सञ्चालको विद्यमान अवस्था.....	127

७.२ विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा	129
७.२.१ खाना पकाउन इन्धन उपयोग विवरण	129
तालिका नं. १०८ : खाना पकाउन इन्धन उपयोग विवरण	130
७.२.२ दाउराको मुख्य श्रोत	131
७.२.३ बति बाल्ने इन्धन प्रयोग गर्ने घरपरिवार	131
तालिका नं. १०९ : बति बाल्ने इन्धनको प्रयोग गर्ने घरपरिवार	131
७.३ सञ्चार तथा प्रविधि	132
७.३.२ दूरसंचार सम्बन्धी विवरण	132
७.३.३ सञ्चार साधनको उपयोग	132
तालिका नं. ११४ : सञ्चार साधनको उपयोग	133
७.४ आवास तथा भवन	133
७.४.२ स्वामित्वको आधारमा घर संख्या	133
७.४.३ घरको किसिम	133
तालिका नं ११६ : घरको किसिम	134
चित्र नं ११६ : घरको किसिम	134
७.४.४ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी	135
७.४.६ गाउँपालिका कार्यालयदेखि वडा केन्द्रसम्मको दूरी	136
तालिका नं. ११९ : गाउँपालिका कार्यालयदेखि प्रत्येक वडा केन्द्रसम्मको दूरी	136
८.१.२ गाउँपालिकाको अचल सम्पत्ति विवरण	136
८.६ निर्वाचन सम्बन्धी विवरण	136
अनुसूचीहरु	137
अनसुची १	137
अनसुची २	139
अनसुची ३	142
अनसुची ४	143

परिच्छेद १: परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधान २०७२ को धारा ५६ (१, २) बमोजिम राज्यको संरचना र शक्तिको प्रयोग संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको संरचना हुने र राज्यशक्तिको प्रयोग तीनै तहले गर्ने व्यवस्था छ । संविधान अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अन्तरसम्बन्ध सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तमा आधारित हुने व्यवस्था गरेको छ । संविधानको अनुसूची द बमोजिम स्थानीय तहको अधिकारको सूची अन्तरगतका अधिकारहरूको व्यवस्थित योजना तर्जुमा गरी सञ्चालन गर्नका लागि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ (च) अनुसार स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रको वस्तुस्थिति अभिलेख तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरूको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदनले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, बेरोजगारको तथ्याङ्क सहित स्थानीय तहको आधारभूत तथ्याङ्क, सम्भाव्य प्राकृतिक, भौतिक र साँस्कृतिक स्रोत साधनको तथ्याङ्कीय अभिलेख, सूचना तथा प्रविधियुक्त तथ्याङ्क व्यवस्थापनलाई भौतिक तहको कार्यक्षेत्र भनी उल्लेख गरेको छ । तसर्थ उक्त संवैधानिक व्यवस्था र अधिकारको व्याख्या अनुसार स्थानीय तहको विस्तृत र खण्डकृत तथ्याङ्क सहितको वस्तुगत विवरण तयार गर्न गाउँ/नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि, २०७५ समेत नेपाल सरकारले जारी गरेको छ ।

स्थानीय तहको कार्य सञ्चालन व्यवस्थापनका लागि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा (च), (छ), (ड) र (थ) अनुसार प्रत्येक स्थानीय तहले र दफा १२ को उपदफा (ख) अनुसार स्थानीय तहका वडाहरूले विकासका निम्न आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रको वस्तुगत विवरण तथा तथ्याङ्क सङ्कलन, अभिलेख सङ्कलन तथा प्रकाशन गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । उपरोक्त कानुनी प्रावधानहरूको परिपालना गर्न, गाउँपालिका तथा गाउँपालिकावासीहरूको यथार्थ वर्तमान अवस्थाको चित्र उतार्ने प्रयास स्वरूप मानेभञ्ज्याङ गाउँपालिकाको यो गाउँ वस्तुस्थिति विवरण, २०७६ तयार पारिएको छ ।

१.२ उद्देश्य

गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयारीको उद्देश्य निम्न रहेका छन् :

१. गाउँपालिकाको आधारभूत तथ्याङ्कीय अभिलेख तयार गर्नु ।
२. प्राप्त तथ्याङ्कलाई विश्लेषण गरी विश्लेषणबाट प्राप्त सूचनाहरूलाई भौगोलिक (वडा), सामाजिक (लिङ्ग, जाति तथा धर्म), संरचना (उमेर समुह) अनुसार वर्गीकरण र विश्लेषण गरी तथ्याङ्क प्रस्तुत गर्नु ।
३. स्थानीय प्राकृतिक, भौतिक, साँस्कृतिक स्रोत साधनहरूको अवस्थिति एवम् सामाजिक र आर्थिक अवस्थाको स्थानगत स्थिति भल्काउने स्रोत नक्सा तयार गर्नु ।

४. गाउँपालिकाको सही सूचना सङ्कलन तथा व्यवस्थापन गरी गाउँपालिकालाई सूचनाले सम्पन्न बनाउनु ।

५. तथ्याङ्कको आधारमा गाउँपालिका तहमा विकास योजना प्रक्रियालाई संस्थागत गर्न सहयोग पुर्याउनु ।

६. गाउँपालिकाको पर्यटकीय, ऐतिहासिक, पुरातात्त्विक महत्वका सांस्कृतिक, प्राकृतिक सम्पदा पहिचान गर्नु ।

७. गाउँपालिकाभित्रका प्राकृतिक स्रोत, साधन र अवस्थाको चित्रण गर्नु ।

८. गाउँपालिकालाई क्रमश स्थानीय तहको सूचना बैंकको रूपमा स्थापित गर्न आधाररेखा तयार गर्नु ।

९. गाउँपालिका तहमा विकास निर्माणका नयाँ सम्भावना, अवसर तथा चुनौतिहरूको पहिचान गर्नु ।

१०. गाउँपालिकाका विभिन्न अवस्थाका बारेमा अध्ययन गर्ने, अनुसन्धान गर्ने व्यक्ति तथा संस्थाहरूलाई आवश्यक सूचना उपलब्ध गराउनु ।

१.३ कानूनी तथा नीतिगत आधारहरू

मानेभञ्ज्याङ गाउँपालिकाको गाउँ वस्तुस्थिति विवरण संविधानिक व्यवस्था, तथ्याङ्कका मान्य सिद्धान्त र आधार, विगतका अनुभव तथा सिकाइलाई आधार मानी वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । यसमा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन सम्बन्धी ऐन, नेपाल सरकारको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन, तथ्याङ्क ऐन, स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ जस्ता कानूनी र नीतिगत व्यवस्थाका साथै साविकमा गाउँ र जिल्लाको वस्तुस्थिति विवरण तयारीमा अभ्यास गरिएको ढाँचा, विधि तथा प्रक्रियालाई प्रमुख आधारको रूपमा लिइएको छ । यो वस्तुस्थिति विवरण निम्न कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थालाई आधार मानी तयार गरिएको छ ।

१.३.१ नेपालको संविधान

नेपालको संविधानको अनुसूची ५ को क्रमसंख्या १३ मा केन्द्रीय तथ्याङ्क (राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय मानक र गुणस्तर) लाई सङ्घको अधिकारको सूचीमा राखी नेपाल सरकारले यसको मापदण्ड निर्धारण गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ भने अनुसूची ६ को क्रमसंख्या ६ मा प्रदेश तथ्याङ्कलाई प्रदेशको अधिकारको सूचीमा सूचीकृत गरिएको छ । त्यसैगरी संविधानको धारा ५७ को उपधारा (४), धारा २१४ को उपधारा (२), धारा २२१ को उपधारा (२), धारा २२६ को उपधारा (१) अनुसार स्थानीय तहको अधिकारको सूची, अनुसूची ८ बमोजिम हुने व्यवस्था रहेको छ । संविधानको अनुसूची ८ को स्थानीय तहको अधिकारको सूचीको क्रमसंख्या ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख सङ्कलन सम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरेको छ ।

१.३.२ नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरूको कार्य विस्तृतिकरण प्रतिवेदन

नेपाल सरकारबाट स्वीकृत सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारको कार्य विभाजन विस्तृतीकरण प्रतिवेदनले गरेको छ । उक्त विस्तृतीकरण प्रतिवेदनमा पनि संविधानको अनुसूची ८ को स्थानीय तहको एकल अधिकारको बारेमा उल्लेख गरिएको छ । उक्त प्रतिवेदन अनुसार स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, वेरोजगारको तथ्याङ्कसहित स्थानीय तहको आधारभूत तथ्याङ्क व्यवस्थापन, तथ्याङ्कीय अभिलेख व्यवस्थापन, सूचना तथा प्रविधियुक्त तथ्याङ्क व्यवस्थापनको जिम्मेवारी स्थानीय सरकारमा रहेको छ ।

१.३.३ तथ्याङ्क ऐन, २०१५ तथा नियमावली, २०४१

जनतालाई अधिक मात्रामा ठोस हित हुने नीति निर्धारण गर्न, सरकारी निकायहरूको प्रशासकीय निपुणता बढाउन, मुलुकको आर्थिक गतिविधिबारे यथार्थ ज्ञान प्राप्त गर्न, नेपाल सरकारलाई आधार चाहिने र त्यस्तो आधार जुटाउन तथ्याङ्क सङ्कलन सम्बन्धी सुविधाको व्यवस्था गर्न तथ्याङ्क सङ्कलन, विश्लेषण, अभिलेख र प्रकाशन गर्ने कामका लागि एक केन्द्रीय विभागको स्थापना गरी शान्ति, सुव्यवस्था, जनताको सुविधा, आर्थिक हित कायम राख्न तथ्याङ्क ऐन, २०१५ जारी गरिएको छ ।

१.३.४ स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४

यस दिग्दर्शनको दफा १ मा “प्रत्येक स्थानीय तहले वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट नतिजामूलक ढड्गले गर्नुपर्ने र योजना तथा बजेट तर्जुमा गर्नुपूर्व स्थानीय तहको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको यथार्थ स्थिति देखिने गरी वस्तुगत विवरण तयार गर्नुपर्ने” व्यवस्था रहेको छ ।

१.३.५ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ३ दफा ११ को उपदफा (२) को च (२) र (३) को ड, (४), (५) र (६) मा स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन, दफा ११ को उपदफा २ थ (१), (२) (३), (४) र (५) मा वेरोजगारको तथ्याङ्क सङ्कलन तथा दफा १२ को वडा समितिको काम, कर्तव्य अधिकार अन्तर्गत उपदफा २ को ख मा तथ्याङ्क अद्यावधिक तथा संरक्षण अन्तर्गत खण्डीकृत तथ्याङ्क र पाश्वर्चित्र तयार र अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था रहेको छ ।

१.४ तयारीका चरण

मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारी गर्ने गाउँपालिकाको निर्णय बमोजिम यस गाउँपालिकाका सुचना प्रविधि अधिकृत राम चन्द्र न्यौपानेले प्रत्येक वडाका वडा अध्यक्षहरुबाट सिफरिस भएका डाटा संकलन संकलकहरूलाई तालिम प्रदान गरी उक्त डाटा संकलकहरूबाट गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि, २०७५ बमोजिम वस्तुगत विवरण तयारीका लागि देहायका चरणहरू पूरा गरी यो वस्तुगत विवरण तयारी गरिएको छ ।

१.४.१ वस्तुगत विवरण ढाँचा, कार्यविधि तयारी

गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्था, जनसंख्या, सामाजिक, आर्थिक, प्राकृतिक, भौतिक, वातावरणीय र संस्थागत वस्तुस्थिति भल्क्ने विवरण तयार गर्न सर्वप्रथम प्राथमिक तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने घरपरिवार सर्वेक्षण ढाँचा तयार गरियो । यसैगरी विषयगत कार्यालय, अन्य सामाजिक तथा शैक्षिक संस्था, स्वास्थ्य, बैंक, औद्योगिक तथा व्यवसायिक प्रतिष्ठान आदिबाट द्वितीयक तथ्याङ्क सङ्कलन गर्न संस्थागत सर्वेक्षण फारम तयार गरियो । संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार गरेको सर्वेक्षण सफ्टवेयर प्रयोग गरी घरधुरीको ग्लोबल पोजिसनिङ सिस्टम (जि.पि.एस.) सहित मोबाइल एप्लिकेशन प्रयोग गरी घरपरिवार सर्वेक्षण सम्पन्न गरियो । अफलाइनमा हरेक घरधुरीको तथ्याङ्क लिएर अनलाइनमा सर्भरमा डाटा पठाउने र त्यसरी प्राप्त तथ्याङ्क वेभसाइटमा तथ्याङ्क अनुगमन तथा शुद्धीकरण गरी तथ्याङ्कहरूलाई डिजिटलाइज गरियो । यसरी सर्भरमा प्राप्त तथ्याङ्क सफ्टवेयरको माध्यमबाट निर्धारित ढाँचाको तालिकामा प्रतिवेदन निर्माण गरी घरधुरी तहको तथ्याङ्कलाई तालिकीकरण र विश्लेषण गरिएको छ । यसैगरी द्वितीयक तथ्याङ्कलाई आवश्यकता अनुसार तालिकीकरण र विश्लेषण गरिएको छ । गाउँपालिका क्षेत्रमा भएका प्राकृतिक स्रोतहरू, भौतिक पूर्वाधारहरू, सङ्कलन सञ्चाल, सेवा प्रदायक संघसंस्थाहरूको जि.पि.एस. सर्वेक्षण गरी त्यसलाई स्रोत नक्सामा तयार गरिएको छ । यसरी तयार गरिएका ढाँचा, औजार तथा तथांक सङ्कलन गर्ने कार्यविधि तथा तरिकाहरू गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत लिएर कार्यसम्पादन गरिएको छ ।

१.४.२ वस्तुगत विवरण तयारी कार्यशाला

स्वीकृत कार्ययोजना बमोजिम पारिवारिक तथा संस्थागत तथ्याङ्क सङ्कलन फाराम तयार भएपछि उक्त फारामका सम्बन्धमा आवश्यक छलफल गर्न तथा वस्तुगत विवरणको समग्र प्रक्रियाका बारेमा छलफल गर्न गाउँ कार्यपालिका पदाधिकारी, विषयगत विज्ञ, विद्यालयकका शिक्षक, गाउँपालिका क्षेत्रमा कार्यरत विभिन्न संघसंस्थाका प्रतिनिधि, बुद्धिजीवीहरूको सहभागितामा वस्तुगत विवरण तयारी कार्यशाला आयोजना गरियो । कार्यशालामा वस्तुगत विवरणको आवश्यकता र औचित्यसहित तथ्याङ्क सङ्कलन फाराममा स्वीकृति, विधि, प्रक्रिया आदि प्रस्तुत गरी सो उपर छलफल गरी अन्तिम रूप प्रदान गरियो ।

१.४.३ सहजकर्ता तथा गणक छनोट अभिमुखीकरण र परिचालन

पारिवारिक तथ्याङ्क मोबाइल एप्लिकेशनमार्फत् जि.पि.एस्.लोकेसनसहित सङ्कलन गर्नका लागि गाउँपालिकाका वडा अध्यक्षज्यूहरूसँगको समन्वयमा सबै वडामा कार्य गर्ने गणकहरू छनोट गरियो । ती गणकहरूलाई तथ्याङ्क सङ्कलनको उद्देश्य, प्रक्रिया र ढाँचाका बारेमा जानकारी गर्न दुई दिने अभिमुखीकरण तालिम आयोजना गरियो । साथै द्वितीय तथ्याङ्कको सङ्कलन र सामुदायिक जि.पि.एस्.सर्भेक्षणका लागि अभिमुखीकरण गरी कार्यसम्पादन गरियो ।

१.४.४ तथ्यांक संकलन

तथ्याङ्क सङ्कलन गर्नका लागि छनोट गरिएका गणकहरूबाट गाउँपालिकाका सबै वडामा मोबाइल एप्लिकेशन मार्फत् तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने काम भयो । गणक परिचालनका लागि फिल्ड सुपरभाइजरको व्यवस्था गरियो । द्वितीय तथ्याङ्क सङ्कलकद्वारा निर्धारित ढाँचामा तथ्याङ्क सङ्कलन गरियो भने जि.पि.एस्.सर्भेक्षकद्वारा मोबाइल एप्लिकेशनमार्फत् गाउँपालिकाको क्षेत्रमा रहेका पूर्वाधारहरूको जि.पि.एस्.लोकेसन सङ्कलन गर्ने काम भयो ।

१.४.५ तथ्यांक प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोत नक्सा तयारी

सर्भरमा जम्मा भएको तथ्याङ्कहरू सफ्टवेयरमार्फत् वेभसाइटमा तालिकीकरण गरिएको छ । सो तालिकाहरूलाई प्रशोधन गरी विश्लेषण गरियो । यसैगरी मोबाइल एप्लिकेशनमार्फत् सर्भरमा प्राप्त भएको सामुदायिक जि.पि.एस्. स्रोत सर्भेक्षणको तथ्याङ्कलाई जि.पि.एस्.विज्ञद्वारा प्रशोधन गरी गाउँपालिकाको स्रोत नक्सा तयारी गरियो ।

१.४.६ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी

घरधुरी सर्भेक्षण तथा द्वितीयक दुवै स्रोतबाट प्राप्त सबै सूचनाहरू तालिकीकरण र विश्लेषण भएपछि नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयद्वारा जारी गरिएको गाउँ/नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि, २०७५ को ढाँचामा वस्तुस्थिति विवरणको प्रारम्भिक लेखन गरी पहिलो मस्यौदा तयार गरियो ।

१.४.७ वस्तुगत विवरण सुझाव संकलन

प्रारम्भिक मस्यौदा तयार भएपछि उक्त मस्यौदा उपर सुभाव सङ्कलन गर्नका लागि गाउँ कार्यपालिकाका पदाधिकारी, विषयगत विज्ञ, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, विषयगत इकाइका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरू अन्य सरोकारवालाहरूको सहभागितामा सुभाव सङ्कलन गोष्ठीको आयोजना गरी सो गोष्ठीमा प्रस्तुत गरी सुभाव सङ्कलन गरियो । यसका साथै प्रमुख तथ्याङ्कहरूसहितको मस्यौदा वस्तुस्थिति विवरण वडा अध्यक्षहरूलाई पठाई सुभाव सङ्कलन गरियो ।

१.४.८ गाउँ वस्तुगत विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी

सुभाव सङ्कलन कार्यशाला गोष्ठीबाट आएका सुभाव र वडा तहबाट आएका सुभावहरू समेतलाई एकीकृत गरी गाउँ वस्तुस्थिति विवरणको अन्तिम मस्यौदा प्रतिवेदन तयार गरियो ।

१.४.९ वस्तुस्थिति विवरण प्रमाणीकरण कार्यशाला

निर्धारित ढाँचामा तयार भएको वस्तुस्थिती विवरणको अन्तिम मस्यौदा गाउँ कार्यपालिकाको बैठकमा छलफल गराई प्राप्त सुभावहरू समावेश गरी प्रतिवेदनलाई पूर्णता दिने गरी वस्तुस्थिति विवरण प्रमाणीकरण गरियो ।

१.४.१० वस्तुस्थिति विवरण तयारी र प्रकाशन

उपरोक्त प्रक्रिया पूरा गरी प्रमाणीकरण गरिएको यस गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण पुस्तकका साइजमा आवश्यक डिजाइन गरी प्रकाशन गरियो । समग्रमा निम्न ७ वटा चरणहरू पूरा गरी यो प्रतिवेदन

तयार

गरिएको

छ

।

१.५ वस्तुगत विवरणको सीमा

गाउँ वस्तुस्थिति विवरणलाई सूचना प्रविधियुक्त बनाई उपयुक्त वस्तुस्थिति विवरण तयार गर्ने प्रयासका बाबजुद यसका निम्न सीमाहरू रहेका छन् ।

१. यो वस्तुगत विवरण तयारी गर्दा मुख्यत स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम गाउँपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारभित्र रही योजना तर्जुमासँग सम्बन्धित प्रश्नावली र गाउँ तथा नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि, २०७५ मा उल्लेखित प्रश्नावली प्रयोग गरिएकोले यस प्रयोजनभन्दा बाहेकका अन्य प्रश्नावलीहरू समेटिएको छैन ।
२. गरिबी मापन (Poverty Mapping) सम्बन्धी पर्याप्त र विश्वासनीय सूचनाहरू पाउन कठिन भएकोले गरीबी मापनसम्बन्धी निर्देशिकामा उल्लेख भएअनुसारका सबै तालिकाहरूको विस्तृत समावेश छैन ।
३. वस्तुस्थिति विवरण समावेश गर्नुपर्ने कतिपय द्वितीयक तथ्याङ्कहरू सम्बन्धित विषयगत कार्यालयहरूमा नै उपलब्ध नभएको हुँदा केही त्यस्ता तथ्याङ्कहरू समावेश गर्न सकिएको छैन ।
४. सङ्कलन गरिएका द्वितीयक तथ्याङ्कहरू कुनै केही वर्ष अधिका र कुनै तथ्याङ्क केही वर्ष पछिका हुनुले द्वितीयक तथ्याङ्कमा एकरूपता हुन सकेको छैन ।
५. गाउँबाहिर नै बसोबास गरिरहेका तर गाउँपालिका क्षेत्रमा नै घरधुरी कायम रहेका घरधुरीहरूको पूर्ण तथ्याङ्क लिने प्रयास गरिए तापनि केही परिवारहरूको विवरणहरू समावेश गर्न सकिएको छैन । नियमित रूपमा गाउँमा बसोबास नगर्ने घरधुरीमा गणकहरू पटकपटक जाँदा पनि जानकारी प्राप्त नभएकोले यस वस्तुस्थिति विवरणमा त्यस्ता केही घरधुरीको तथ्याङ्क छुटेको पनि हुनसक्दछ ।
६. यस कार्यक्रमका लागि सहयोगी संस्थाले प्राप्त गरेको कार्यसूची, त्यसको आर्थिक सीमा अनुसार यसमा प्रयोग भएका भूसूचनाका इमेजहरूमा सीमित शीर्षक र सूचनाहरू समावेश छन् । तर इमेजमा अपडेट हुन बाँकी रहेका सबै आवश्यक कुराहरू स्थलगत रूपमा पुगेर जि.पि.एस्. प्लाइन्ट लिएर अपडेट गर्ने प्रयत्न गरिएको छ ।

परिच्छेद २ गाउँपालिकाको चिनारी

२.१ भौगोलिक अवस्थिति

मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिका सङ्घीय नेपालको प्रदेश नम्बर १ अन्तर्गत ओखलढुंगा जिल्लाको उत्तर पश्चिम पहाडी भूभागमा अवस्थित प्राकृतिक र सांस्कृतिक रूपमा सुन्दर एवम् हराभरा भएको गाउँपालिका हो । यस गाउँपालिकाको कार्यालय वडा नं. ५ को मानेभञ्ज्याङ्गमा रहेको छ । साविकको मोली, वाक्सा, उँबु, मानभञ्ज्याङ्ग, थाक्ले, टोक्सेल र माधवपुर गाविसहरु समावेश भइ यो गाउँपालिका स्थापना भएको हो । यो गाउँपालिकाको सबै भाग पहाडी भूभागले ढाकेको छ । मिश्रित जातजातिको बसोबास रहेको यस गाउँपालिकामा मुख्यगरी हिन्दू, बौद्ध, किंरात र इसाई धर्मावलम्बीहरू रहेका छन् । जडिबुटी र जलविद्युतको प्रचुर सम्भावना बोकेको क्षेत्रमा यस गाउँपालिका पर्दछ । मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिका ८६°२६'४३''उत्तरी अक्षांश र २७°१२'४३''पूर्वी देशान्तरमा अवस्थित रहेको छ । यो गाउँपालिका समुद्री सतहबाट २७५ देखि २१९८ मिटरसम्मको उँचाइमा अवस्थित रहेको छ । यस गाउँपालिकाको कूल क्षेत्रफल १४६.४४ वर्ग कि.मि छ । यस गाउँपालिकाको पूर्वमा दुधकोशि र सुनकोशी, उत्तरमा सिद्धिचरण नगरपालिका र दक्षिणमा सुनकोशी गा.पा. पर्दछ ।

२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण

तत्कालीन ८ वटा गाविस मिली बनेको यस गाउँपालिकामा क्षेत्रगत हिसाबले पहिलो र जनसंख्याको हिसाबले दोस्रो बाहुल्यता रहेको राईहरूको बसोबास रहेको यस बस्तीमा अधिकांश नामावलीहरू राई भाषामा रहेको पाइन्छ । यस गाउँपालीकाको नामाकरणको सम्बन्धमा माने र भञ्ज्याङ्ग मिनेर बनेको बुझिन्छ । माने भन्नाले प्राचिन समयमा तामाङ्ग बस्तिभएका साथै तामाङ्गहरूले मानेलाई मान्ने भएको हुदौं माने भन्ने गरिएको साथै दुई वटा डाँडाको विचमा रहेकोले भञ्ज्याङ्ग भनिएको र दुई वटा शब्द मिलाएर मानेभञ्ज्याङ्ग नामाकरण भएको भन्ने किम्बदन्ती रहेको पाइन्छ साथै कोही कोहीको भनाईमा चाहि माथिमा हेर्दा माना घोम्टाए भै भएको देखिने हुदौं माने र भञ्ज्याङ्ग मिलेर मानेभञ्ज्याङ्गको नामाकरणको पूर्खाहरूका भनाई देखिन्छ । नेपालको इतिहासमा उल्लेख रहेको छ । पछिल्लो समयको विभिन्न कालखण्डमा विभिन्न जातजातिहरूको बसोबास हुँदै गाएको पाइन्छ ।

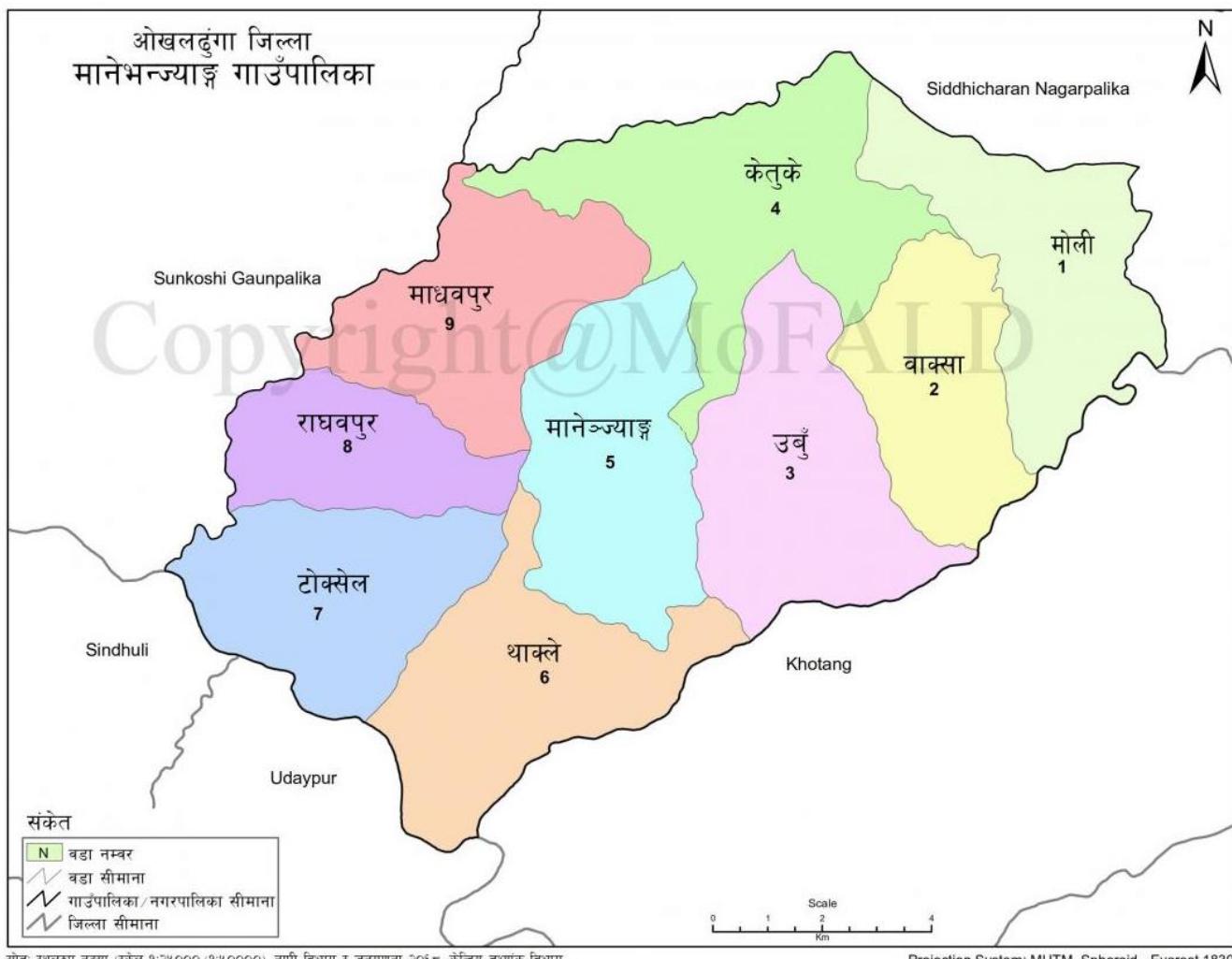
२.३ राजनीतिक तथा प्रशासनिक संरचना

यो गाउँपालिका २०७३ फागुन २७ गते स्थापना भएको थियो । एउटा मात्र संघीय निर्वाचन क्षेत्र भएको ओखलढुंगा जिल्ला प्रदेश सभाका लागि भने दुईवटा निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन् । जसमध्ये मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिका प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र 'क' मा पर्दछ । गाउँपालिका केन्द्र वडा नम्बर ५ को मानेभञ्ज्याङ्गमा रहेको छ । पुनर्संरचना गर्दा साविकका गाविसलाई तालिका नं. १ बमोजिम गाउँपालिकाको वडा कायम गरिएको छ ।

तालिका नं. १ : नयाँ वडाहरूको विवरण

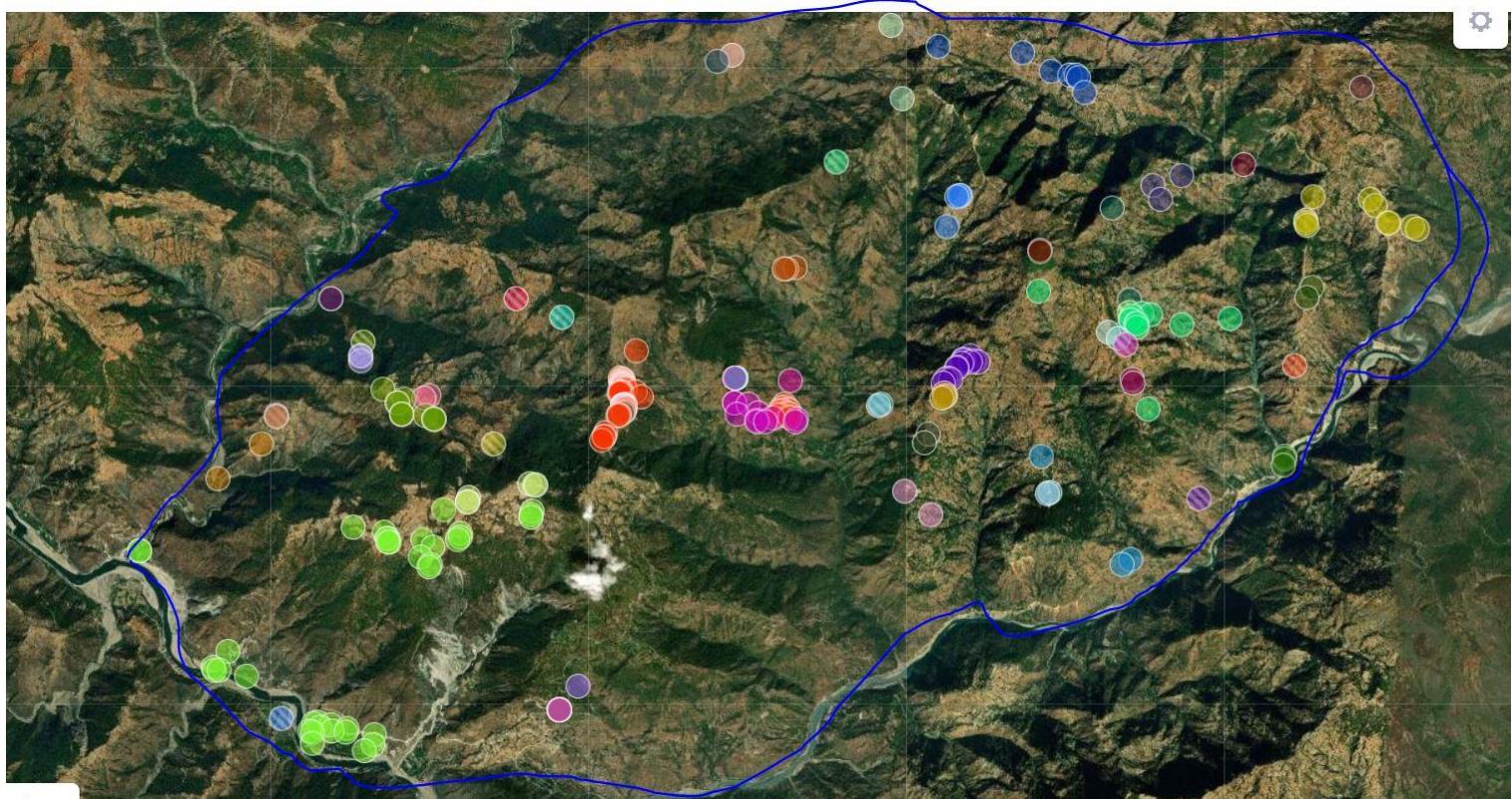
समावेश भएका गाविसहरु	हालको वडा नं	साविकको वडा नं
मोली	१	वडा नं. १ देखी ९
वाक्सा	२	वडा नं. १ देखी ९
उँबु	३	वडा नं. १ देखी ९
केतुके	४	वडा नं १ देखी ९
मानेभञ्ज्याङ्ग	५	वडा नं १ देखी ९
थाक्ले	६	वडा नं १ देखी ९
टोक्सेल	७	वडा नं १, २, ३, ४ र ७
(टोक्सेल) राघवपुर	८	वडा नं ५, ६, ७, ८, ९
माधवपुर	९	वडा नं १ देखी ९

नक्सा नं १: अवस्थिति नक्सा

स्रोत: स्वलक्षण नक्सा (स्केल १:२५,०००/१:५०,०००), नारी विभाग र जनगणना २०६८, केन्द्रिय तथांक विभाग
तयार पार्ने: गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, सरकारी वा स्वायत्त क्षेत्रको सचिवा तथा सीमाना निर्धारण आयोग

नक्सा नं २ : अवस्थिति नक्सा

२.४ धरातलीय अवस्था

यो गाउँपालिकाको धरातलीय अवस्थालाई ४ वटा तहमा विभाजन गरिएको छ । यसको अधिकांश भूभाग १५०० मी. माथि छ । सबैभन्दा बढी भूभाग १५०० देखि २५०० मी. बीचमा ६१.८४ प्रतिशत छ भने २५०० मी. भन्दा माथिको भूभाग पनि कमै मात्रामा छ । १००० मी. भन्दा तलको भूभाग केही मात्रामा रहेको छ । यस गाउँपालिकाको धरातलीय उँचाइ सम्बन्धी विवरण तालिका नं. २ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. २ : धरातलीय उँचाई

उँचाई	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	प्रतिशत
१००० मिटर भन्दा कम	२७८३	१९।००
१००० देखि १५०० मिटर सम्म	३८।०५	२५।९८
१५०० देखि २००० मिटर सम्म	६९।८४	४२।२३
२००० देखि २५०० मिटर सम्म	१८।७२	१२।७८
जम्मा	१४६।४	१००।००

स्रोत: जिआइएस नक्शा

२.५ भिरालोपना

यस गाउँपालिकाको धेरैजसो भूभाग २० देखि ४० डिग्रीसम्म भिरालोपना रहेको छ जसमा ६२।१८ प्रतिशत भूभाग रहेको छ। १० डिग्रीभन्दा कम भूभाग ८।४६ प्रतिशत छ भने ४० देखि ६० डिग्रीको भूभाग पनि करीब १५ प्रतिशत छ। यस्तै ७० डिग्रीभन्दा माथीको भुभाग समेत ०।०१ प्रतिशत रहेको छ। गाउँपालिकाको भिरालोपनाको अवस्था तालिका नं. ३ र नक्सा नं. ३ मा देखाइएको छ।

तालिका नं. ३ भिरालोपना

भिरालोपन (डिग्रीमा)	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	प्रतिशत
१० डिग्री भन्दा कम	१९।४७	१३।४८
१० देखि २० डिग्री	४९।५८	२८।७९
२० देखि ३० डिग्री	५५।२	३८।२२
३० देखि ४० डिग्री	९।५६	६।६।९
४० देखि ५० डिग्री	१२	८।३०८
५० देखि ६० डिग्री	५।८४	४।०४३
६० देखि ७०डिग्री	०।७६	०।५२६
७० देखि माथी	०।०३	०।०२१
जम्मा	१४४।४४	१००

स्रोत: जिआइएस नक्शा

२.६ मोहडा

गाउँपालिकाको धेरैजसो भूभाग उत्तरतिर फर्किएको छ। यसमध्ये उत्तर र उत्तर पश्चिम मोहडा तर्फको क्षेत्रफल मात्र करीब ३५ प्रतिशत छ। समथर भूभाग ४ प्रतिशतको हाराहारी छ भने दक्षिण तथा दक्षिण पश्चिम भूभाग १९ प्रतिशत जति छ। गाउँपालिकाको भूभागको मोहडा सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ४ र नक्सा नं. ४ मा छ।

तालिका नं. ४: मोहडा

मोहडा	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	प्रतिशत
समथर	६।७७	४।६९
उत्तर मोहडा	१३।१९	१।७७
उत्तर पुर्वी मोहडा	१।८२	१।२६
पुर्वी मोहडा	२।५५	१।१३
दक्षिण पुर्वी मोहडा	१।२।२२	८।४६
दक्षिण मोहडा	१।४।१४	१।७९
दक्षिण पश्चिम मोहडा	२।०।३२	१।४।१
पश्चिम मोहडा	२।१।८५	१।५।१
उत्तर पश्चिम मोहडा	१।२।२५	८।४८
प्रतिशत	१।४।४।४४	१००

स्रोत: जिआइएस नक्शा, २०७६

२.७ प्राकृतिक सम्पदा

यस गाउँपालिकामा रहेका खेतीयोग्य जमिन, वनजड्गल, जडीबुटी र पानीका स्रोत नै प्रमुख प्राकृतिक सम्पदाहरू हुन्। प्राकृतिक रूपमा लिङ्गु भुञ्जु, सातसल्ले, पाँचकन्य, स्लेवापार्क लागाएत धार्मिक तथा प्राकृतिक गुफाहरू, प्राकृतिक पोखरीहरू, बहुमुल्य गैरगाष्ठ वनपैदावर तथा हिमाली जडीबुटीहरू, ९ वटा बढी बर्षभरि पानी बग्ने खोला खोल्साहरू, विभिन्न प्रजातिका जंगली जनावर तथा पंक्षीहरू, ५ दर्जन बढी धार्मिक सांस्कृतिक महत्वका मठ, मन्दिर, देवीथान, गुम्बा, चर्चहरूसहित बहुसांस्कृतिक सम्पदा सम्पन्न गाउँपालिका हो। यसका विस्तृत विवरणहरू सम्बन्धित अध्यायहरूमा समावेश छ।

२.८ सांस्कृतिक उत्कृष्टता

यस गाउँपालिकामा रहेका खेतीयोग्य जमिन, वनजड्गाल, जडीबुटी र पानीका स्रोत नै प्रमुख प्राकृतिक सम्पदाहरू हुन् । प्राकृतिक सम्पदाहरू लगाएत धार्मिक तथा प्राकृतिक गुफाहरू, प्राकृतिक पोखरीहरू, बहुमुल्य गैरगाष्ठ वनपैदावर तथा हिमाली जडीबुटीहरू, ९ वटा बढी वर्षभरि पानी बग्ने खोला खोल्साहरू, विभिन्न प्रजातिका जंगली जनावर तथा पंक्षीहरू, भण्डै ३ दर्जन धार्मिक सांस्कृतिक महत्वका मठ, मन्दिर, देवीथान, गुम्बा, चर्चहरूसहित बहुसांस्कृतिक सम्पदा सम्पन्न गाउँपालिका हो । अन्य क्षेत्रको तुलना र यस गाउँपालिकाको विशेषताको हिसाबले राई संस्कृति एक उत्कृष्ट पक्ष रहेको छ ।

२.९ हावापानी तथा जलवायु

समुद्री सतहबाट २७५ देखि २१९८ मिटरसम्मको उँचाइमा अवस्थित यस मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिकामा ४ प्रकारको विविधतायुक्त हावापानी पाइन्छ । वार्षिक औसत वर्षा ११५५ देखि १६७० मी.मी. सम्म हुने गर्दछ भने अधिकतम तापक्रम 22° से. न्युनतम 5° र औसत 12 देखि 16° से. सम्म हुने गर्दछ । समुद्री सतहबाट उचाइको आधारमा हावापानी तथा जलवायुको विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

क) उष्ण मौसमी हावापानी

समुद्री सतहको १००० मी.को उँचाइसम्म यस प्रकारको हावापानी पाइन्छ । कम उचाइका कारण ग्रीष्म ऋतुमा यहाँको तापक्रम २० डिग्रीमाथि सेल्सियससम्म पुग्ने गर्दछ भने हेमन्त ऋतुमा ९ डिग्रीसम्म भर्द्ध भने औसत 12 देखि 16 डिग्रीसम्म रहन्छ । मनसुनी वायुको प्रभावले १५०० देखि १६०० मिलीमिटरसम्म औसत वर्षा हुने गर्दछ । सुनकोशी, दुशकोशी र मोलुङ्ग खोलाको तल्लो तटवर्ती इलाकामा गर्मी प्रकारको हावापानी पाइन्छ । उष्ण मौसम पाइने यस गाउँपालिकाको उँचाइको भूभाग 0.46 प्रतिशत रहेको छ ।

ख) उपोष्ण हावापानी

समुद्री सतहको १००० देखि २००० मी.को उँचाइसम्म यस प्रकारको हावापानी पाइन्छ । यसको तल्लो भागमा केही गर्मी र माथिल्लो भागमा केही ठण्डा हावापानी पाइन्छ । उपोष्ण मौसम पाइने यस गाउँपालिकाको उँचाइको भूभाग 22.23 प्रतिशत रहेको छ ।

ग) सम-शितोष्ण हावापानी

समुद्री सतहको २००० देखि ३००० मी.को उँचाइसम्म यस प्रकारको हावापानी पाइन्छ । यसको माथिल्लो भागमा केही ठण्डा र तल्लो भागमा गर्म हुने गर्दछ । समशितोष्ण मौसम पाइने यस गाउँपालिकाको उँचाइको भूभाग ६५.७४ प्रतिशत रहेको छ ।

घ) चिसो लेकाली हावापानी

समुद्री सतहको ३००० मी. भन्दा माथिको उँचाइमा यस प्रकारको हावापानी पाइन्छ । यसको तल्लो भागमा ठण्डा तथा हिमपात पर्ने र माथिल्लो भाग निकै चिसो तथा लेकाली हावापानी हुने गर्दछ । चिसो लेकाली मौसम पाइने यस गाउँपालिकाको उँचाइको भूभाग ११.५७ प्रतिशत रहेको छ ।

२.१० विकासका सम्भावनाहरू

गाउँपालिकाभित्र पहिचान भएका प्राकृतिक स्रोतहरूको उपयोग गरेर नै यस गाउँपालिकालाई समृद्ध बनाउन र गाउँपालिकावासीको आय आर्जन बढाए गर्न सकिन्छ । यस अन्तर्गत व्यवसायिक कृषि, तरकारी, पशुपालन मार्फत आफ्ना उत्पादनहरू गाउँपालिकावाहिर पठाउन सकिन्छ । यसैगरी गाउँपालिकाभित्रका पर्यटकीय स्थलहरूको पहिचान गरी सम्भावित पर्यटकीय स्थलहरूको विकास गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरू भित्र्याइ पर्यटन व्यवसाय मार्फत गाउँपालिका वासीको आयआर्जन बढाए गर्न सकिन्छ ।

यसैगरी जडीबुटीको व्यवसायिक खेती तथा जलस्रोत पनि गाउँपालिकाका विकासका सम्भावनाका रूपमा देखिएका छन् । यी सम्भावनाहरूलाई यथार्थमा परिणत गर्नका लागि गाउँपालिकाभित्र सडक, पुल, बिद्युत, सिंचाई जस्ता पूर्वाधारहरूको विकास गर्न जरुरी छ ।

२.११ गार्हस्थ उत्पादन

मानेभञ्ज्याङ गाउँपालिकाको कूल गार्हस्थ उत्पादन भन्नाले यसको भूभागभित्र एक वर्षमा उत्पादन भएका समग्र वस्तु तथा सेवाको बजार मूल्य भन्ने बुझिन्छ । कूल घरेलु उत्पादन एउटा अर्थ व्यवस्थाको आर्थिक प्रदर्शनको भरपर्दो मापन हो । स्थानीयदेखि केन्द्रसम्म प्रत्येक परिवार, वस्ती, समुदाय वडामा उत्पादन भएका वस्तु सेवाको अभिलेख राख्ने प्रणाली व्यवस्थित नभएको कारण गाउँपालिका अनुसार गार्हस्थ उत्पादन निकाल सकिने अवस्था हुँदैन । घरधुरी सर्भेक्षणमा प्रत्येक परिवारबाट लिइएको कृषि तथा गैर कृषि क्षेत्रबाट प्राप्त हुने वार्षिक आम्दानीलाई आधार मान्दा गाउँपालिकाको गार्हस्थ आम्दानी करिब १ अर्व १८ करोड ३२ हजार र प्रति व्यक्ति सरदर आय रु. ४२ हजार ६ सय हुने देखिन्छ । तर सोधिएका प्रश्नावलीको सही उत्तर नदिई कर लगाइने वा अन्य कुनै डरका कारणले उत्तरदाताले सूचना लुकाउने बानीको कारण सोही ग्राहस्थ उत्पादनलाई अन्तिम मान्न सकिने अवस्था भने रहेदैन ।

२.१२ मानव विकास सूचकाङ्क

स्वास्थ्य, शिक्षा र आयका तीन आयामहरूबाट चारवटा सूचकहरूलाई लिएर मानव विकास सूचकांक निकालिन्छ । स्वास्थ्यको सूचकमा औशत आयु, शिक्षाको सूचकमा वयशक साक्षरता र विद्यालयको औशत वर्षलाई मानिन्छ भने आयको सूचकमा प्रतिवर्ति आयलाई लिएर निकालिन्छ । शून्यदेखि १ बीचमा रहने मानव विकास सूचकांक जति धेरै आउँछ त्यसलाई राम्रो मानिन्छ । नेपाल मानव विकास सूचकांक प्रतिवेदन, २०१४ का अनुसार विपन्नताबाट सम्पन्नतातिर ५ तहमा स्तरीकरण गरेकोमा ओखलढुंगा तेस्रो स्तरमा रहेको छ जसको सूचकांक ०.४९४ रहेको छ । यो मध्यमस्तर हो । साविकका गाउँस तथा नव संरचित गाउँपालिकाहरूको अलग्गै प्रतिवेदन नहुने कारण ओखलढुंगा जिल्लाको मानव विकास सूचकांक नै मानेभज्याङ्ग गाउँपालिकाको सूचकांक मान्नुपर्ने अवस्था छ ।

परिच्छेद ३

पारिवारिक तथा जनसंख्या विवरण

३.१ जनसंख्या

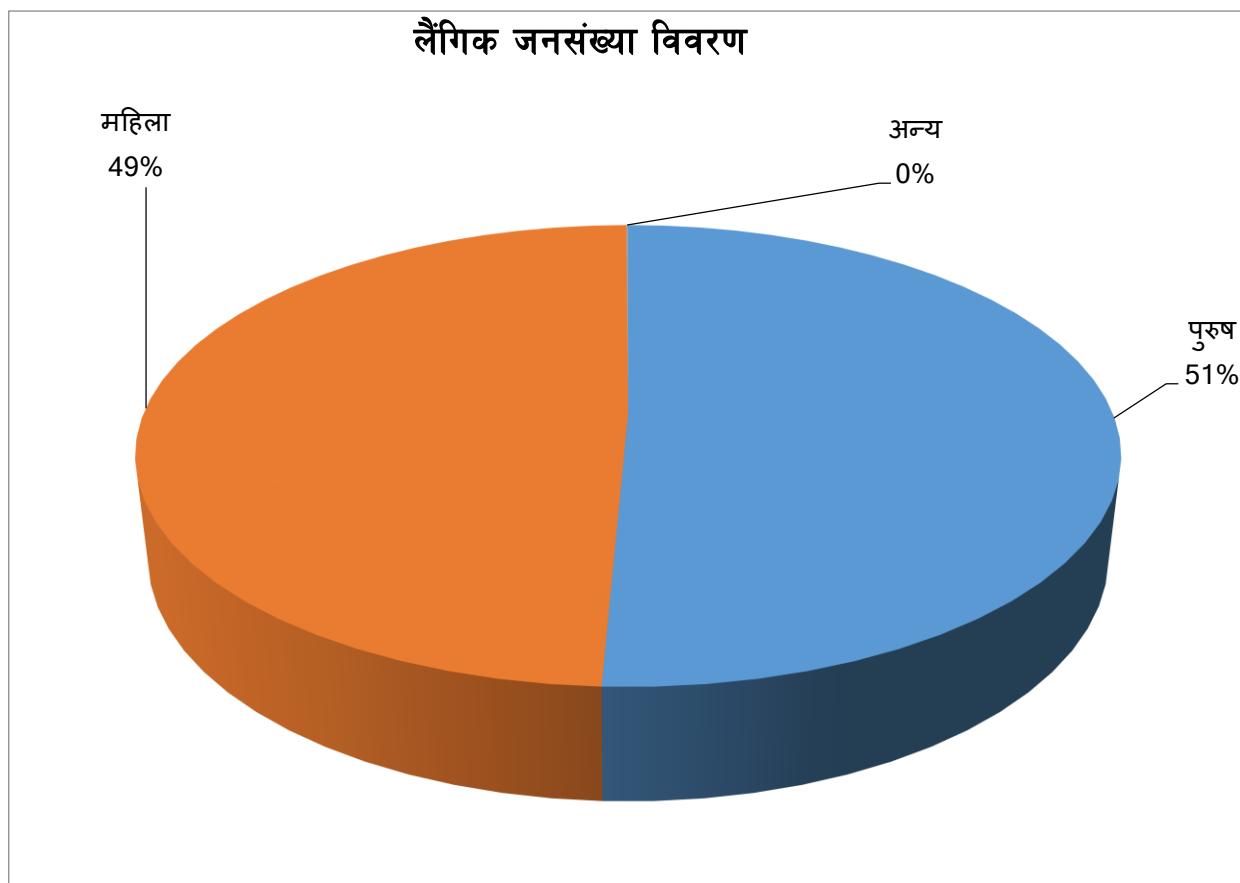
यस गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या २८ हजार १७६ जना रहेका छन्। जसमध्ये पुरुष १४ हजार १८६ जना, महिला १३ हजार ९६९ जना र अन्य २१ जना रहेका छन्। प्रतिशतमा हेर्दा महिला ४९ दशमलव ५८, पुरुष ५० दशमलव ३५ प्रतिशत र अन्य ० दशमलव ०७ रहेका छ। यस गाउँपालिकामा पुरुष भन्दा महिलाको संख्या करीव ०.७७ प्रतिशत बढी रहेको छ। जनसंख्याको विवरणको तालिका नं. ५ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ५ : जनसंख्या विवरण

	कुल जनसंख्या	प्रतिशत
पुरुष	१४९८६	५०।३५
महिला	९३९६९	४९।५८
अन्य	२१	०।०७
जम्मा	२८१७६	१००।

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं १ : जनसंख्या विवरण

३.२ वडागत जनसंख्या वितरणको अवस्था

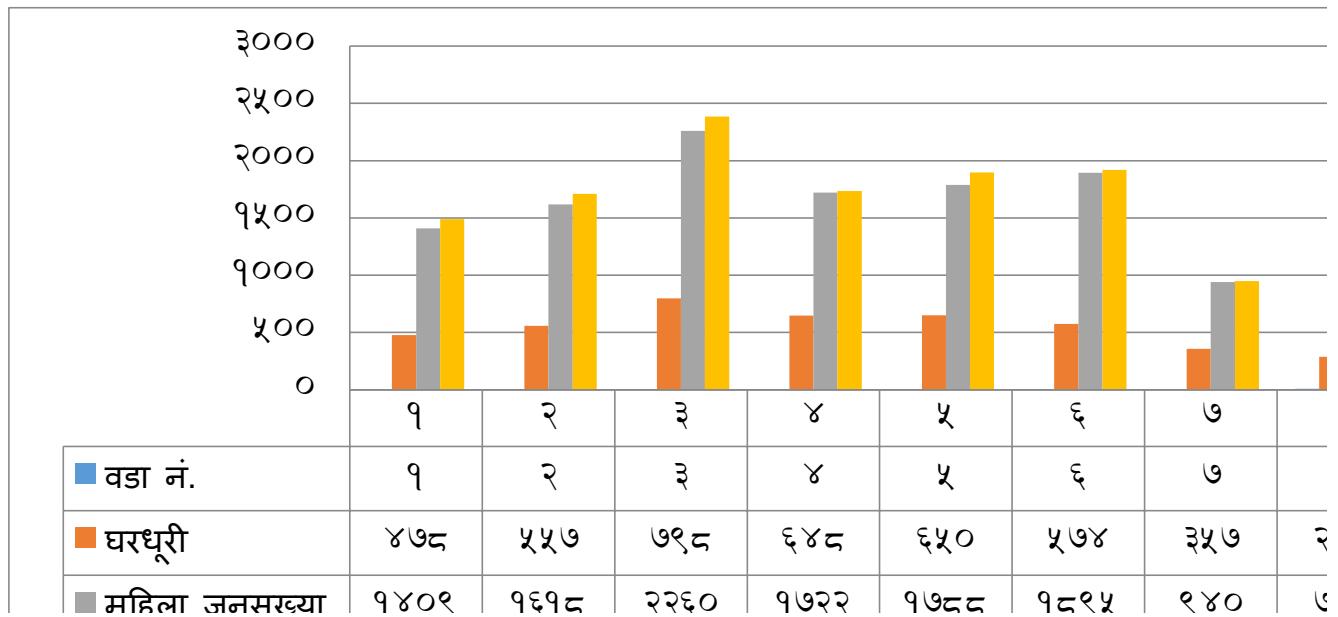
घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६ अनुसार यस गाउँपालिकामा ४ हजार ९५१ घरधुरी रहेका छन्। सबैभन्दा बढी घरधुरी वडा नं. ३, दोस्रोमा वडा नं. ४ र तेस्रोमा वडा नं. ६ रहेको छ भने सबैभन्दा कम घरधुरी वडा नं. ८ मा रहेको छ। यस्तै जनसंख्याको हिसाबमा हेर्ने हो भने सबैभन्दा बढी वडा नं. ३, दोस्रोमा वडा नं. ६ र तेस्रोमा वडा नं. ५ रहेको छ। यसरी हेर्दा वडा नं ८ मा सबैभन्दा कम जनसंख्या रहेको पाइन्छ। यस गाउँपालिकाको औसत परिवार संख्या ५ दशमलव ७ जना रहेका छ। यस गाउँपालिकाको वडागत जनसंख्या वितरणको विवरण तालिका नं. ६ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ६: वडागत जनसंख्या वितरण

वडा नं.	घरधूरी	महिला जनसंख्या	पुरुष जनसंख्या	जम्मा
१	४७८	१४०९	१४८९	२८९८
२	५५७	१६१८	१७११	३३२९
३	७९८	२२६०	२३८५	४६४५
४	६८०	१७२२	१७३५	३४५७
५	६५०	१७८८	१८९७	३६८५
६	५७४	१८९५	१९२०	३८१५
७	३५७	९४०	९५०	१८९०
८	२८९	७६४	७७१	१५३५
९	५६८	१४५२	१४७०	२९२२
जम्मा	४९५९	१३९६९	१४१८६	२८१५५
प्रतिशत	४९।३६		५०।६५	१००
औशत परिवार संख्या			५।७ जना	

स्रोत: घरधूरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं २: वडागत जनसंख्या वितरण

३.३ साविक वडागत घरपरिवार विवरण

विगतको तथ्याङ्कको सम्पूर्ण विवरणहरू साविक वडागत रूपमा हुने भएकोले पुनःसंरचनापछिको व्यवस्था अनुसार मात्र नभई साविकको संरचना अनुसार पनि राख्नुपर्ने हुन्छ । यस गाउँपालिकामा साविक रहेका टोक्सेल गाविसलाई २ वटा वडामा विभाजन गरिएको छ भने टोक्सेलको १, २, ३, ४ र ७ छ भने ५, ६, ८, ९ गरी ४ वटा वडा मिलाएर गाभेर वडा नं ८ राघवपुर कायम गरिएको छ । यसरी यस गाउँपालिका अन्तर्गत पर्ने वडामा पर्ने साविक वडागत घरधुरी संख्या र जनसंख्या विवरण उल्लेख गरिएको छ । गाउँपालिकाको साविक वडागत घरधुरी र जनसंख्या वितरणको विवरण तालिका नं. ७ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ७ : साविक वडागत घरपरिवार विवरण

समावेश भएका साविक गाविस तथा न.पा.	नयाँ वडा	साविक वडा नं.	जनगणना २०६८	
			घरधुरी संख्या	जनसंख्या जम्मा
मोली	१	वडा नं नं १ देखी ९	४०९	१९०९
वाक्सा	२	वडा नं नं १ देखी ९	४५६	२१७७
उँबु	३	वडा नं १ देखी ९	७२५	३०५०
केतुके	४	वडा नं १ देखी ९	६७५	२८८४
मानेभञ्ज्याङ्ग	५	वडा नं नं १ देखी ९	६२३	३०७९
थाक्ले	६	वडा नं नं १ देखी ९	५५२	२८२८
टोक्सेल	७	वडा नं १, २, ३, ४	३३३	१५९७
(टोक्सेल) राघवपुर	८	वडा नं ५, ६, ७, ८, ९	२५५	१०९९
माघवपुर	९	वडा नं १ देखी ९	५००	२४६७
जम्मा			४५२८	२१०७४

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०६८

३.४ जनसंख्या वितरणको अवस्था

राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ अनुसार यस गाउँपालिकामा समावेश भएका साविक ८ वटा गाविसहरूको जनसंख्या २१ हजार ८२ रहेको थियो भने घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६ अनुसार ४ हजार ९५१ घरधुरी र जनसंख्या ७०९४ वृद्धि भई ८८ हजार १७६ जनसंख्या कायम भएको छ । यसरी ७ वर्षमा घरधुरी करीब ४६१८ बाट वृद्धि भई ४९५१ रहेको छ भने ३.४२ प्रतिशत घरधुरी र जनसंख्या २१०७४ बाट वृद्धि भई २७७७६ पुगेको छ भने ३१.८ प्रतिशत वृद्धि भएको छ जसलाई तालिका नं. ८ मा तुलना गरिएको छ ।

तालिका नं. ८ : जनसंख्याको तुलनात्मक विवरण

समावेश भएका साविक गाविस	नयाँ वडा	साविक वडा नं.	जनगणना २०६८		घरधुरी सर्वेक्षण २०७६	
			घरधुरी संख्या	जनसंख्या जम्मा	घरधुरी सं.	जनसंख्या जम्मा
मोली	१	वडा नं नं १ देखी ९	४०९	१९०९	४७८	२८९८
वाक्सा	२	वडा नं नं १ देखी ९	५४६	२१७७	५५७	३३२९
उँबु	३	वडा नं १ देखी ९	७२५	३०५०	७९८	४६४५
केतुके	४	वडा नं १ देखी ९	६७५	२८८४	६८०	३४५७
मानेभञ्ज्याङ्ग	५	वडा नं नं १ देखी ९	६२३	३०७९	६५०	३६८५
थाक्ले	६	वडा नं नं १ देखी ९	५५२	२८२८	५७४	३८१५
टोक्सेल	७	वडा नं १, २, ३, ४	३३३	१५९७	३५७	१८९०
(टोक्सेल) राघवपुर	८	वडा नं ५, ६, ७, ८, ९	२५५	१०९९	२८९	१५३५
माधवपुर	९	वडा नं १ देखी ९	५००	२४६७	५६८	२९२२
जम्मा			४६९८	२१०८२	४९५९	२८१७६

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ र घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

३.५ उमेरको आधारमा जनसंख्या विवरण

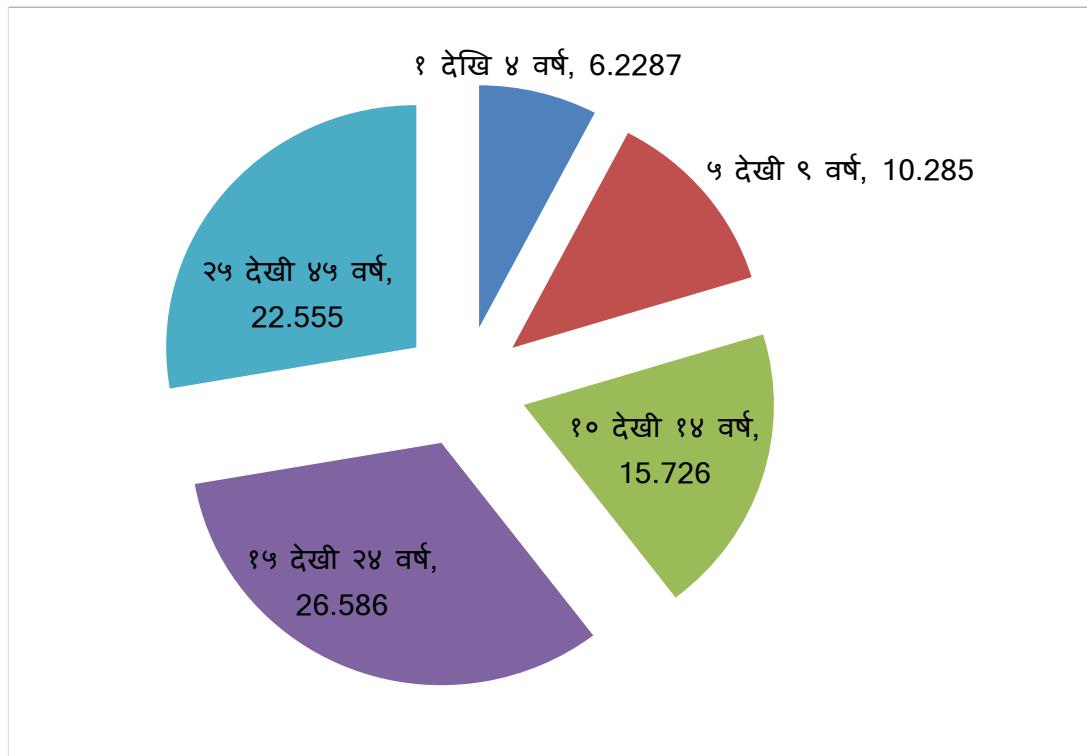
उमेर अनुसारको जनसंख्याको विश्लेषण गर्न जनसंख्याको उमेरलाई १ देखि ४ वर्ष, ५ देखि ९ वर्ष, १० देखि १४ वर्ष, १५ देखि २४ वर्ष, २५ देखि ४५ वर्ष, ४६ देखि ५९ वर्ष, ६० देखि ६९ वर्ष तथा ७० वर्षमाथि गरी ८ समूहमा विभाजन गरिएको छ। सर्वेक्षणबाट प्राप्त विवरण अनुसार गाउँपालिकाको उमेर अनुसार जनसंख्या विवरण तालिका नं. ९ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ४ : उमेरको आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नं.	१ देखि ४ वर्ष	५ - ९ वर्ष	१० - १४ वर्ष	१५ - २४ वर्ष	२५ - ४५ वर्ष	४६ - ५९ वर्ष	६०- ६९ वर्ष	७० वर्ष भन्दा माथि	जम्मा
१	२२०	३३०	४५९	७५०	६४९	२९१	८४	११५	२८९८
२	२५७	२८२	२६९	९६०	७३४	४८३	१९८	१४६	३३२९
३	२२५	४५०	७७२	१२४८	९६७	४६२	३४२	१७९	४६४५
४	२२९	४०५	५७२	९४६	७४८	३४४	१८६	२७	३४५७
५	२०५	३७२	७४४	९३९	६९७	३९३	२४२	९३	३६८५
६	२५३	२५९	५८०	९७८	८९२	४९२	२५६	१०५	३८१५
७	१२१	३२६	२६२	४५६	४७४	१५४	४२	५५	१८१०
८	९६	१८०	२२६	३६३	३५७	१०५	१३८	७०	१५३५
९	१४९	२९४	५४७	८५१	८३७	८६	३५	१२३	२९२२
जम्मा	१७५५	२८९८	४४३१	७४९९	६३५५	२८१०	१५२३	११३	२८१७६
प्रतिशत	६२२८७	१०१२८५	१५।७२६	२६।५८६	२२।५५५	१९।७३	५।४०५३	३।२४०३	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र. ४ : उमेरको आधारमा जनसंख्या विवरण

३.६ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण

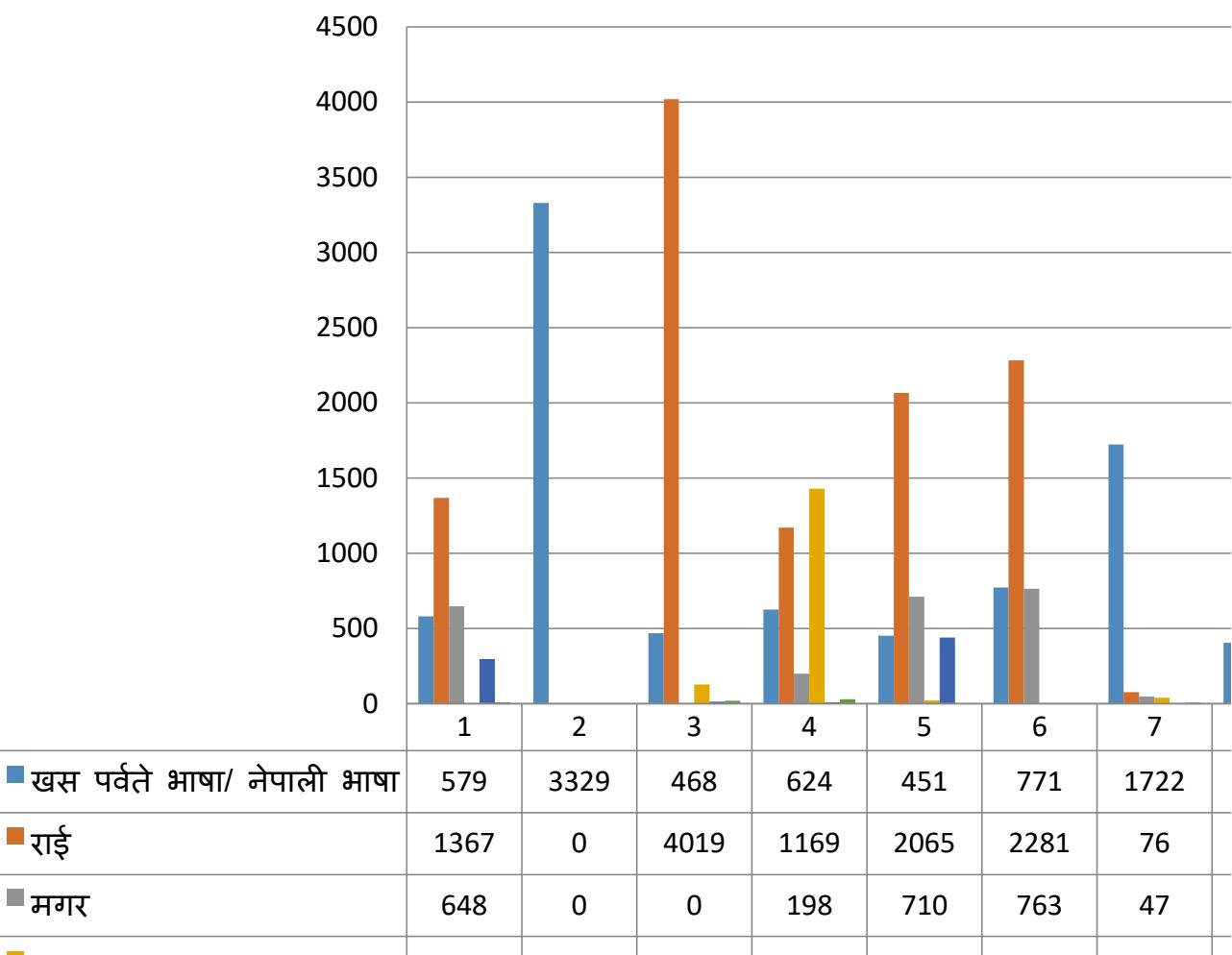
गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने नागरिकहरू मातृ भाषाको आधारमा हेदा नेपाली खस पर्वते/नेपाली भाषा, राई भाषा, गुरुङ भाषा, तामाङ भाषा, नेवारी भाषा, भुजेल भाषा र मगर भाषा गरी ६ वटा भाषा वोल्ने गरेका छन्। भाषागत बाहुल्य हेदा सबैभन्दा बढी नेपाली राई भाषा ४०.७९ प्रतिशत, दोश्रोमा खस पर्वते नेपाली भाषा, ३४.२३, तेश्रोमा मगर भाषा वोल्ने १५.७६ प्रतिशत रहेका छ। बाँकी भाषामा क्रमशः तामाङ, नेवारी र भुजेल भाषी रहेका छन्। अत जातिगत भाषा वोले पनि यस पालिकाभित्र रहेका सबै नागरिकहरूले नेपाली खस पर्वते भाषा वोल्न वुभन्न सक्छन्। भाषागत रूपमा हेदा जातजाति अनुसारको शत प्रतिशतले आफ्नो भाषा वोल्ने गरेको पाइएन। भाषा वोल्नेहरूको संख्या पछिल्लो पिंडिमा क्रमस ह्वास हुँदै गएको छ। यस गाउँपालिको मातृभाषाका आधारमा जनसंख्या विवरण तालिका नं. १० मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. १० : मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा	खस पर्वते भाषा/ नेपाली भाषा	राई	मगर	तामाङ	नेवारी भाषा	भुजेल भाषा	जम्मा
१	५७९	१३६७	६४८	०	२९६	८	२८९८
२	३३२९	०	०	०	०	०	३३२९
३	४६८	४०१९	०	१२७	१३	१८	४६४५
४	६२४	११६९	१९८	१४२९	८	२९	३४५७
५	४५१	२०६५	७१०	२०	४३९	०	३६८५
६	७७१	२२८१	७६३	०	०	०	३८१५
७	१७२२	७६	४७	३८	०	७	१८९०
८	४०५	२७५	८२५	१५	१५	०	१५३५
९	१२९५	२४१	१२३०	०	१४३	१३	२९२२
जम्मा	९६४४	११४९३	४४२१	१६२९	९९४	७५	२८१७६
प्रतिशत	३४.२३	४०.७९	१५.६९	५.७८	३.२४	०.२७	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं ५: मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण

३.७ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

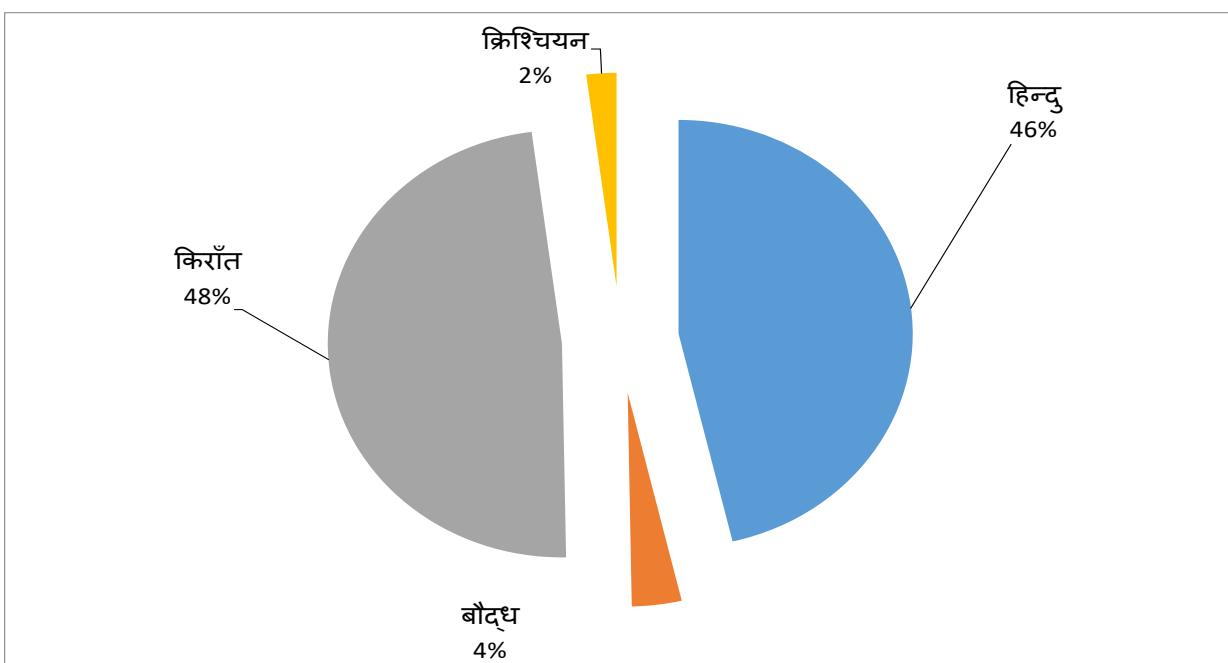
यस गाउँपालिकामा मुख्यतः ४ वटा धर्म मान्नेहरु पाइन्छ । किराँत धर्म मान्नेहरूको संख्या सबै भन्दा बढी ४८.२१ प्रतिशत देखिन्छ भने दोश्रोमा हिन्दु धर्म मान्नेहरूको प्रतिशत ४६.२९ रहेको छ । यस्तै बौद्ध धर्म मान्नेको प्रतिशत पनि ३.४३ र क्रिश्चयन धर्मवालम्बिको प्रतिशत २.०७ रहेको छ । पालिकामा रहेका मध्ये तामाङ र मगर जातिले बौद्ध धर्म मान्ने गरेको पाइन्छ भने राईहरूले किराँत र केही राई र अन्य जातिहरु क्रिश्चयन मान्ने गरेको छ । यस्तै गरी खस भाषी वाहुन, क्षेत्री, नेवार, र दलित भनिएका वर्ग र अन्य जातिहरूले हिन्दु धर्म मान्ने गरेको पाइन्छ । केही मात्रामा अन्य सबै जातजातिहरूले क्रिश्चयन धर्म मान्नेहरू पनि गाउँपालिकामा रहेका छन् । घरधुरी सर्वेक्षणबाट प्राप्त विवरण अनुसार यस गाउँपालिको धर्मका आधारमा जनसंख्या विवरण तालिका नं. ११ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ११ : धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

वडा नं.	हिन्दू	बौद्ध	किराँत	क्रिश्चियन	जम्मा
१	१५२६	७	१३०६	५९	२८९८
२	२१६०	६२	१०८१	२६	३३२९
३	४७२	१३४	३८१७	२२२	४६४५
४	१९१५	९६	१३७२	७४	३४५७
५	९४०	६४७	२०६५	३३	३६८५
६	१५०७	६	२२५४	४८	३८१५
७	१३८३	१५	४८३	९	१८९०
८	१२६५	०	१७३	९७	१५३५
९	१९१९	३	९७८	२२	२९२२
जम्मा	१३०८७	९७०	१३६२९	५८४	२८१७६
प्रतिशत	४६.२९	३.४३	४८.२१	२.०७	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ५ : धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

३.८ जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण

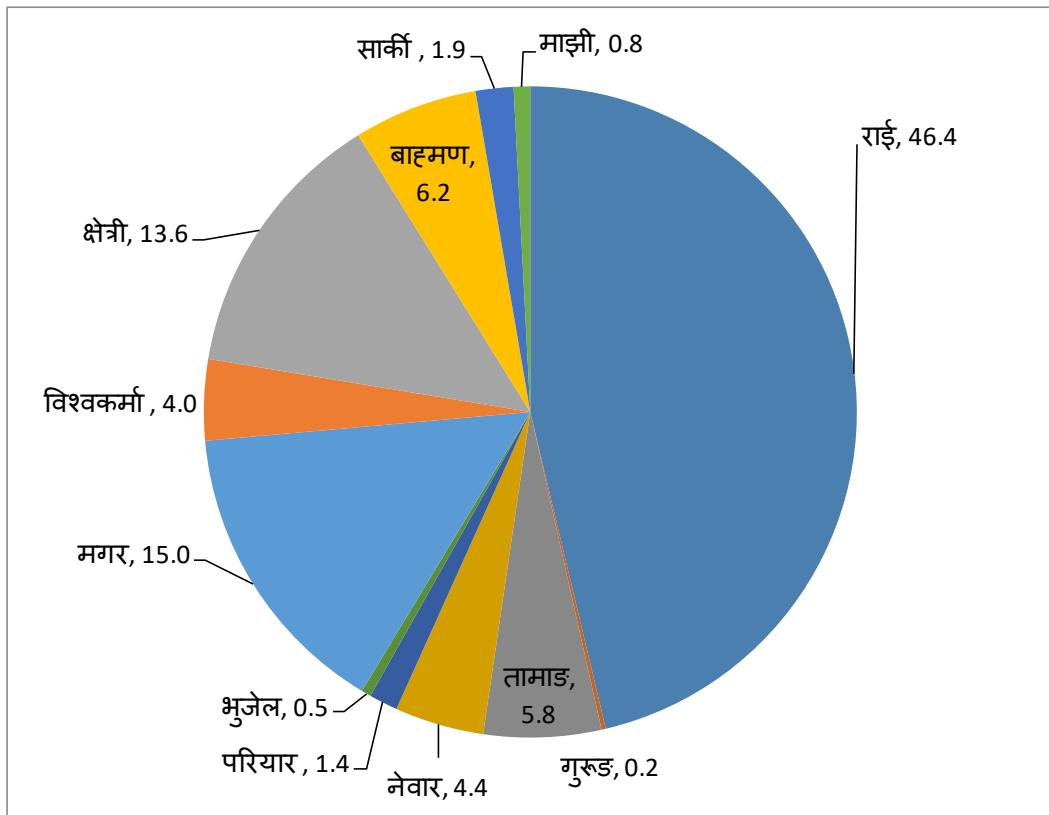
यस गाउँपालिकामा १२ जातिहरूको बसोबास रहेको देखिन्छ । गाउँपालिका भरिमा सबैभन्दा बढी जनसंख्या राई जाति ४६ प्रतिशत र सबै भन्दा कम जनसंख्या गुरुङ समुदायको ०.२ प्रतिशत रहेको छ । दोश्रोमा मगर १४.८ र तेश्रोमा क्षेत्री १३.६ प्रतिशत रहेको छ । यसै गरी पाचौमा तामाङ, पाँचौमा बाह्मण, छैटौमा नेवार, सातौमा विश्वकर्मा, आठौमा सार्की, नवौमा माझी, दशौमा परियार, एघारौमा भुजेल र वाहोमा गुरुङ रहेको छ । यस गाउँपालिको जातिगत आधारमा घरधुरी विवरण तालिका नं. १२ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १२ : जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा न	राई	गुरुङ	तामाङ	नेवार	परियार	भुजेल	मगर	विश्वकर्मा	क्षेत्री	बाह्मण	सार्की	माझी	जम्मा
१	१३६७	०	०	२८६	२४	७	६४८	७१	४४४	५१	०	०	२८९८
२	११३३	०	६५	१३६	१११	१६	०	१०८	१६२०	८१	५९	०	३३२९
३	३९३९	०	११५	१४०	८	३३	०	१५१	२०१	७	५१	०	४६४५
४	११४८	०	१४२७	०	६२	५९	१९०	२००	२९०	४	७७	०	३४५७
५	२०६५	०	२०	१६३	२१	०	७८०	८३	४३३	१२०	०	०	३६८५
६	२४१९	५६	०	१५	६७	०	४०९	१०९	४१५	३२५	०	०	३८१५
७	९३	०	११	२२८	२०	०	१५३	१८१	९२	१०१	०	२११	१८९०
८	२१८	४	०	२२	४३	०	७७९	३३	१२१	२२१	९४	०	१५३५
९	६९१	०	४	२५७	४६	२०	११९८	१९९	२१३	२७	२४७	२०	२९२२
जम्मा	१३०७३	६०	१६४२	१२४७	४०२	१३५	४१५७	११३५	३८२९	१७३७	५२८	२३१	२८१७६
प्रतिशत	४६	०१२	५१८	४१४	११४	०१५	१४१८	४१०३	१३१६	६१९६	११९	०१८	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं ६ : जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण

३.९ जातिगत आधारमा घरधुरी विवरण

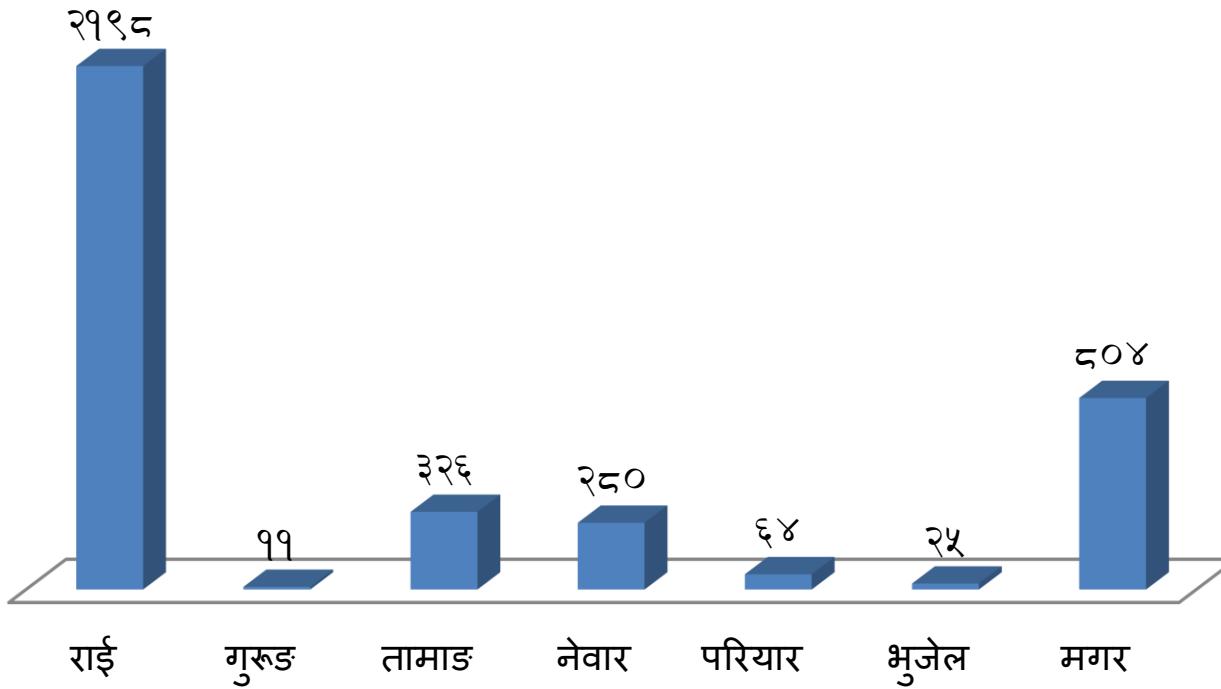
यस गाउँपालिकामा जातिगत रूपमा घरधुरीको छुट्टै रूपमा विवरण तयार गरिएको छ। जातिगत रूपमा घरधुरी हेर्दा १२ जातिहरूको बसोबास रहेको देखिन्छ। गाउँपालिकाभरिमा सबैभन्दा बढी राई जातिको घरधुरी ४४.४४ प्रतिशत, दोश्रोमा मगर जाति १६ प्रतिशत र तेश्रोमा क्षेत्री जाति ११ प्रतिशत रहेका छन् भने सबैभन्दा कम गुरुङ ०.२ प्रतिश रहेको छन् भने यो जाति वडा नं ४ र ८ मा रहेको छ। यस्तै गरी मगर जाति वडा नं १, ४, ५, ६, ७, ८ र ९ र ७ मा मात्र रहेको छ भने क्षेत्री जाति वडा नं ८ भन्दा बाहेक सबै वडामा रहेको पाइन्छ। यस गाउँपालिको जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण तालिका नं. १३. मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं १३: जातिगत आधारमा घरधुरी विवरण

वडा नं	राई	गुरुङ	तामाङ	नेवार	परियार	भुजेल	मगर	विश्वकर्मा	क्षेत्री	बाहमण	सार्की	माझी	जम्मा
१	२३०	०	०	४८	२	१	११४	१०	६७	५	१	०	४७८
२	१७५	०	९	२७	१९	४	०	२०	२८०	८	१५	०	५५७
३	६८९	०	२४	३	१	५	०	२६	४०	३	७	०	७९८
४	१९९	१०	२१०	१५	१३	१०	४०	४४	४०	१५	१७	०	६८०
५	४२४	०	०	७१	७	०	१०५	११	२२	१०	०	०	६५०
६	३१५	०	०	०	९	०	१२८	१८	५४	४४	६	०	५७४
७	९	०	२	४२	१३	०	२४	३०	१६	१७१	७	४३	३५७
८	४०	१	१	४	३	०	१८०	६	०	३४	२०	०	२८९
९	११७	०	०	७०	१०	५	२१३	३९	४०	११	६१	२	५६८
जम्मा	२१९८	११	३२६	२८०	६४	२५	८०४	२०४	५५९	३०१	१३४	४५	४९५१
प्रतिशत	४४।४	०।२	६।६	५।६६	१।२९	०।५	१६	४।१२	१।१	६।१	२।७	०।९	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं ७ : जातिगत आधारमा घरधुरी विवरण

३.१० जातिगत समूहको आधारमा घरधुरी र जनसंख्या विवरण

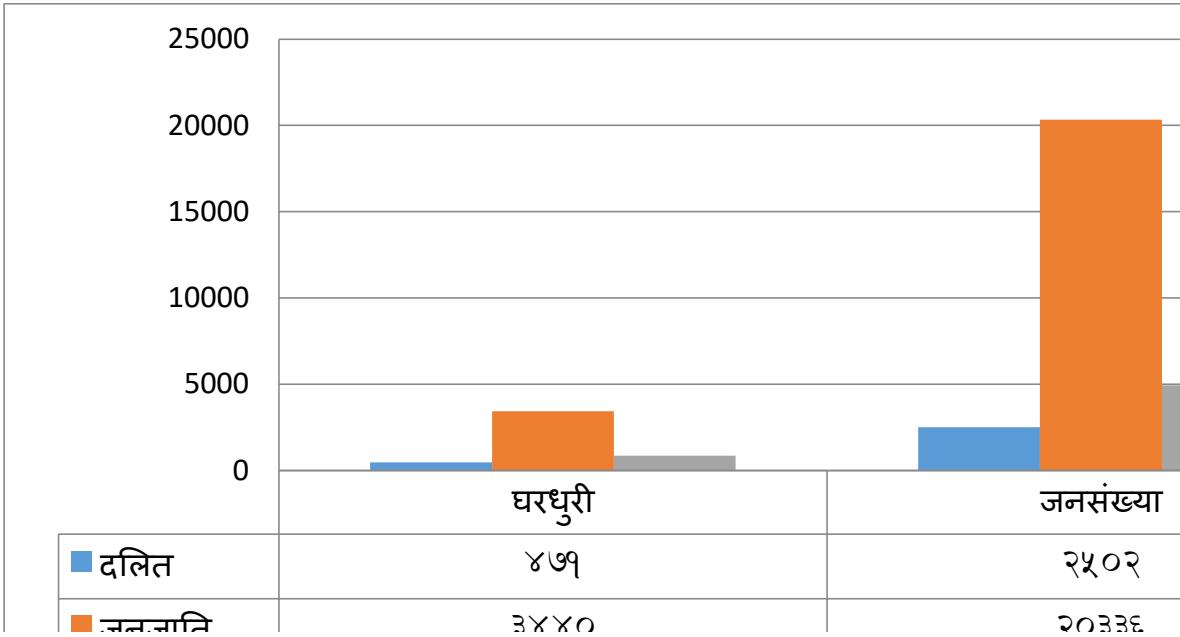
यस गाउँपालिकामा १२ प्रकारका जातिहरूलाई प्रचलित ३ वटा जातिगत समूहमा वर्गीकरण गरी हेरिएको छ । जसमा दलित, जनजाति र वाहुन क्षेत्री रहेको छन् । यस वर्गीकरण अनुसार दलित समुहको घरधुरी ४७१ र जनसंख्या २५०२ रहेको छ भने प्रतिशत ९.८६ र जनसंख्या दशमलव ९.०१ प्रतिशत रहेका छन् । यसैगरी जनजाति समुहको घरधुरी ३४४०, त्यसको जनसंख्या २०३३६ साथै प्रतिशतमा हेर्दा ७२.०४ घरधुरी र जनसंख्या ७३ दशमलव २१ रहेका छन् । वाहुन क्षेत्री ८६४ घरधुरी र त्यसको जनसंख्या ४९३८ साथै प्रतिशतमा हेर्दा १८.०९ घरधुरी र जनसंख्या १७.७८ प्रतिशत रहेको छ । यसरी हेर्दा यस गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढी जनजाति रहेको छ । यस गाउँपालिकाको जातिगत समूहको आधारमा घरधुरी र जनसंख्या विवरण तालिका नं. १४ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १४ : जातिगत समूहको आधारमा घरधुरी र जनसंख्या विवरण

वडा नं.	दलित		जनजाति		वाहन क्षेत्री		जम्मा	
	घरधुरी	जनसंख्या	घरधुरी	जनसंख्या	घरधुरी	जनसंख्या	घरधुरी	जनसंख्या
१	१३	१०२	३९३	२२५०	७२	५४६	४७८	२८९८
२	५८	२९६	२१३	१३३४	२८६	१६९९	५५७	३३२९
३	३९	२४३	७१६	४१९४	४३	२०८	७९८	४६४५
४	११५	३९८	५१०	२७६५	५५	२९४	६८०	३४५७
५	३३	१७५	४८६	३२५०	१३१	२६०	६५०	३६८५
६	२७	२४५	४४३	३०९५	१०४	४७५	५७४	३८१५
७	८६	४१२	७७	४८५	११४	९९३	३५७	१८९०
८	३७	२१५	१९७	१०८५	५५	२३५	२८९	१५३५
९	११७	५३२	४००	२१५०	५१	२४०	५६८	२९२२
जम्मा	४७१	२५०२	३४४०	२०३३६	८६४	४९३८	४९५१	२८१७६
प्रतिशत	९१८६	९१०१	७२०४	७३२१	१८०९	१७१७८	१००	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं ८ : जातिगत समूहको आधारमा घरधुरी र जनसंख्या

३.११ लैङ्गिक आधारमा घरमुलीको विवरण

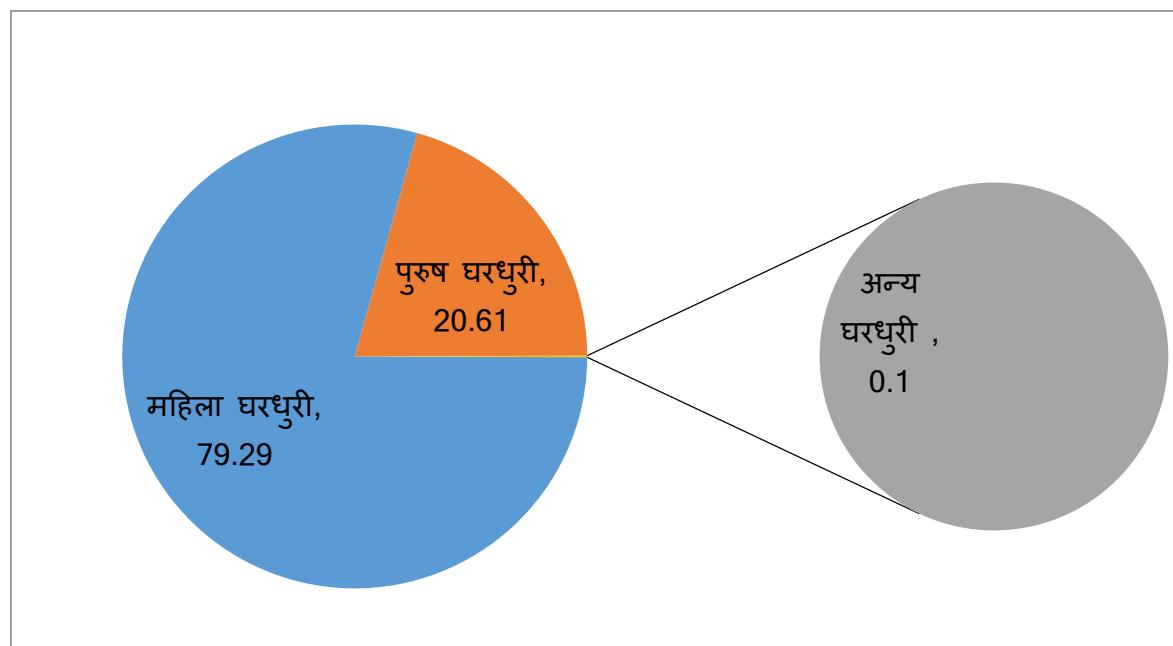
गाउँपालिकामा रहेको ४९५१ घरधुरीमा ३७८६ अर्थात् ७९ दशमलव २९ प्रतिशत पुरुष घरमुली रहेका छन् । यसैगरी ९८४ घरधुरी अर्थात् २० दशमलव ६१ प्रतिशत महिला घरमुली रहेका छन् । सर्वेक्षणवाट आएको तथ्यांक अनुसार जनसंख्या पुरुषको वढि देखिए भने जसमा ४९.३६ प्रतिशत जनसंख्या भएको महिलाहरूमा घरमुलीको स्वामित्व २०.६१ प्रतिशत रहेको छ भने ५०.६५ प्रतिशत जनसंख्या रहेको पुरुषको घरमुली स्वामित्व ७९.२९ प्रतिशत रहेको पाइन्छ । अन्य घरदुरी ५ र प्रतिशतमा हेर्दा ०.१० रहेको पाइएको छ । सर्वेक्षणवाट प्राप्त यस गाउँपालिकाको लैङ्गिक आधारमा घरमुलीको विवरण तालिका नं. १५ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं १५ : लैन्जिक आधारमा घरमुलीको विवरण

बडा नं	पुरुष घरधुरी	महिला घरधुरी	अन्य घरधुरी	जम्मा घरधुरी
१	३८४	९४	०	४७८
२	४४४	११३	०	५५७
३	५६१	२३७	०	७९८
४	५३९	१३५	२	६८०
५	४४८	१९५	२	६५०
६	४६३	११०	१	५७४
७	३१७	४०	०	३५७
८	२२५	५६	०	२८१
९	४३७	१३१	०	५६८
जम्मा	३७८६	९८४	५	४९५१
प्रतिशत	७९.२९	२०.६१	०.१०	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं ९ : लैन्जिक आधारमा घरमुलीको विवरण

३.१२ पेशाका आधारमा जनसंख्या विवरण

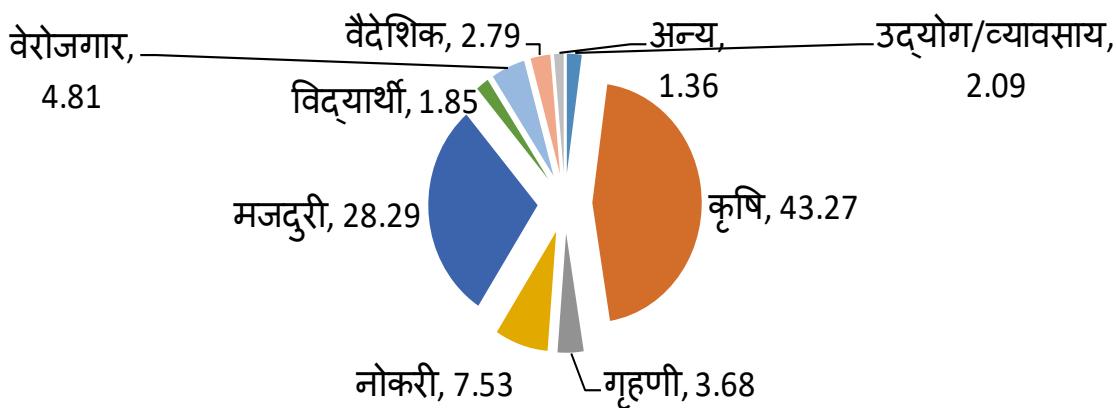
सर्वेक्षणका क्रममा सबै उमेर समुहको गरी २८१७६ जनसंख्या मध्ये ७९७२ अर्थात् २८.७० प्रतिशत जनसंख्या अध्ययनरत विद्यार्थी रहेको छ, भने दोश्रोमा कृषि तथा पशुपालन गर्ने १२४०७ जना अर्थात् ४४.६७ प्रतिशत रहेको छ। यस्तै गरी तेश्रोमा ज्याला मजदुरी गर्ने २९२२ अर्थात् ७.६४ प्रतिशत रहेको छ। वैदेशिक रोजगारीमा ४.३० प्रतिशत रहेको देखिन्छ। काम गर्न नसक्ने वालक र वृद्ध अनि अध्ययनरतहरुको प्रतिशत करीव ५० प्रतिशत रहेको देखिन्छ, भने पालिकामा वेरोजगार हुनेको प्रतिशत पनि ३.८८ रहेको छ। यसै गरी गृहिणीको प्रतिशत २.८७ रहेको छ, भने नोकरी जागिर खानेहरुको संख्या अति न्युन अर्थात् ५.३६ रहेको छल। पालिका भित्रमा १ जना हालसम्म वेपत्ता रहेको छ। यस गाउँपालिकाको पेसाको आधारमा जनसंख्या विवरण तालिका नं. १६ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. १६ : पेशाका आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नं.	उद्योग/व्यावसाय	कृषि/पशु	गृहणी	नोकरी	मजदुरी	विद्यार्थी	वेरोजगार	वैदेशिक	अन्य	जम्मा
१	७१	१०५१	३०७	१४९	३७१	८०८	२३	२९	८९	२८९८
२	५२	१३६२	१३७	२६६	२६०	९९९	९३	६६	१७४	३३२९
३	९३	१८६७	३१६	१९८	२५४	१२४१	१९५	१९२	२८९	४६४५
४	६१	१५२७	१०४	१७६	२२५	१२१५	१	३२	११६	३४५७
५	९४	१५५०	१७	१३६	४९८	११०७	५०	२२२	११	३६८५
६	६३	२०१४	४६	१९७	१७१	९९६	७३	२३४	२१	३८१५
७	८७	८४३	३८	२६८	५५	४२०	४५	१०३	३१	१८९०
८	२३	५७८	६६	५४	९३	३७६	३०	२९६	१९	१५३५
९	४६	१४००	५	१६१	१९५	८९०	१०	१८०	३५	२९२२
जम्मा	५९०	१२१९२	१०३६	१६०५	२१२२	७९७२	५२०	१३५४	७८५	२८१७६
प्रतिसत	२०९	४३२७	३६८	५१७०	७५३	२८२९	१८५५	४१८१	२०७९	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं १० : पेशागत आधारमा जनसँख्याको विवरण

३.१३ आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या विवरण

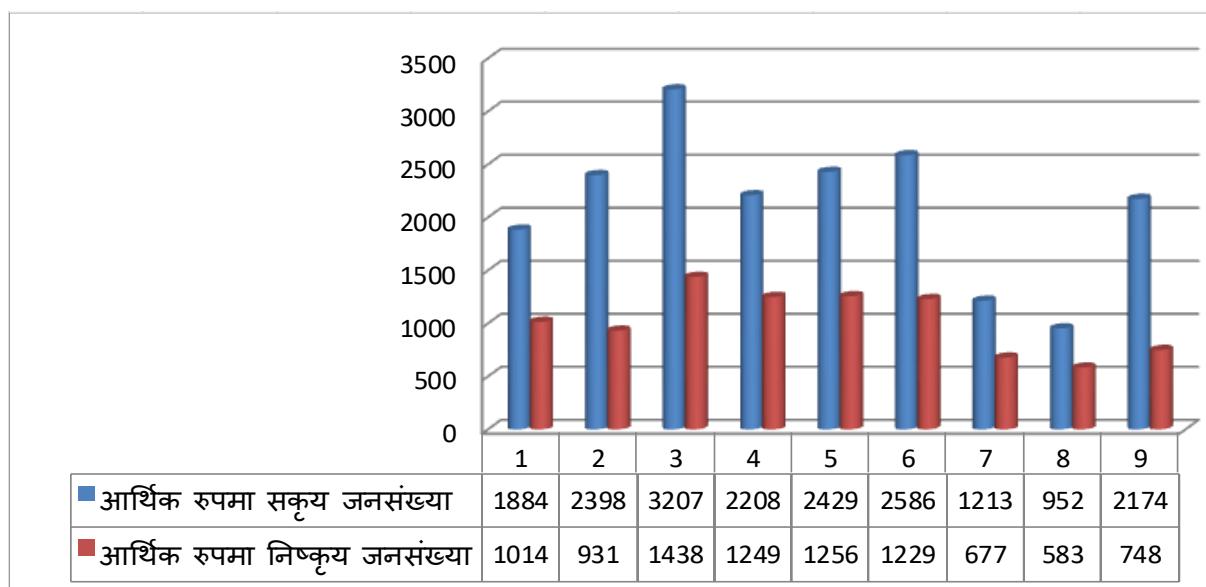
मानिसहरूले खपत गर्ने सामान र सेवा उत्पादन गर्नसक्ने जनसंख्यालाई आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या भनेर पारिभाषित गरिएको छ । तर को व्यक्ति सक्रिय हो वा को होइन भनी निर्धारण गर्न निकै कठिन छ । नेपालको फरकफरक राष्ट्रिय जनगणनामा विभिन्न आधार लिई सक्रिय जनसंख्याको आकार निर्धारण गरिएको देखिन्छ । तसर्थ यहाँको सन्दर्भमा १५ वर्षदेखि ५९ वर्षसम्मको उमेरलाई आर्थिक रूपमा सक्रिय जनसंख्याको रूपमा लिईएको छ । जसअनुसार यहाँ ६७ दशवलव ६९ प्रतिशत जनसंख्या आर्थिक रूपमा सक्रिय देखिन्छ भने निस्कृय जनसंख्या ३२.२८ प्रतिशत रहेको छ । आर्थिक रूपमा सक्रृय जनसंख्या भए पनि सो उमेर समुहका आर्थिक उपार्जन गर्न श्रम, समय र शीपको अभावको कारण व्यवहारिक भएको छैन । लैङ्गिक रूपमा हेर्दा आर्थिक रूपमा सक्रिय महिला भन्दा पुरुषहरूको संख्या बढी रहेको छ । आर्थिक रूपमा सक्रिय जनसंख्याको विवरण तालिका नं. १७ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १७ : आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या विवरण

वडा नं.	आर्थिक रूपमा सकृय जनसंख्या			आर्थिक रूपमा निष्कृय जनसंख्या			कुल संख्या
	महिला	पूरुष	जम्मा	महिला	पूरुष	जम्मा	
१	७३४	११५०	१८८४	५२४	४९०	९१४	२८९८
२	८१८	१५८०	२३९८	५३०	४०९	९३१	३३२९
३	१२६८	१९३९	३२०७	७८२	६५६	१४३८	४६४५
४	९६१	१२४७	२२०८	६५१	५९८	१२४९	३४५७
५	१०५३	१३७६	२४२९	६८२	५७४	१२५६	३६८५
६	११३७	१४४९	२५८६	६५४	५७५	१२२९	३८१५
७	५५९	६५४	१२१३	३२३	३५४	६७७	१८९०
८	५२२	४३०	९५२	२९९	२८४	५८३	१५३५
९	८४५	१३२९	२१७४	४२७	३२१	७४८	२९२२
जम्मा	७८९७	१११५४	१९०५१	४८७२	४२५३	९१२५	२८१७६
प्रतिशत	२८०३	३१५९	६७६१	१७२९	१५०९	३२३९	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं ११ : आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या विवरण

३.१४ अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्या विवरण

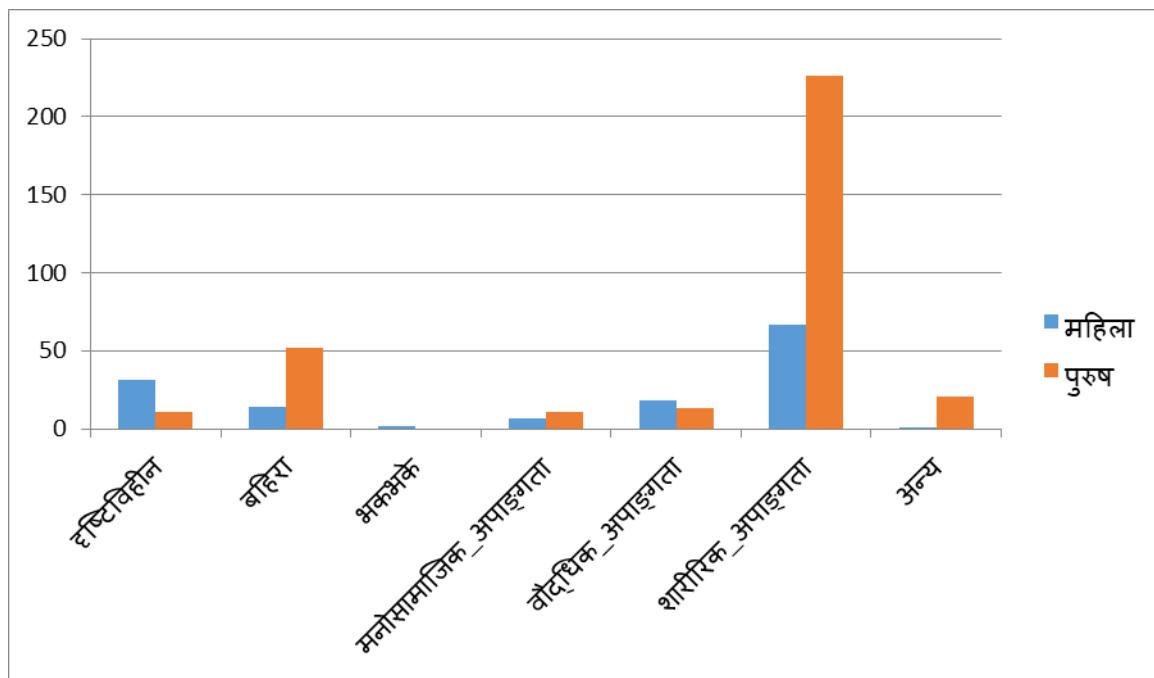
नेपाल सरकारले अपाङ्गतालाई प्रकारगत रूपमा द प्रकारमा वर्गीकरण गरेको छ। यस गाउँपालिकाका रहेको जम्मा ४७३ अपाङ्गतामध्ये पुरुष ३३३ जना र महिला १४० जना रहेका छन्। प्रकारगत रूपमा हेर्दा यस गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढी शारीरिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू २९३ जना छन्। सबैभन्दा कम भक्भके, भएका व्यक्ति २ जना छन्। प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार सुन्न वोल्न नसक्ने प्रकारको ६६ जना, दृष्टि विहीन सम्बन्धिय अपाङ्गता भएका ४२ जना, मानसिक अपाङ्गता १८ जना, वौद्धिक अपाङ्गता भएका ३१ जना र अन्य अपाङ्गता भएका २१ जना रहेका छन्। यस गाउँपालिकाको प्रकारगत रूपमा अपाङ्गताको अवस्थाको विवरण तालिका नं. १८ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. १८ : प्रकारगत रूपमा अपाङ्गताको अवस्था विवरण

अपाङ्गताको प्रकार	महिला	पुरुष	जम्मा
दृष्टिविहीन	३१	११	४२
बहिरा	१४	५२	६६
भक्भके	२	०	२
मनोसामाजिक_अपाङ्गता	७	११	१८
वौद्धिक_अपाङ्गता	१८	१३	३१
शारीरिक_अपाङ्गता	६७	२२६	२९३
अन्य	१	२०	२१
जम्मा	१४०	३३३	४७३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं १२ : अपाङ्गता प्रकारको आधारमा जनसँख्याको विवरण

३.१५ अपाङ्गता परिचयपत्र

सर्वेक्षणबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार अपाङ्गता भएका व्यक्तिमध्ये जम्मा १६५ जनाले मात्र परिचय पत्र लिएको पाइयो । जसमा सबैभन्दा बढी 'क' वर्ग, दोस्रोमा 'ख' वर्ग रहेका छन् भने त्यसपछि घ र ग वर्ग रहेका छन् भने २७५ जनाले पाउन वाँकी प्रकृयामा रहेको छ । यस्तै अपाङ्गता भएका तर परिचय पत्र लिए नलिएको थाहा नभएकाको संख्या ३३ जना रहेको छ । यस गाउँपालिकाको अपाङ्गता परिचय पत्र पाएको संख्याको विवरण तालिका नं. १९ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १९ : अपाङ्गता परिचयपत्र विवरण

वडा नं.	क वर्ग	ख वर्ग	ग वर्ग	घ वर्ग	नलिएको	थाहा नभएको	जम्मा
	(रातो कार्ड)	(निलो कार्ड)	(पहेँलो कार्ड)	(सेतो कार्ड)			
१	५	१०	०	०	२१	०	३६
२	२	३	०	०	९४	०	९९
३	३	४०	१२	४	०	०	५९
४	५	७	०	०	०	०	१२
५	८		०	०	८	७	२३
६	१०	४	०	०	११८	१७	१४९
७	१२	२१	०	१४	१	०	४८
८	०	०	०	०	२३	०	२३
९	५		०	०	१०	९	२४
जम्मा	५०	८५	१२	१८	२७५	३३	४७३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

३.१७ व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण

आ.व. २०७६/०७७ सम्मको यस गाउँपालिकाको वडा कार्यालयहरूमा भएको व्यक्तिगत घटना दर्ताको विवरण यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ। जस अनुसार जन्म दर्ता १०८१० जना, मृत्यु १८२० जना, विवाह ५३६७ जोडी र सम्बन्ध विच्छेद १ जोडी रहेका छन् भने वसाइँ सरेर आउने जम्मा ४ परिवार र बसाइँ सरी जाने ५०० परिवार रहेको छ। व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरणको तालिका नं. २१ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. २० : व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण

बडा नं.	जन्म (जना)	मृत्यु (जना)	विवाह (जोडी)	सम्बन्ध विच्छेद	वसाइ सराइ
१	१९८७	३४१	४४९	०	१६१
२	२७२	२९३	१०२	०	१८
३	४१३	१०५	२००	१	४४
४	६८३	११२	२७९	०	१८
५	३३५७	४९५	३६७४	०	१५०
६	१२२८	१५८	२२९	०	४२
७	२०६२	११५	२३२	०	३०
८	७६	६०	३२	०	११
९	७३२	१२३	१७९	०	२६
जम्मा	१०८१०	१८०२	५३७६	१	५००

स्रोत: बडा कार्यालय, मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिका

३.१८ दश वर्षभन्दा माथिका उमेर भएकाहरूको वैवाहिक अवस्था

विवाह एउटा सामाजिक संस्था हो । यसको पनि विभिन्न अवयवहरू हुन्छन् । सर्वेक्षणका क्रममा १० वर्षभन्दा माथिका उमेर भएका व्यक्तिको वैवाहिक अवस्थाका बारे सोधिएको थियो । जसमध्ये विवाहित व्यक्ति ४९.१९ प्रतिशत र अविवाहित व्यक्ति ५१.८६ प्रतिशत पाइयो । त्यसैगरी वहु विवाह गर्ने ०.१० प्रतिशत, पुन विवाह गर्ने ०.२९ प्रतिशत, विवाह भएको तर अलग रहेको ०.१५ प्रतिशत, सम्बन्ध विच्छेद भएको ०.१५ प्रतिशत विधुर र विधवा ०.२४ प्रतिशत रहेको छ । यस्तै १० वर्ष भन्दा कम उमेरका २९०६ जना रहेको छ । यस गाउँपालिकाको १० वर्षभन्दा माथि उमेर भएकाहरूको वैवाहिक अवस्थाको विवरण तालिका नं. २२ मा प्रस्तुत छ ।

तालिका नं. २१ : दश वर्षभन्दा माथिका उमेर भएकाहरुको वैवाहिक अवस्था

बडा नं	विवाहित	वहुविवाह	पुन विवाह	विवाह भएको तर छुट्टिएको	सम्बन्ध विच्छेद	अविवाहित	विधुर विधवा	जम्मा
१	१६३५	४	३	२	२	१२३८	१४	२८९८
२	१५२०	३	४	२	४	१७७४	२२	३३२९
३	२५४२	५	१	४	५	२०७५	१३	४६४५
४	१८५८	४	१५	०	९	१५५९	१२	३४५७
५	१४२५	२	२०	०	७	२२२४	७	३६८५
६	१३३५	२	१३	०	५	२४५७	३	३८१५
७	८५०	६	१८	०	४	१००८	४	१८९०
८	६१७	४	५	२	३	८९८	६	१५३५
९	१५१५	०	३	६	२	१३८०	१६	२९२२
जम्मा	१३२९७	३०	८२	१६	४१	१४६१३	९७	२८१७६
प्रतिशत	४७१९	०१०६	०१२९	०१०५६८	०१५	५१८६	०१३४	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

३.१९ विवाह हुँदाको उमेर

मानिसले कति वर्षको उमेरमा विवाह गर्नन् भन्ने कुरा सामाजिक र स्वास्थ्यको एउटा सूचक हो । तसर्थ सर्वेक्षणका कम्मा विवाहित भएका व्यक्तिहरुको विवाह हुँदाको उमेर सोधिएको थियो । प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार २६ वर्षभन्दा माथिको उमेर पुगेपछि विवाह गर्नेको संख्या बढी छ जसको प्रतिशत ७७.८ रहेको छ भने दोश्रोमा २० देखि २५ वर्ष भित्र विवाह गर्नेहरुको संख्या १९.१ प्रतिशत रहेको छ । यसैगरी १८देखि १९ वर्षभित्र विवाह गर्नेको प्रतिशत २.१ छ । पालिकामा रहेका १६ र १७ वर्ष उमेर समुहमा विवाह गर्नेको प्रतिशत ०.४७ प्रतिशत रहेको छ भने १५ वर्षमुनी विवाह गर्नेको संख्या ३४ जना अर्थात ०.५२ प्रतिशत रहेको छ । यसरी हेर्दा २० वर्ष नपुग्दै विवाह गर्ने वा वाल विवाह गर्नेको संख्या ३९५ जना अर्थात कुल विवाहित संख्याको ३.०९ प्रतिशत रहेको छ । सर्वैभन्दा वढि संख्या वालविवाह हुने बडा नं ३ रहेको छ जहाँ ५५ जनाले वालविवाह गरेको देखिएको छ भने कम वाल विवाह भएको बडानं ८ रहेको देखिन्छ । यस गाउँपालिकाका नागरिकहरुको विवाह हुँदाको उमेरको विवरण तालिका नं. २३ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. २२: विवाह हुँदाको उमेर

वडा नं.	१५ वर्ष मुनि	१६ - १७ वर्ष मुनि	१८ - १९ वर्ष मुनि	२० - २४ वर्ष मुनि	२६ वर्ष माथि	जम्मा
१	१५	१३	२६	४०७	११७४	१६३५
२	१२	११	१९	३७५	११०३	१५२०
३	३	३५	७	८७०	१६२७	२५४२
४	२१	२५	३१	४२५	१३५६	१८५८
५	१४	१९	१६	५२५	८५१	१४२५
६	१०	१९	१९	३७५	९१२	१३३५
७	४	७	१९	१७५	६४५	८५०
८	३	८	४	८५	५१७	६१७
९	१७	१५	३	५६५	९१५	१५१५
जम्मा	९९	१५२	१४४	३८०२	९१००	१३२९७
प्रतिशत	०१५२	०१४७	२१	१९१	७७८	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

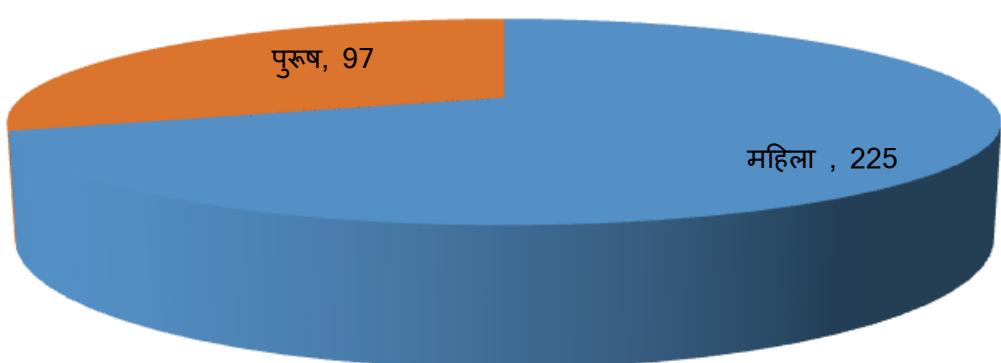
३.२० बीस वर्षमुनिका विवाहको अवस्था

नेपाल सरकारले विवाह गर्न योग्य उमेर २० वर्ष पुगेकालाई मानेको छ। तसर्थ २० सम्म र सो भन्दा मुनिका यस गाउँपालिकाका विवाह गरेकाहरूको लैङ्गिक आधारमा यहाँ विश्लेषण गरिएको छ। जस अनुसार विवाह गरेका कुल १३२९७ जनामा ३९५ जनाले २० वर्ष उमेर नपुग्दै विवाह गरेका छन्। लैङ्गिक आधारमा हेदा २० वर्ष उमेर नपुग्दै विवाह गर्ने महिलाहरूको संख्या २२५ जना अर्थात करीब ६९।८८ प्रतिशत र पुरुषको संख्या ९७ अर्थात ३०.१२ प्रतिशत रहेको छ। यस गाउँपालिकाका २० वर्षमुनि विवाह गरेकाको विवरण तालिका नं.२४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. २३ : बीस वर्षमुनि विवाहको अवस्था

वडा नं.	महिला	पुरुष	जम्मा
१	३७	१५	५२
२	२८	१८	४६
३	४०	१५	५५
४	३७	१४	५१
५	३५	१९	५४
६	३४	१७	५१
७	१५	९	२४
८	११	७	१८
९	२७	१७	४४
जम्मा	२२५	९७	३२२
प्रतिशत	६९।८८	३०।९२	१००

चित्र नं १३ : बीस वर्षमुनि विवाह भएकाको विवरण

३.२१ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित विवरण

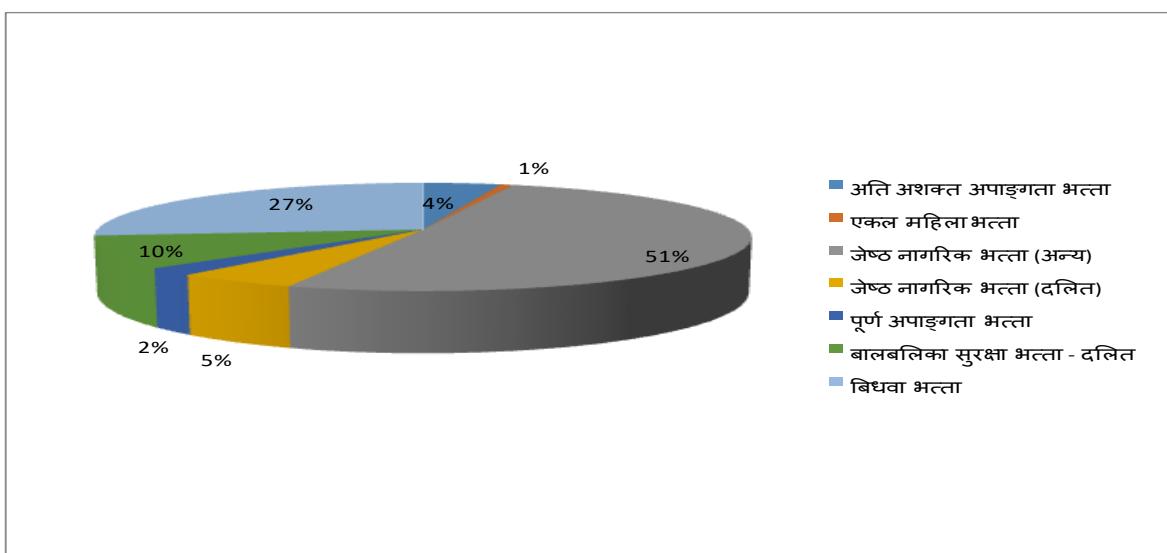
आ.व. २०७६/०७७ मा यस गाउँपालिकाबाट सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित हुनेहरूको संख्या २१५२ जना रहेका छन् । जसमा जेष्ठ नागरिक १०९३ जना, जेष्ठ दलित ११५ जना, विधुवा महिला ५७६, एकल महिला १५ जना, पूर्ण अपाङ्गता ४९ जना आँशिक अपाङ्गता, ९४ र दलित वाललबालिका २१० जना रहेको छ । संख्यात्मक रूपमा हेर्दा सबैभन्दा बढी जेष्ठ नागरिक लाभान्वित भएका छन् भने सबैभन्दा कम एकल महिला रहेका छन् । सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वितहरूको विवरणको तालिका नं. २५ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. २४ : सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वितहरूको वडागत विवरण

सामाजिक सुरक्षाको किसिम	१	२	३	४	५	६	७	८	९	जम्मा
अति अशक्त अपाङ्गता भत्ता	७	४	३१	१७	८	८	६	६	७	९४
एकल महिला भत्ता	१	२	३	१	१	०	०	०	७	१५
जेष्ठ नागरिक भत्ता (अन्य)	११५	१४६	१८०	१९२	९७	११०	५५	७०	१२८	१०९३
जेष्ठ नागरिक भत्ता (दलित)	६	१०	१४	२३	६	१४	१३	३	२६	११५
पूर्ण अपाङ्गता भत्ता	५	३	८	८	६	७	३	१	८	४९
बालबालिका सुरक्षा भत्ता - दलित	१२	२५	२५	३६	७	२७	२२	११	४५	२१०
बिधुवा भत्ता	५८	७३	११८	७५	८३	६४	३०	२२	५३	५७६
जम्मा	२०४	२६३	३७९	३५२	२०८	२३०	१२९	११३	२७४	२१५२

स्रोत: गाउँपालिका कार्यालय, सामाजिक सुरक्षा विकास शाखा, २०७६

चित्र नं १४ : सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वितको विवरण

परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था

४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण

४.१.२ घरधुरीका आधारमा मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण

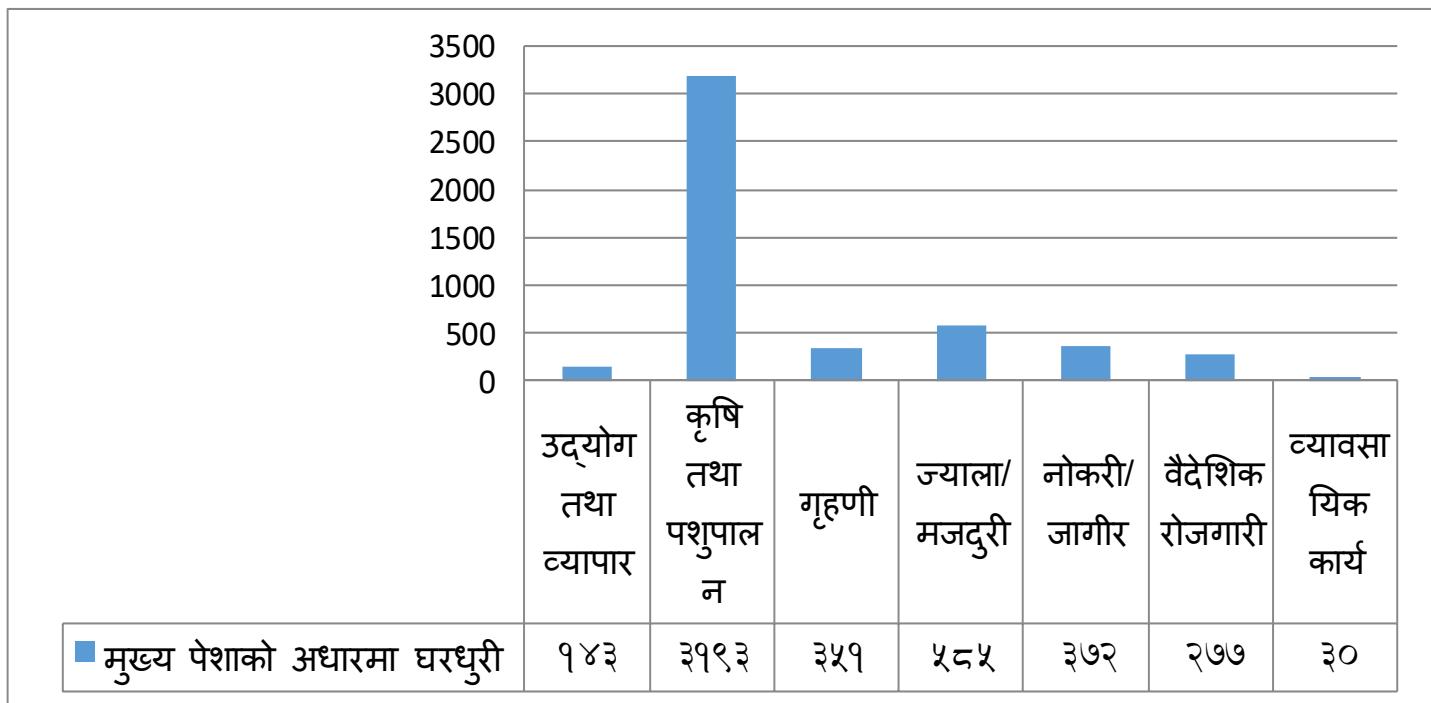
यस गाउँपालिकाका मानिसहरूको मुख्य पेशा कृषि रहेको छ, जहाँ ६४.४९ घरधुरीहरू कृषि पेशामा संलग्न छन्। दोस्रोमा ज्यालामजदुरी १२.२५ प्रतिशत रहेका छन्। घरधुरी सर्वेक्षण अनुसार नोकरी जागिर ७.५० प्रतिशत रहेका छन्। त्यस्तै उद्योग तथा व्यापार र व्यवसायिक कार्यमा २.४९ प्रतिशत रहेको छ, गृहणी कार्यमा ७.०९ छ भने वैदेशिक रोजगारीमा ५.५९ रहेको छ भने व्यवसायिक कार्यमा ०.६१ रहेको देखिन्छ। यस गाउँपालिकाका मानिसहरूको मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण तालिका नं. २६ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. २५: घरधुरीका आधारमा मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण

वडा न	उद्योग तथा व्यापार	कृषि तथा पशुपालन	गृहणी	ज्याला/मजदुरी	नोकरी/जागीर	वैदेशिक रोजगारी	व्यावसायिक कार्य (पत्रकार, वकिल, परामर्श, ठेक्कापट्टा,	जम्मा
१	१४	२१५	७६	१०२	४३	२८	०	४७८
२	१२	३५३	२९	६१	५४	३४	१४	५५७
३	२५	४८१	११७	६७	३७	६२	९	७९८
४	२२	४६५	३७	९०	४०	२५	१	६८०
५	२५	३७५	५७	१२९	३२	३२	०	६५०
६	१०	४३८	८	४४	३९	३५	०	५७४
७	२२	२२८	६	१३	७३	१५	०	३५७
८	१०	१८५	२०	२१	१९	३४	०	२८९
९	३	४५३	१	५८	३५	१२	६	५६८
जम्मा	१४३	३१९३	३५१	५८५	३७२	२७७	३०	४९५१
प्रतिशत	२०८९	६४.४९	७०९	११८२	७५१	५१५९	०१६१	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. १५. घरधुरीका अधारमा मुख्य पेशासम्बन्धी विवरण

४.१.२ औषत आम्दानी विवरण

घरधुरी सर्वेक्षणका क्रममा औषत आम्दानी गत १ वर्षको अवधिमा सो घरपरिवारका सदस्यहरूले गरेको पशुपक्षि, वैदेशिक रोजगारी, नोकरी ज्याला मदजुरी, अन्न तथा फलफुल तथा अन्य सबै आम्दानीलाई गणना गरिएको छ, भने यसमा कुनै पनि खर्च रकम कटाइएको छैन। यस गाउँपालिकाका मानिसहरूले गत १ वर्षमा जम्मा रु. १ अर्व १८ करोड १० लाख ९६ हजार ५८३ रुपैयाँ आम्दानी गरेको गरेको देखिन्छ। यस गाउँपालिकाको प्रतिव्यक्ति आय रु. ४१९९९ रहेको छ। यो रकम नेपालको प्रतिव्यक्ति आय रकमभन्दा बढि रहेको छ। यहाँको मुख्य पेशा कृषि भएता पनि आम्दानीको हिसाबमा सबैभन्दा बढी कृषिबाट गरेका छन् जुन करीव ३२७८ प्रतिशत रहेको छ। दोश्रोमा नोकरीबाट १८.३३ प्रतिशत रहेको छ, भने तेस्रोमा पशुपक्षिबाट विक्रिबाट १७५४ प्रतिशत रहेको छ, भने त्यसै गरी वैदेशिकबाट ८.३८ हुने आम्दानी रहेको छ। यस्तै ज्याला मजदुरी बाट हुने आम्दानी ७.५४ प्रतिशत देखिएको छ। अनि यसभन्दा पछि व्यापार व्यावसायको ७४५ प्रतिशत रहेको देखिएको छ। साथै सामाजिक सुरक्षाबाट ७१४ र व्यवसायिकको ०.८३ प्रतिशत छ। यस गाउँपालिकाको मानिसहरूको आम्दानीको विवरण तालिका नं. २७ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. २६ : औषत आमदानीको विवरण

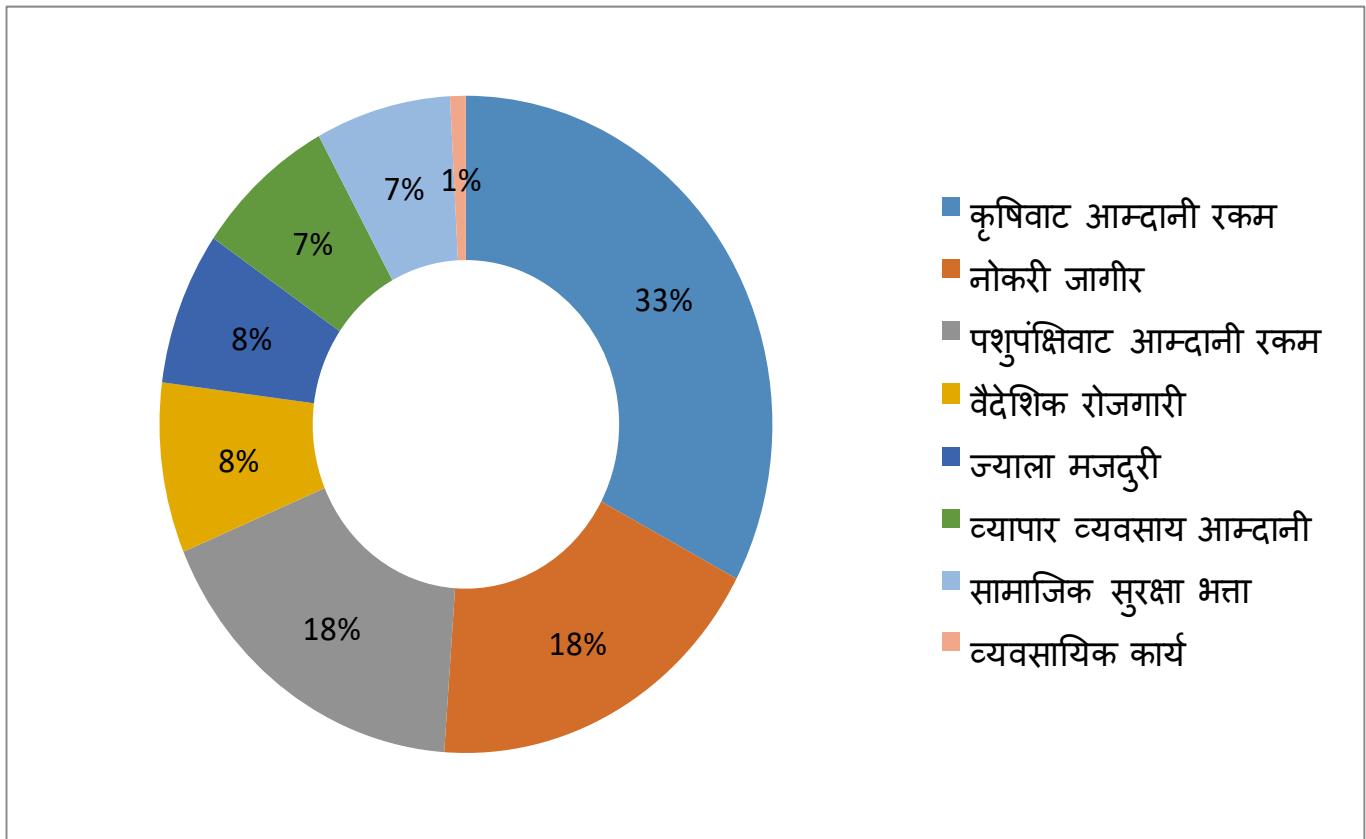
क्र सं	आमदानीको श्रोत	वार्षिक अनुमानित आमदानी	प्रतिशत
१	व्यवसायिक कार्य	९७९००००	०।८३
२	वैदेशिक रोजगारी	९८९७००००	८।३८
३	नोकरी जागीर	२९६७४६८१०	१।८३
४	ज्याला मजदुरी	८९०५४५००	७।५४
५	व्यापार व्यवसाय आमदानी	८७९९२०००	७।४५
६	पशुपंक्षिवाट आमदानी रकम	२०७१२४३८६	१।७५४
७	कृषिवाट आमदानी रकम	३८७१२४३८६	३।२७
८	सामाजिक सुरक्षा भत्ता	८४२९४५०९	७।१४
	जम्मा कुल आमदानी	११८१०९६५८३	१००
	जम्मा घरधुरी ४९५१	२३८५५७	
	जनसंख्या २८१७६ (प्रतिव्यक्ति आमदानी)	४९९९९	

श्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

औषत आमदानी

विवरण	परिमाण
जनसंख्या	२८१७६
कुल आमदानी (रु)	११८१०९६५८३
गाउँपालिकाको प्रतिव्यक्ति आय	४९९९९

चित्र नं. १६: औषत आमदानीको विवरण

४.१.३ औषत खर्च विवरण

घरधुरी सर्वेक्षणबाट प्राप्त जानकारी अनुसार गत १ वर्ष अवधिमा यस गाउँपालिकाका मानिसहरूले १ अर्व १४ करोड, ५६ लाख, ५१ हजार ५३ रुपैयाँ खर्च गरेका छन्। यस गाउँपालिकाका मानिसहरूको औषत खर्च रु. ४०६६०५२ रहेको छ। सबैभन्दा बढी खर्च वडामा वडा नं ६ देखिएको छ भने दोश्रोमा वडा नं १ र तेश्रोमा वडा नं ४ देखिएको छ। यसै गरी सबैभन्दा कम खर्च गर्ने वडा नं ९ रहेको छ। यस गाउँपालिकाको मानिसहरूको गत आ.व.मा भएको खर्चको विवरण तालिका नं. २८ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. २७ : औषत खर्चको विवरण

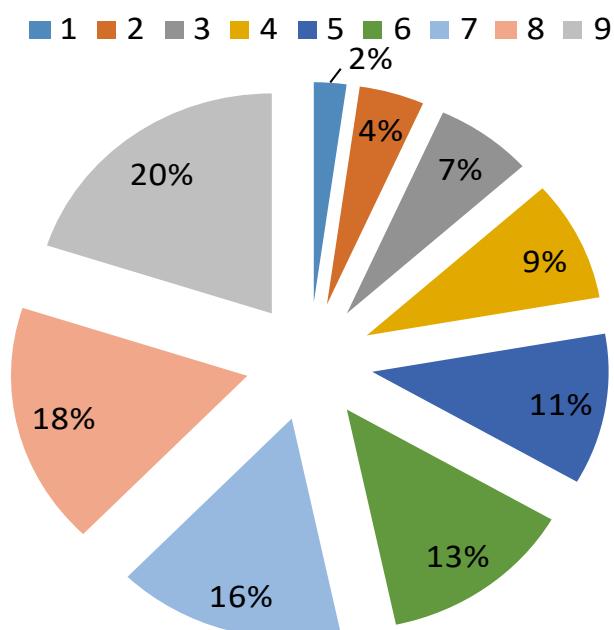
बडा नं	अनुमानित वार्षिक खर्च रकम	प्रतिशत
१	३५४४३७०००	१५।५
२	९५२६५०००	६।८
३	२१५९६७००१।६	१०।३
४	१००७४००००	१४।३
५	९०८७६४१०	१३।३
६	१०९२९०९४२	१६।१
७	९४७२७०००।७८	९।९
८	२९५०००००	७।६
९	५४९२७६९९	६।१
जम्मा	११४५६५१०५३	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

औषत खर्च

कूल वार्षिक खर्च	११४५६५१०५३
जनसंख्या	२८१७६
औषत खर्च	४०६६०।५२

चित्र नं १७ : बडागत औषत खर्चको विवरण

मानेभञ्ज्याङ गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण, २०७६

४.१.४ खाद्यान्न सुरक्षा र गरिबीको अवस्था

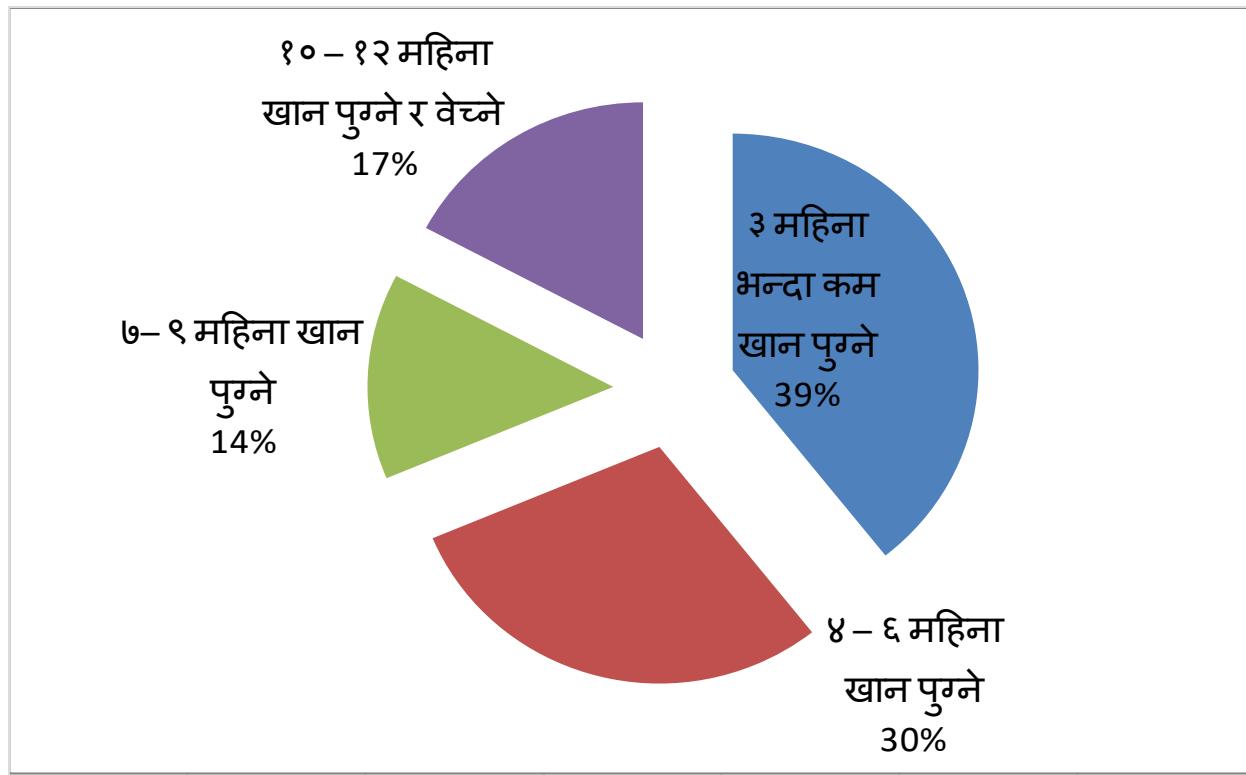
खाद्यान्न सुरक्षाको अवस्थाले कुनै पनि ठाउँको विकासको सूचकको रूपमा जानकारी दिइरहेको हुन्छ । घरधुरी तथ्याङ्क संडकलनका क्रममा यस गाउँपालिकाको २८१७६ घरधुरीको खाद्यान्न सुरक्षको तथ्याङ्क प्राप्त भएको छ । खाद्य सुरक्षाको हिसावको मात्र अवस्था हेर्दा ३ महिना भन्दा कम खान पुग्नेमा सबैभन्दा बढी १९४७ घर अर्थात ३९.३३ प्रतिशत, ४ देखि ६ महिना खान पुग्नेमा १४५४ अर्थात २९.३६ प्रतिशत रहेको छ । यसपछि ७ देखि ९ महिना खानपुग्ने घरधुरी ६९७ अर्थात १४.०८ प्रतिशत र १० देखि १२ महिना र वेच्ने घरधुरी ८५३ अर्थात १७.२३ प्रतिशत रहेको छ । मानज विकास सूचकांक, बहुआयामिक गरीबी, गरीबीको गहनता र स्थानीय अवस्थालाई समेत लेखाजोखा गरी गरीबी मापन गर्नका लागि घरधुरीमा आधारित तथ्यांक मात्र पर्याप्त नहुने हुँदा गरीबीको स्तरीकरण र गरीबीको दर छुटौ समावेश गरिएको छैन । यस गाउँपालिकाको खाद्यान्न सुरक्षाको अवस्था तालिका नं. २९ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. २९ : खाद्यान्न सुरक्षाको अवस्था

वडा नं.	३ महिना भन्दा कम खान पुग्ने	४ - ६ महिना खान पुग्ने	७- ९ महिना खान पुग्ने	१० - १२ महिना खान पुग्ने र वेच्ने	जम्मा
१	९७	२३६	७०	७५	४७८
२	४२	१५०	८९	२७६	५५७
३	२४३	१५५	२१९	१८१	७९८
४	३८१	२४०	१८	४१	६८०
५	२४२	१३५	१४६	१२७	६५०
६	३९५	१३७	२२	२०	५७४
७	२४५	६८	१२	३२	३५७
८	९८	११०	३०	५१	२८९
९	२०४	२२३	९१	५०	५६८
जम्मा	१९४७	१४५४	६९७	८५३	४९५१
प्रतिशत	३९.३३	२९.३६	१४.०८	१७.२३	१००।००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. १८ : खाद्यान्न सुरक्षाको अवस्था

४.१.५ यस गाउँपालिका भित्र रहेको कृषक समुहहरू

सि.नं.	कृषक समूहको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या							समूह अध्यक्ष	
			लैंगिक			सामाजिक					
			महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा		
१	सिम्पानी उत्पादक कृ. स.	मानेभञ्ज्याड.-७	१२	१८	३०	०	३०	०	३०	भिम ब.थापा	
२	नाकु कुर कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-१	१३	१२	२५	०	२५	०	२५	रेखराज राई	
३	लालिगुरास कृ.समूह	मानेभञ्ज्याड.-७	१३	५	१८	०	१७	१	१८	डिल्ली प्र.बास्तोला	
४	पारिजात कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-५	५	३६	४२	०	४१	०	४१	कृष्ण प्र.गौतम	
५	भगवती कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-५	६	२१	२७	१	२२	४	२७	शंकरनारायण श्रेष्ठ	

६	सयपत्री स्वास्थ्य आ.कृ.स.	मानेभञ्ज्याड.-८	२२	१	२३	०	२२	१	२३	तेज कुमारी वि.क.
७	सिर्जनशिल कृ.स.	मानेभञ्ज्याड.-८	३४	१	३५	४	२६	५	३५	अम्बीमाया मगर
८	सम्मेलन कृ.स.	मानेभञ्ज्याड.-८	२२	०	२२	११	७	४	२२	सरीमाया सार्की
९	पुर्ण ल. कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-९	१७	१८	३५	०	३५	०	३५	डिक ब. श्रेष्ठ
१०	विर्ताटोल कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-७	११	७	१८	५	६	७	१८	
११	कालिकादेवी ताजा तरकारी कृ.स.	मानेभञ्ज्याड.-७	१६	९	२५	२	१३	१०	२५	भिम ब. भुजेल
१२	नमुना ग्रामिण कृषक स.	मानेभञ्ज्याड.-५	६	१४	२०	०	२०	०	२५	जमानसिं राई
१३	माभिटार कृषक स.	मानेभञ्ज्याड.-७	१५	१४	२९	०	१३	१६	२९	कुन्तादेवी पराजुली
१४	सिन्जुतोवा कृ.स.	मानेभञ्ज्याड.-२	९	९	१८	०	१८	०	१८	तिर्थ ब.राई
१५	चिचिङ्गा कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-२	१०	८	१८	०	१८	०	१८	पूर्णजित राई
१६	विसौना बहुउद्घेश्य कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-६	६	१८	२४	०	२४	०	२४	अमृत ब.राई
१७	चिसापानी कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-२	२२	५	२७	०	२१	६	२७	निर्प ब.कार्की
१८	पिपलडाँडा कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-२	१५	७	२२	४	३	१५	२२	मोहन ब.कार्की
१९	शिलवन्ती कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-२	६	९	१५	०	०	१५	१५	पेशल कु.कार्की
२०	लिङ्गु उत्थान कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-२	२८	१२	४०	०	०	४०	४०	विमला के.सी
२१	प्रगतिशिल कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-२	९	१६	२५	०	०	२५	२५	शंकर ब. कार्की
२२	मिलिजुली कृषक	मानेभञ्ज्याड.-	१९	३	२२	०	२२	०	२२	धनीमाया मगर

	समूह	९									
२३	मोलुङ्ग दोभान सुनकोशी कृ. स	मानेभञ्ज्याड.-७	७	१५	२२	०	१३	७	२२	भोलानाथ आचार्य	
२४	उत्पादनशिल कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-२	१४	२	१६	०	१०	६	१६	हिरा ब. मगर	
२५	बसेरीडाँडा कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-४	७	९	१६	१५	१	०	१६	कालुमान राई	
२६	मखमली कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-६	१८	६	२४	४	२	१८	२४	विष्णु ब. बस्नेत	
२७	जनजागृती कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-४	६	११	१७	०	१७	०	१७	रेश ब. मगर	
२८	सयपत्री कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-२	१८	९	२७	२	१४	११	२७	महुलध्वज थापा	
२९	मखमली कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-२			२८				२८	चित्र कुमार थापा	
३०	रामजानकी कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-२	१८	१	१७	१४	३	०	१७	मनिता थापा	
३१	दुधकोशी कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-२	४	२३	२७	०	०	२७	२७		
३२	श्री नमुना दुलिवेशी कृ. स.	मानेभञ्ज्याड.-९	७	१६	२३	०	०	२३	२३		
३३	दुधकोशी कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-१	५	२१	२६	१	०	२५	२६		
३४	मानव समाज सामना कृ.	मानेभञ्ज्याड.-१	८	७	१५	०	१५	०	१५		
३५	सुडेकादेवी अन्नबाली कृ. स.	मानेभञ्ज्याड.-४	९	२	११	१	८	२	११	कुमारी बस्नेत (उपाध्यक्ष)	
३६	ध्याँम्दालु कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-१	१५	७	२२	०	१८	४	२२	शिव कुमार राई	
३७	ब्ल्याड. खा दिगो कृ. स.	मानेभञ्ज्याड.-१	४	२१	२५	०	२५	०	२५	आनन्द ब. राई	
३८	हरियाली कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-१	३	२२	२५	०	२०	५	२५	काजी ब. आलेमगर	
३९	नमुना कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-४	१२	३२	४४	०	४४	०	४४	प्रेम कुमारी राई	

४०	दुधकोशी कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-३	५	९	१४	०	१४	०	१४	
४१	भगवती कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-१	७	१३	२०	०	२०	०	२०	कुमार श्रेष्ठ
४२	कोपिला कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-१	१४	०	१४	०	१४	०	१४	
४३	वागवानी कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-५			२९				२९	
४४	लुजोखोला कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-३	१०	११	२१	०	२१	०	२१	
			५०५	४८०	१०४३	६४	६४२	२७७	१०४७	

४.१.६ आयात र निर्यातको अवस्था

यस गाउँपालिकामा दैनिक उपभोग्य सामाग्री, लत्ताकपडा, हार्डवेयर, स्टेशनरी, कस्मेटिक, इलेक्ट्रिकल, मेसिन औजार, लगायतका सामाग्रीहरू गाउँपालिकामा आयात हुने गरेका छन् । यद्यपि यसरी आयात हुने वस्तुहरूको यकिन तथ्याङ्क भने छैन । गाउँपालिकाभित्रै उत्पादन भइ केही वस्तुहरू गाउँपालिका बाहिर निर्यात हुने गरेका छन् । जसमा पशुपक्षि, तरकारीवालीहरू, मसलावालीहरू, जडिवुटिहरू, वनपैदावारहरू, मासुजन्य पदार्थहरू र खानीजन्य पदार्थहरू रहेका छन् । यस गाउँपालिका क्षेत्रबाट आयत हुने वस्तुहरूको विवरण तालिका नं ३० मा र निर्यात हुने वस्तुहरूको विवरण तालिका नं. ३१ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ३० : आयात हुने वस्तुको विवरण (आ.व.२०७५/०७६)

प्राथमिकता नं	वार्षिक आयत हुने वस्तुहरू	आयत गर्ने वस्तुको नाम
१	खाद्यान्तका वालीहरू	चामल, दाल, चिनी, चिउरा, नुन, गेडागुडी, नुडल्स, दैनिक उपभोग्य वस्तुहरू, चियापत्ति
२	हार्डवेयरका सामानहरू	सिमेन्ट, रड, जस्ता, किलाकाँटी, ग्रीलका सामानहरू, झ्याल ढोका, इटा, रंगरोगन, कृषिऔजार समेत
३	कपडा तथा फेन्सी सामानहरू	रेडिमेड तथा खुद्रा कपडाहरू, जुत्ता चप्पल तथा श्रृँगारका सामानहरू
४	पेय पदार्थहरू	वियर तथा रक्सी, चिसो पदार्थहरू

५	विजुलीका सामानहरु	वाइरीङ्ग तार तथा वत्तिहरु, अडियो तथा भिडियोका साधनहरु, कुकरहरु,
६	स्टेशनरीका सामानहरु	किताव तथा कापी, फोटोकपी, फोटो धुलाइ, विभिन्न खालका स्टेशनरी
७	विद्युतिय प्रविधीका सामानहरु	रेडियो, टिभी, फिज, मोबाइल
८	पंक्षिजन्य उत्पादनहरु	साना चल्लाहरु, अण्डाहरु, मासुहरु
९	औषधी उपचारजन्य सामाग्रीहरु	मेडिकल पसल, औषधालय,
१०	तरकारीहरु तथा फलफुलहरु	काउली वन्दा, स्याउ, केरा, सुन्तला
११	गेडागुडिहरु	चना, केराउ, मुँगको दाल, मुसुरोको दाल
१२	कृषिजन्य सामाग्रीहरु	मल, वीउ तथा विरुवाहरु, विषादीहरु, कृषकको लागी कृषि सामाग्रीहरु
१३	धातुजन्य सामानहरु	सुन, चाँदी, पित्तल, तामा र आल्मुनियमका सामानहरु

तालिका नं. ३१ : निर्यात हुने वस्तुको विवरण (आ.व.२०७५/०७६)

प्राथमिकता नं	निर्यात हुने वस्तुहरु	निर्यात हुने वस्तुको नाम
१.	दालवाली	केराउ, भटमास, सिमी आदि
२.	खाद्यन्न बाली	मकै, कोदो, फापर, गहुं र जौ लगायतका बालीहरु
३.	मसला बाली	खुर्सानी, वेसार, लसुन, अलैची, अदुवा आदि
४.	तरकारी बाली	हरियो सिमी, केराउ कोसा, आलु, साग आदि
५.	जडीवुटिहरु	जडिवुटिका विरुवाहरु, पाँचऔले, मछिनो, कुट्टी, लोक्ता तथा अर्गेली, भीरमाहुरीको मह, सर्पगन्धा, तितेपाति
६.	मासुजन्य वस्तु	खसी, वोका, राँगो भैसी, भेडा, ब्रोइलर कुखुरा, लोकल कुखुरा
७.	पशुजन्य	सुँगुर तथा भेडाहरु, खसी, वोका, राँगो भैसी
८.	फलफुलहरु	काराति, सुन्तला,

प्राथमिकता नं	निर्यात हुने वस्तुहरू	निर्यात हुने वस्तुको नाम
९.	दुग्धजन्य पदार्थ	दुध, घीउ,
१०.	खानी जन्य पदार्थ	वालुवा, दुंगा र गिटी, दुंगा
११.	काठका सामानहरू	टेवल, कुर्सी, फर्निचरका सामानहरू
१२.	वन पैदावारहरू	काठ तथा विरुवाहरू

स्रोत : सामुदायिक सर्वेक्षण २०७६

४.१.६ वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको विवरण

यस गाउँपालिकाबाट १३५४ जना वैदेशिक रोजगार गएको पाइएको छ। यहाँका मानिसहरू सबैभन्दा बढी मलेशियामा ३४४ जना गएका छन्। दोस्रोमा साउदी अरबीयामा ३३७ जना गएको पाइएको छ। तेश्रोमा भारत १७३ जना गएको पाइएको छ। यसै गरी कतारमा १६८, दुवईमा १३४, कुवेतमा ३५, दक्षिण कोरिया ३५, सिंगापुर ३६ र युनाइटेड किंगडम २२ रहेको छन्। भने अमेरिका १८ जना, ओमन ८ जना, टर्की ६ जना, जापानमा ९ जना, उत्तर कोरिया ६, अष्ट्रेलिया ७, बराईन ५ साथै थाईल्याण्ड २ छन। यस्तै वडागत हिसावले हेर्दा वडा नं ८ वाट सबैभन्दा वढि संख्यामा विदेशमा रहेको पाइन्छ, भने सबै भन्दा कम संख्या विदेशमा जाने वडामा वडा नं १ रहेको छ। यस गाउँपालिकाबाट वैदेशिक रोजगारमा जानेको विवरण तालिका नं. ३२ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

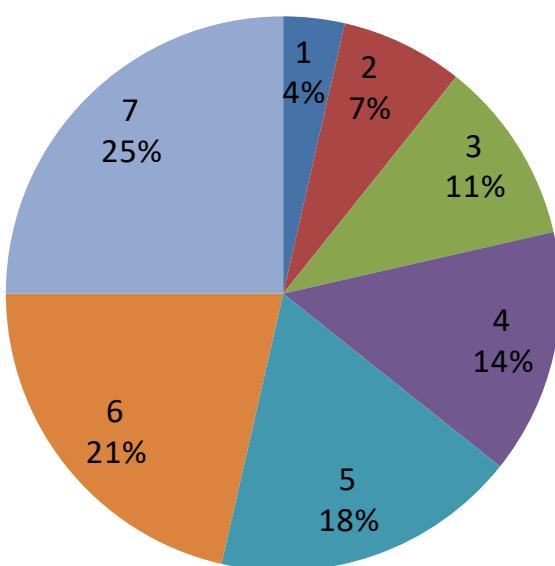
तालिका नं. ३२ : वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको विवरण

देश/वडान	१	२	३	४	५	६	७	८	९	जम्मा
अमेरिका	०	०	०	०	७	०	२	०	९	१८
अष्ट्रेलिया	०	०	०	०	१	६	०	०	०	७
ईरान	०	०	०	०	०	०	०	०	९	९
उत्तरकोरिया	०	०	०	०	०	६	०	०	०	६
ओमान	०	०	०	०	०	०	०	८	०	८
कतार	६	६	४८	८	२०	१२	३	५६	९	१६८
कुवैत	१	२	०	०	१५		०	८	९	३५
जापान	०	०	०	०	३	६	०	०	०	९

टर्की	०	०	०	०	०	६	०	०	०	६
थाईल्याण्ड	०	२	०	०	०	०	०	०	०	२
दक्षिणकोरिया	०		३	०	१७	६	०	०	९	३५
दुबई	२	६	३०	०	४०	३०	०	८	१८	१३४
बहराइन	०	०	०	०	५	०	०	०	०	५
भारत	४	२२	१८	८	१५	४८	०	४०	१८	१७३
मलेशिया	१३	१६	४५	४	५५	९०	२८	४८	४५	३४४
यूनाइटेड किंगडम	०	०	१२	४		६	०	०	०	२२
साउदी अरेबिया	३	१२	३६	४	३०	१८	७०	१२८	३६	३३७
सिंगापुर	०	०	०	४	१४	०	०	०	१८	३६
जम्मा	२९	६६	१९२	३२	२२२	२३४	१०३	२९६	१८०	१३५४

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं २२ : वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको वडातगत विवरण

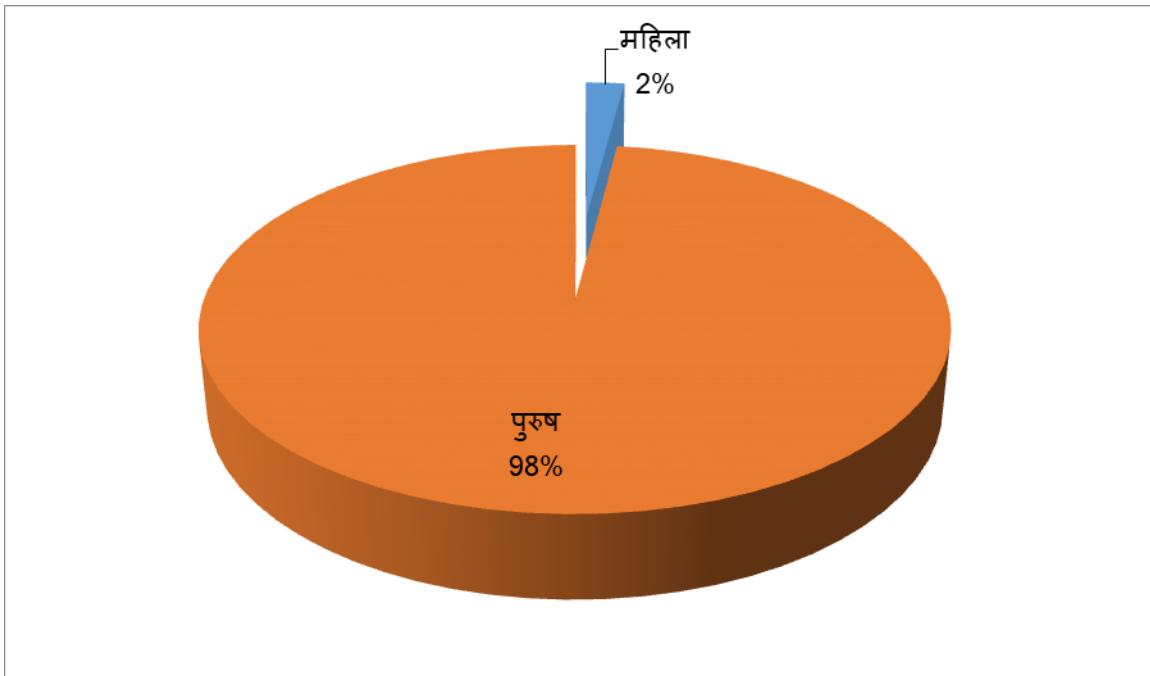
४.१.७ लैङ्गिक आधारमा वैदेशिक रोजगारमा गएकाहरुको विवरण

वैदेशिक रोजगारमा गएका व्यक्तिहरु लैङ्गिक आधारमा हेर्दा वैदेशिक रोजगार गएको जम्मा १२९३ जनामा १२८५ जना अर्थात् ९७.९४ प्रतिशत पुरुष रहेका छन्। यसेगरी २७ जना महिला अर्थात् २.६ प्रतिशत महिलाहरु वैदेशिक रोजगारमा गएका छन्। सबैभन्दा बढी महिला वडा नं. ८ बाट र सबैभन्दा कम वडा नं. १ विदेश गएका छन्। यस गाउँपालिकाबाट वैदेशिक रोजगारमा जानेको लैङ्गिक विवरण तालिका नं. ३३ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.३३ : वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरुको लैङ्गिक विवरण

वडा नं.	महिला	पुरुष	जम्मा
१	०	२९	२९
२	०	६६	६६
३	९	१८३	१९२
४	४	२८	३२
५	२०	२०२	२२२
६	०	२३४	२३४
७	४	९९	१०३
८	६	२९०	२९६
९	९	१७१	१८०
जम्मा	५२	१२८५	१३५४
प्रतिशत	२०६	९७.९४	१००

चित्र नं.२३ : वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरुको लैङ्गिक विवरण

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

४.२ भूउपयोग

४.२.१ जग्गा स्वामित्वको अवस्था

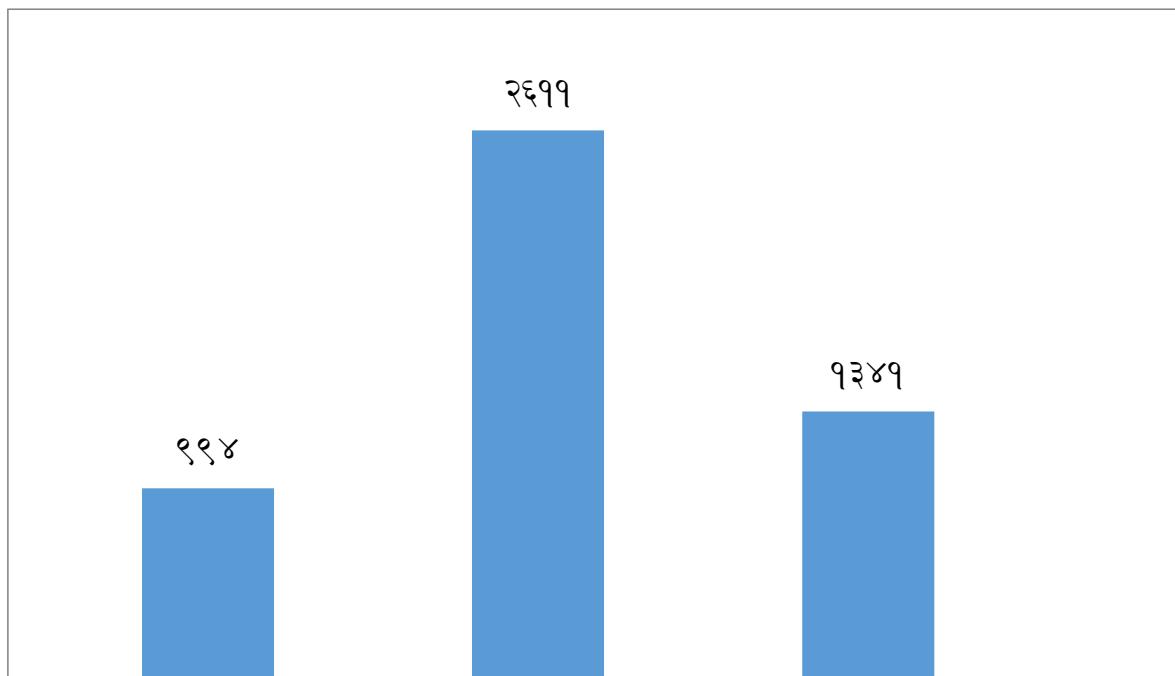
जग्गा स्वामित्वको अवस्था भल्काउन पुरुषको नाममा रहेको, महिलाको नाममा रहेको, संयुक्त नाममा रहेको र अन्य गरी ४ भागमा जग्गाधनी पुर्जा संख्यालाई वाँडिएको छ जस अनुसार पुरुषको नाममा १६११ घरधुरी अथवा ५२.७४ प्रतिशत, महिलाको नाममा ९९४ घरधुरी अवथा २०.०८ प्रतिशत, संयुक्त नाममा १३४१ घरधुरी अवथा २६.८५ प्रतिशत र अन्यको नाममा ५ घरधुरी अथवा ०.१ प्रतिशत रहेको छ। जग्गा स्वामित्वको अवस्था तालिका नं. ३४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ३४ : जग्गा स्वामित्वको अवस्था

बडा न	महिला	पुरुष	सयुक्त	अन्य	जम्मा
१	९४	३७३	११	०	४७८
२	१४९	३८०	२८	०	५५७
३	२३७	७५	४८६	०	७९८
४	३५	४९८	१४५	२	६८०
५	१५०	३१५	१८३	२	६५०
६	११०	३८९	७४	१	५७४
७	४०	६७	२५०	०	३५७
८	४८	११०	१३१	०	२८९
९	१३१	४०४	३३	०	५६८
जम्मा	९९४	२६११	१३४१	५	४९५१
प्रतिशत	२०१०८	५२७४	२७०९	०१०	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. २४ : जग्गाको स्वामित्व विवरण

४.२.२ भू उपयोग

यस गाउँपालिकाको जम्मा भूभागमध्ये बढी भाग वन क्षेत्र रहेको छ । जम्मा वन क्षेत्र ९८ दशमलव ०४ वर्ग कि.मी. अर्थात् ५४ दशमलव ६४ प्रतिशत वन क्षेत्र रहेको छ । त्यसपछि खेतीयोग्य जमिन ७० दशमलव ८५ वर्ग कि.मी अर्थात् ३९.४८ प्रतिशत रहेको छ । झाडी बुट्यान १ दशमलव ०६ प्रतिशत रहेको छ भने बाँझो जमिन ३ दशमलव २९ प्रतिशत रहेको छ । यस गाउँपालिकाको भू उपयोग सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ३५ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ३५: भू उपयोगको अवस्था

क्रसं.	जमीनको किसिम	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी)	प्रतिशत
१	बाँझो जमीन	५१९०	३२९
२	झाडी बुट्यान	८८	१०६
३	खेतीयोग्य जमिन	७०१८५	३९।४८
४	वन क्षेत्र	९८०४	५४।६४
५	घाँसे क्षेत्र	२१५१	१४०
६	बालुवा	६।२०	०१।४
	जम्मा	१७९।४४	१००

स्रोत: जिआइएस नक्सा, २०७६

४.३ यस गाउँपालिकामा रहेका कृषि तथा पशु विकास सम्बन्धी समुहरु

सि.नं.	कृषक समूहको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या							समूह अध्यक्ष	
			लैगिक			सामाजिक					
			महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा		
१	सिम्पानी उत्पादक कृ. स.	मानेभञ्ज्याड.-७	१२	१८	३०	०	३०	०	३०	भिम ब.थापा	
२	नाकु कुर कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-१	१३	१२	२५	०	२५	०	२५	रेखराज राई	
३	लालिगुरास कृ.समुह	मानेभञ्ज्याड.-७	१३	५	१८	०	१७	१	१८	डिल्ली प्र.वास्तोला	
४	पारिजात कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-५	५	३६	४२	०	४१	०	४१	कृष्ण प्र.गौतम	
५	भगवती कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-५	६	२१	२७	१	२२	४	२७	शंकरनारायण श्रेष्ठ	
६	सयपत्री स्वास्थ्य आ.कृ.स.	मानेभञ्ज्याड.-८	२२	१	२३	०	२२	१	२३	तेज कुमारी वि.क.	
७	सिर्जनशिल कृ.स.	मानेभञ्ज्याड.-८	३४	१	३५	४	२६	५	३५	अम्बीमाया मगर	
८	सम्मेलन कृ.स.	मानेभञ्ज्याड.-८	२२	०	२२	११	७	४	२२	सरीमाया सार्की	
९	पुर्ण ल. कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-९	१७	१८	३५	०	३५	०	३५	डिक ब.श्रेष्ठ	
१०	विर्ताटोल कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-७	११	७	१८	५	६	७	१८		
११	कालिकादेवी ताजा तरकारी कृ.स.	मानेभञ्ज्याड.-७	१६	९	२५	२	१३	१०	२५	भिम ब. भुजेल	
१२	नमुना ग्रामिण कृषक स.	मानेभञ्ज्याड.-५	६	१४	२०	०	२०	०	२५	जमानसिं राई	
१३	माभिटार कृषक स.	मानेभञ्ज्याड.-७	१५	१४	२९	०	१३	१६	२९	कुन्तादेवी पराजुली	
१४	सिन्जुतोवा कृ.स.	मानेभञ्ज्याड.-२	९	९	१८	०	१८	०	१८	तिर्थ ब.राई	
१५	चिचिङ्गा कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-२	१०	८	१८	०	१८	०	१८	पूर्णजित राई	
१६	विसौना बहुउद्देश्य कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-६	६	१८	२४	०	२४	०	२४	अमृत ब.राई	
१७	चिसापानी कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-२	२२	५	२७	०	२१	६	२७	निर्प ब.कार्की	
१८	पिपलडाँडा कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-२	१५	७	२२	४	३	१५	२२	मोहन ब.कार्की	
१९	शिलवन्ती कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-२	६	९	१५	०	०	१५	१५	पेशल कु.कार्की	
२०	लिघ्गु उत्पान कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-२	२८	१२	४०	०	०	४०	४०	विमला के.सी	
२१	प्रगतिशिल कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-२	९	१६	२५	०	०	२५	२५	शंकर ब. कार्की	
२२	मिलिजुली कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-९	१९	३	२२	०	२२	०	२२	धनीमाया मगर	
२३	मोलुङ्ग दोभान सुनकोशी	मानेभञ्ज्याड.-७	७	१५	२२	०	१३	७	२२	भोलानाथ आचार्य	

	कृ. स										
२४	उत्पादनशिल कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-२	१४	२	१६	०	१०	६	१६	हिरा ब. मगर	
२५	बसेरीडॉडा कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-४	७	९	१६	१५	१	०	१६	कालुमान राई	
२६	मखमली कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-६	१८	६	२४	४	२	१८	२४	विष्णु ब. बस्नेत	
२७	जनजागृती कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-४	६	११	१७	०	१७	०	१७	रेश ब. मगर	
२८	सयपत्री कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-२	१८	९	२७	२	१४	११	२७	महलध्वज थापा	
२९	मखमली कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-२			२८				२८	चित्र कुमार थापा	
३०	रामजानकी कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-२	१८	१	१७	१४	३	०	१७	मनिता थापा	
३१	दुधकोशी कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-२	४	२३	२७	०	०	२७	२७		
३२	श्री नमुना दुलिवेशी कृ. स.	मानेभञ्ज्याड.-९	७	१६	२३	०	०	२३	२३		
३३	दुधकोशी कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-१	५	२१	२६	१	०	२५	२६		
३४	मानव समाज सामना कृ.	मानेभञ्ज्याड.-१	८	७	१५	०	१५	०	१५		
३५	सुडेकादेवी अन्नवाली कृ. स.	मानेभञ्ज्याड.-४	९	२	११	१	८	२	११	कुमारी बस्नेत (उपाध्यक्ष)	
३६	ध्याँम्दालु कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-१	१५	७	२२	०	१८	४	२२	शिव कुमार राई	
३७	ब्ल्याड. खा दिगो कृ. स.	मानेभञ्ज्याड.-१	४	२१	२५	०	२५	०	२५	आनन्द ब. राई	
३८	हरियाली कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-१	३	२२	२५	०	२०	५	२५	काजी ब. आलेमगर	
३९	नमुना कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-४	१२	३२	४४	०	४४	०	४४	प्रेम कुमारी राई	
४०	दुधकोशी कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-३	५	९	१४	०	१४	०	१४		
४१	भगवती कृषक समुह	मानेभञ्ज्याड.-१	७	१३	२०	०	२०	०	२०	कुमार श्रेष्ठ	
४२	कोपिला कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-१	१४	०	१४	०	१४	०	१४		
४३	वागवानी कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-५			२९				२९		
४४	लुजोखोला कृषक समूह	मानेभञ्ज्याड.-३	१०	११	२१	०	२१	०	२१		
			५०५	४८०	१०४३	६४	६४२	२७७	१०४७		

४.३.१ पशु विकास सम्बन्धी समुहरु

सि.नं.	कृषक समूहको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या		
			महिला	पुरुष	जम्मा
१	श्री उन्नत बंगुर विकास समिति	मानेभञ्ज्याङ्ग ५ र ७, उदयपुर		१०	१०
२	श्री ब्राह्मदेवी बंगुर विकास समिति	मानेभञ्ज्याङ्ग ५ र ६		१०	१०
३	श्री हिमाली बाखापालन कार्यान्वयन समिति	मानेभञ्ज्याङ्ग ६ रिचुवा, भोले र जेरुड	१	९	१०
४	कुखुरापालन समूह	मानेभञ्ज्याङ्ग ७ र ८	१६	४	२०
५	कोल्वोट बाखापालन कृषक समूह	मानेभञ्ज्याङ्ग ३, उवू	७	२०	२७
६	बोयर बीउ बोका समूह	मानेभञ्ज्याङ्ग १, मोली	४	१६	२०
७	कोसेली सम्मेलन समूह	मानेभञ्ज्याङ्ग ८	८	५	१३
८	पाल्लक कुखुरापालन समूह	मानेभञ्ज्याङ्ग ३, उवु	९	९	१८
९	कालिका देवी बाखापालन समूह र महिला लालीगुरांस बाखापालन समूह	मानेभञ्ज्याङ्ग ९, माधवपुर	८	८	१६
१०	शिवानी पोल्ट्री फर्म	मानेभञ्ज्याङ्ग १, मोली		१	१
११	मोहन पोल्ट्री फर्म	मानेभञ्ज्याङ्ग १, मोली		१	१
१२	ए.एम.टि पोल्ट्री फर्म	मानेभञ्ज्याङ्ग १, मोली		१	१
१३	सोदुले नमूना बंगुर फर्म	मानेभञ्ज्याङ्ग ३, उवु		१	१
१४	ब्रदर्श पोल्ट्री फर्म	मानेभञ्ज्याङ्ग ८, रागवपुर		१	१
१५	रेकन राई तथा कृष्ण राई बंगुर फार्म	मानेभञ्ज्याङ्ग ४, पंखु		२	२
१६	सुनकोशी लक्ष्मी बंगुर फार्म	मानेभञ्ज्याङ्ग ७, माझीगांउ	१		१
१७	रक्तमाला ट्रेडिङ एण्ड एग्रो सर्भिस प्रा.लि.	मानेभञ्ज्याङ्ग ७, माझीगांउ		१	१
१८	रिनुवाल बाखा फर्म	मानेभञ्ज्याङ्ग ३, उवू		१	१
१९	श्री रुमदुखोला बाखा फर्म	मानेभञ्ज्याङ्ग ३, उवू		१	१
२०	मोली बाखा फर्म	मानेभञ्ज्याङ्ग १, मोली		१	१

२१	डि.वि.आर. बाखा फर्म	मानेभञ्ज्याङ्ग ४, केतुके		१	१
२२	सालाभेना बाखा फर्म	मानेभञ्ज्याङ्ग ८, टोक्सेल		१	१
२३	आचार्य बाखापालन फर्म	मानेभञ्ज्याङ्ग ७, माझीगांउ	०	१	१
२४	दलित समूह	मानेभञ्ज्याङ्ग ८, टोक्सेल	९	२७	३६
२५	शिव पार्वती पशुपालन कृषक समूह	मानेभञ्ज्याङ्ग ८, रागवपुर	१५	५	२०
२६	सक्रिय बाखापालन समूह	मानेभञ्ज्याङ्ग ४,	१	११	१२
२७	उन्नतिशिल भैसीपालन समूह	मानेभञ्ज्याङ्ग २, वाक्सा	२	९	११
२८	कोसिस बाखापालन समूह	मानेभञ्ज्याङ्ग ३, उवु	१	११	१२
२९	महादेव भैसीपालन समूह	मानेभञ्ज्याङ्ग ५, भोर्ले	५	१६	२१
३०	उन्नतिशिल भैसी विकास समूह	मानेभञ्ज्याङ्ग २, वाक्सा	४	८	१२
३१	मनकामना दुध डेरी समूह	मानेभञ्ज्याङ्ग २, वाक्सा	०	५	५
३२	लालीगुरांस कुखुरापालन समूह	मानेभञ्ज्याङ्ग ८, टोक्सेल	१६	४	२०
३३	मखमली कुखुरापालन समुह	मानेभञ्ज्याङ्ग ७, माझीगांउ	५	५	१०
			११२	२०६	३१८

४.३.२ मानेभञ्ज्याङ्ग गाँउपालिकामा रहेका एग्रोभेटहरुको विवरण

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	प्रोपाईटर	उद्देश्य	सम्पर्क	कैफियत
१	कृषि एग्रोभेट	मानेभञ्ज्याङ्ग ५, मानेभञ्ज्याङ्ग	कमल बस्नेत	बीउ बिजन, विषदी, मलखाद तथा अन्य उपकरण	९८४२८०३०७९ ०२७-४९००२९	
२	भेट फर्मा	मानेभञ्ज्याङ्ग ३, उवू	कोयल राई	पशु औषधी	-	
३	यादव भेट	मानेभञ्ज्याङ्ग ५, मानेभञ्ज्याङ्ग	सियाराम यादव	पशु औषधी	९८४२८८८०७४	
४	सगरमाथा एग्रोभेट	मानेभञ्ज्याङ्ग ४, केतुके	राज कुमार राई	बीउ बिजन, विषदी, मलखाद तथा अन्य उपकरण	९८४२९८१८४८	

४.३.३ मानेभञ्ज्याङ्ग गाँउपालिकामा रहेका सकृय सहकारीहरुको विवरण

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	प्रोपाईटर	उद्देश्य	कैफियत
१	अमर बचत तथा ऋण स.संस्था लि.	मानेभञ्ज्याङ्ग ५, मानेभञ्ज्याङ्ग		कृषि कर्जा, बचत तथा ऋण	
२	मनकामना बचत तथा ऋण स.संस्था लि.	मानेभञ्ज्याङ्ग ५, मानेभञ्ज्याङ्ग		कृषि कर्जा, बचत तथा ऋण	
३	पञ्चिक बचत तथा ऋण स.संस्था लि.	मानेभञ्ज्याङ्ग ३, उवू		कृषि कर्जा, बचत तथा ऋण	
४	बराहदेवी बचत तथा ऋण स.संस्था लि.	मानेभञ्ज्याङ्ग ९, माध्यपुर		कृषि कर्जा, बचत तथा ऋण	
५	मानेभञ्ज्याङ्ग बचत तथा ऋण स.संस्था लि.	मानेभञ्ज्याङ्ग ५, मानेभञ्ज्याङ्ग		कृषि कर्जा, बचत तथा ऋण	
६	धेव्यु आत्मनिर्भर बचत तथा ऋण स.संस्था लि.	मानेभञ्ज्याङ्ग ४, पंखु		कृषि कर्जा, बचत तथा ऋण	
७	कामना महिला बचत तथा ऋण स.संस्था लि.	मानेभञ्ज्याङ्ग ४, पंखु		कृषि कर्जा, बचत तथा ऋण	
८	लिङ्गु उपभोक्ता कषि बचत तथा ऋण स.संस्था लि.	मानेभञ्ज्याङ्ग ४, पंखु		कृषि कर्जा, बचत तथा ऋण	
९	जनसेवा बचत तथा ऋण स.संस्था लि.	मानेभञ्ज्याङ्ग ४, ठुलो जुरे		कृषि कर्जा, बचत तथा ऋण	
१०	चौरस कृषि स.संस्था लि.	मानेभञ्ज्याङ्ग ३, उवू		कृषि कर्जा, बचत तथा ऋण	

४.३.४ मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँउपालिकामा रहेका बितिय संस्थाहरुको बिवरण

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	उद्देश्य	कैफियत
१	राट्रिय बाणिज्य बैंक	मानेभञ्ज्याङ्ग ५, मानेभञ्ज्याङ्ग	कृषि लगायत अन्य क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह गर्ने	
२	मुक्तिनाथ विकास बैंक	मानेभञ्ज्याङ्ग ५, मानेभञ्ज्याङ्ग	कृषि लगायत अन्य क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह गर्ने	
३	कैलास विकास बैंक	मानेभञ्ज्याङ्ग ५, मानेभञ्ज्याङ्ग	कृषि लगायत अन्य क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह गर्ने	
४	लक्ष्मी विकास बैंक	मानेभञ्ज्याङ्ग ५, मानेभञ्ज्याङ्ग	एक्सटेन्सन काउन्टर मात्र	

४.३.५ मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँउपालिकामा संचालनमा रहेको प्राबिधीक शिक्षालयको बिवरण

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	उद्देश्य	कैफियत
१	श्री भगवती उच्च मा.वि.	मानेभञ्ज्याङ्ग ५, मानेभञ्ज्याङ्ग	कृषि जे.टी.ए.को पठनपाठन	२०७४ सालमा स्थापना भएको

४.३.६ मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँउपालिकामा संचालित गैर सरकारी संस्थाहरुको बिवरण

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	उद्देश्य	कैफियत
१	सोच नेपाल	सिद्धिचरण न.पा. ओखलढुंगा	पालिकामा सुसासन तथा क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रम	
२	एम.सि.एम. नेपाल	सिद्धिचरण न.पा. ओखलढुंगा	मानसीक रोगीहरुको लागी परामर्श सेवा	
३	कोसिस नेपाल	सिद्धिचरण न.पा. ओखलढुंगा	आयआर्जन सम्बन्धी कार्यक्रम	

४.३.७ मानेभन्ज्याङ्ग गाउँपालिकामा कार्यरत अगुवा कृषकहरुको विवरण

स्थानिय कृषि श्रोत
व्यक्तिहरुको विवरण

क्र.सं.	नाम	सम्पर्क नं.	योग्यता	पेशा	तालिम उपलब्ध भएको शिर्षक	जम्मा तालिम दिन
१	सावित्रा माझी	मानेभन्ज्याङ्ग ७, माझीगाउँ	साक्षर	बाखापालन सम्बन्धी श्रोत व्यक्ति	बाखापालन	५ दिनको तालिम
२	राम प्रसाद राई	मानेभन्ज्याङ्ग ३, उवूं	साक्षर	बाखापालन सम्बन्धी श्रोत व्यक्ति	बाखापालन	५ दिनको तालिम
३	भीम बहादुर थापामगार	मानेभन्ज्याङ्ग ९, माधवपुरं	साक्षर	बाखापालन सम्बन्धी श्रोत व्यक्ति	बाखापालन	५ दिनको तालिम
४	देवु राज राई	मानेभन्ज्याङ्ग ९, माधवपुरं	साक्षर	अगुवा कृषक	साना सिंचाई कार्यक्रम	५ दिनको तालिम
५	इच्छा राई	मानेभन्ज्याङ्ग ५, मानेभन्ज्याङ्ग	साक्षर	अगुवा कृषक	साना सिंचाई कार्यक्रम	५ दिनको तालिम
६	तिर्थ बहादुर राई	मानेभन्ज्याङ्ग ४, केतुके	साक्षर	अगुवा कृषक	साना सिंचाई कार्यक्रम	५ दिनको तालिम
७	चन्द्र बहादुर मगर	मानेभन्ज्याङ्ग ९, माधवपुरं	साक्षर	अगुवा कृषक	साना सिंचाई कार्यक्रम	५ दिनको तालिम
८	सूर्य ब. राई	मानेभन्ज्याङ्ग ३, उवूं	साक्षर	अगुवा कृषक	साना सिंचाई कार्यक्रम	५ दिनको तालिम
९	मुसले राई	मानेभन्ज्याङ्ग १, मोलीं	साक्षर	अगुवा कृषक	साना सिंचाई कार्यक्रम	५ दिनको तालिम
१०	टोप ब. राई	मानेभन्ज्याङ्ग १, मोलीं	साक्षर	अगुवा कृषक	साना सिंचाई कार्यक्रम	५ दिनको तालिम
११	नवीन राई	मानेभन्ज्याङ्ग १, मोलीं	साक्षर	अगुवा कृषक	साना सिंचाई कार्यक्रम	५ दिनको तालिम
१२	तोरण बहादुर मगर	मानेभन्ज्याङ्ग ९, माधवपुरं	साक्षर	अगुवा कृषक	साना सिंचाई कार्यक्रम	५ दिनको तालिम
१३	डिल कुमारी मगर	मानेभन्ज्याङ्ग ९, माधवपुरं	साक्षर	अगुवा कृषक	साना सिंचाई कार्यक्रम	५ दिनको तालिम
१४	मोती राज राई	मानेभन्ज्याङ्ग ३, उवूं	साक्षर	अगुवा कृषक	साना सिंचाई कार्यक्रम	५ दिनको तालिम
१५	भोलानाथ आचार्य	मानेभन्ज्याङ्ग ७, मोलुड. दोभानं	एस.एल.सी.	अगुवा कृषक	ग्रा.प.स्वा.का., बाखा, तरकारी	३५ दिन तथा ७ दिनको तालिम
१६	ओम प्रसाद दाहाल	मानेभन्ज्याङ्ग ६, थाक्ले	एस.एल.सी.	अगुवा कृषक	ग्रा.प.स्वा.का.	७ दिनको तालिम
१७	बर्षा थापा मगर	मानेभन्ज्याङ्ग ८, राघवपुर	उच्च	अगुवा कृषक	अदुवा	७ दिनको

			मा.वी.			तालिम
१८	डिल बहादुर अधिकारी	मानेभन्ज्याङ्ग ९, माधवपुरं	एस्.एल.सी.	अगुवा कृषक	ग्रा.प.स्वा.का.	७ दिनको तालिम
१९	कृष्ण बहादुर श्रेष्ठ	मानेभन्ज्याङ्ग २, वाक्सा	एस्.एल.सी.	अगुवा कृषक	ग्रा.प.स्वा.का.	७ दिनको तालिम
२०	भीम बहादुर राई	मानेभन्ज्याङ्ग २, वाक्सा	एस्.एल.सी.	अगुवा कृषक	ग्रा.प.स्वा.का.	७ दिनको तालिम
२१	याम बहादुर अधिकारी	मानेभन्ज्याङ्ग ९, माधवपुरं	एस्.एल.सी.	अगुवा कृषक	ग्रा.प.स्वा.का.	७ दिनको तालिम
२२	कोयल राई	मानेभन्ज्याङ्ग ३, उवूं	एस्.एल.सी.	अगुवा कृषक	ग्रा.प.स्वा.का.	७ दिनको तालिम
२३	नारायण प्रसाद राई	मानेभन्ज्याङ्ग ४, केतुके	बि.ए.	अगुवा कृषक	ग्रा.प.स्वा.का., बाखा, तरकारी, फलफुल नर्सरी	७ दिनको तालिम
२४	डन्ड सिं राई	मानेभन्ज्याङ्ग ५, थाक्ले	बि.ए.	अगुवा कृषक	बाखापालन	७ दिनको तालिम
२५	मान ब. राई	मानेभन्ज्याङ्ग ३, उवूं	एस्.एल.सी.	अगुवा कृषक	सुन्तला	७ दिनको तालिम
२६	डिक बहादुर राई	मानेभन्ज्याङ्ग १, मोर्लीं	एस्.एल.सी.	अगुवा कृषक	तरकारी उत्पादक कृषक	७ दिनको तालिम
२७	भीम बहादुर राई	मानेभन्ज्याङ्ग १, वाक्सा	साक्षर	अगुवा कृषक	टमाटर उत्पादक कृषक	७ दिनको तालिम
२८	मन ब. राई	मानेभन्ज्याङ्ग ३, उवूं	एस्.एल.सी.	अगुवा कृषक	सुन्तला	७ दिनको तालिम
२९	भवीन कुमार राई	मानेभन्ज्याङ्ग ५, मानेभन्ज्याङ्ग	एस्.एल.सी.	अगुवा कृषक	बंगुरपालन	७ दिनको तालिम
३०	मोहन ब. थापा	मानेभन्ज्याङ्ग ६, थाक्ले	साक्षर	अगुवा कृषक	तरकारी उत्पादक कृषक	७ दिनको तालिम
३१	कुन्ता अधिकारी	मानेभन्ज्याङ्ग ७, टोक्सेल	एस्.एल.सी.	अगुवा कृषक, समूह अध्यक्ष	तरकारी उत्पादक कृषक	७ दिनको तालिम
३२	यूवा माया मगर	मानेभन्ज्याङ्ग ८, राघवपुर	आई.एड.	अगुवा कृषक, समूह अध्यक्ष	मकै तथा अदुवा खेती	७ दिनको तालिम
३३	भीम ब. थापा	मानेभन्ज्याङ्ग ९, माधवपुर	साक्षर	अगुवा कृषक	बंगुरपालन	७ दिनको तालिम

४.३.८ मानेभञ्ज्याङ गाउँपालिकामा रहेका कृषि तथा पशुपालन श्रोत केन्द्रहरूको बिबरण

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	उद्देश्य	कैफियत
१	एन.आर.अर्गानिक फार्म	मानेभञ्ज्याङ ४, केतुके	एकिकृत तरकारी तथा फलफुल नर्सरी	कफी, सुन्तला विरुवा उत्पादन
२	बागपाईला कृषि तथा पशुपालन फर्म	मानेभञ्ज्याङ ५, विशालटार	किबी, तथा बंगुर फार्म	किबी उत्पादन/विक्री वितरण तथा बंगुरका पाठापाठी विक्री
३	सगरमाथा एग्रो सेन्टर	मानेभञ्ज्याङ ४, केतुके	एकिकृत तरकारी तथा फलफुल नर्सरी	हाईटेक नर्सरी
४	ए.एम.टि. कृषि तथा पशु विकास फर्म	मानेभञ्ज्याङ १, मोली	एकिकृत तरकारी तथा फलफुल उत्पादन	
५	शिवम् कृषि फार्म	मानेभञ्ज्याङ २, वाक्सा	कृषि फार्म	
६	पवित्रा बाखा फार्म	मानेभञ्ज्याङ १, मोली	बाखा फार्म	पाठापाठी तथा मासुको लागी खसी बोका विक्री
७	डि.वि.आर. बाखा फार्म	मानेभञ्ज्याङ ४, केतुके	बाखा फार्म	पाठापाठी तथा मासुको लागी खसी बोका विक्री
८	आचार्य बाखा फार्म	मानेभञ्ज्याङ ७, मोलुडोभान	बाखा फार्म	पाठापाठी तथा मासुको लागी खसी बोका विक्री

कृषि शाखा मानेभञ्ज्याङ गाउँपालिका

४.३.९ सिँचाइ सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा साना र मध्यम खालका सिँचाइहरू सञ्चालित छन् । प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार १,२,३,४, ५ र ९ वडाहरूमा मात्र सिँचाइको तथ्याङ्क उपलब्ध भएको र यसमा मुख्यतया १९ वटा सिँचाइ आयोजना रहेका छन् । भने १६ वटा सम्पन्न भई सकेका रहेछन् साथै ३ वटा निर्माणधिन अवस्थामा रहेको देखिन्छ । यसका लाभान्वित घरधुरी करीव ५४४ जति रहेको छ । गाउँपालिकामा भएका सिँचाइहरूको विवरण तालिका नं. ३६ मा प्रस्तुत छ ।

तालिका नं. ३६ : सिंचाइ सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	सिंचाइको नाम	वडा नं.	लम्बाइ किमी	उपभोक्ता घरधुरी	पुर्वाधार किसिम
१	कोप्सेपु	२	१४६	२५	कुलो
२	भञ्ज्याड खोला	४	१३५	६३	कुलो
३	कोचेव कुलो	४	१७२	३१	कुलो
४	फक्ते कुलो	४	१०७	३०	कुलो
५	सोबिदर कुलो	४	१२	२३	कुलो
६	सुदे डेबिटहन दुसेनी खोला	९	३८५	२२	कुलो
७	टेलेम खोला	५	०८७	३०	कुलो
८	रिफिन खोला	५	२१५	५१	कुलो
९	डेव खोला	३	१५२	३२	कुलो
१०	मसर खोला	३	१२	४८	कुलो
११	बिल्यान्दु खेत कुलो	१	०४३	२६	कुलो
१२	मसा खोला सिरन कुलो	२	२०२	३९	कुलो
१३	सिकपु कुलो	९	१६१	२६	कुलो
१४	सलाम कुलो	१	१४५	३८	कुलो
१५	सिम्खाखु घृम्दी सिरन कुलो	३	३२९	३१	कुलो
१६	सोद कुलो	३	१३३	२९	कुलो
१७	छ्याक खोला सिंचाइ योजना			निमार्णधिन अवस्थामा रहेको	
१८	सिकापु पुङ्गार कुलो सिंचाइ योजना			निमार्णधिन अवस्थामा रहेको	
१९	छ्यांग खोला खाता सिंचाइ योजना			निमार्णधिन अवस्थामा रहेको	
	जम्मा		२६।५२	५४४	

स्रोत: सामुदायिक सर्वेक्षण, २०७६

४.३.१० खाद्यान्न बालीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

खाद्यान्न बालीको रूपमा यस गाउँपालिकामा मुख्यगरी धान, मकै र गहूँउवा, फापर, तोरी रहेका छन् । धान, मकै र गहूँमा फरक फरक रोग र किराहरू लाग्ने गरेका छन् । कृषि विकास शाखाबाट प्राप्त विवरण अनुसार खाद्यान्न बालीमा लाग्ने प्रमुख रोग र किराको विवरण तालिका नं. ३८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ३८ : खाद्यान्न बालीमा लाग्ने रोग तथा कीराको विवरण

खाद्यान्न बाली	प्रमुख रोग	प्रमुख किरा
धान	ब्लास्ट, व्याक्टिरियल लिफ, खैरो थोप्ले, फेद कुहिने पातको फेद डडुवा, खैरा	रिट्ठे, ट्वाटी, किर्थो, गवारो, धानको काँडादार खपटे हिस्पा, फड्के, धानको पतेरो, पात बेरुवा, मिलिवग
मकै	पातमा लाग्ने डदुवा, घोगा कुहिने, कालो पोके, डाँठ कुहिने, ध्वासे, वेरुवा	फेद काट्ने किरा, खुम्मे किरा, फौजी किरा, गवारो
गहुँ	डदुवा रोग, खैरो सिन्धुरे, पँहेलो सिन्धुरे, काले पोके, गन्हाउने कालो पोके	किटकिटे खपटे, लाही किरा, गुलावी गभारो
कोदो	पात काट्ने, विरुवा मर्ने, जरा कुहिने	खुम्ले किरा पतेरो, लाही,
फापर तोरी	लाहि लाग्ने, जरा कुहिने फुल तथा फल भर्ने	लाहीकिरा, कमिला

स्रोत : कृषि विकास शाखा, मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिका

४.३.११ फलफूल तथा तरकारीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

फलफूल र तरकारी अन्तरगत विभिन्न प्रकारका फलफूल र तरकारीहरू यहाँ उत्पादन हुने गरेको छ । फलफूल र तरकारीमा लाग्ने धेरै जसो रोगहरू समान देखिएका छन् भने केही रोग कुनै एक प्रकारको फलफूल तथा तरकारीमा लाग्ने गरेको छ । त्यस्तै वाह्य परजीवी पनि केही समान र केही फरक पाइएका छन् । फलफुलमा प्रायजसो फल भर्ने तथा कुहिने र किरा (औसा) पर्ने रोग देखिएको छ भने तरकारीबालीमा खासगरी कुहिने, फलमा किरा लाग्ने, पतेरो लाग्ने जस्ता मुख्य समस्या देखिएको छ । यस गाउँपालिकाको कृषि विकास शाखाबाट प्राप्त विवरण अनुसार फलफूल तथा तरकारीमा लाग्ने रोग तथा किराहरूको विवरण तालिका नं. ३९ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ३९ : फलफूल तथा तरकारीमा लाग्ने रोग तथा कीराको विवरण

बालीको प्रकार	फलफूल तथा	प्रमुख रोगहरू	वाह्य परजीवी
फलफूल	जुनार	फल सानैमा भर्ने, फल कुहिने, फेद	पतेरो
	कागती	फल सानैमा भर्ने, फल कुहिने	पतेरो
तरकारी	सुन्तला, किवि, केरा	फल सानैमा भर्ने, फल कुहिने, फेद कुहिन, टुप्पा सुक्ने	पतेरो
	आलु	रातो कमिला, जरा कुहिने, खराने	दुम्सी, रातो कमिला
	काउली	लाही, गुवा कुहिने, खराने	दुम्सी, मृग
	बन्दा	लाही, कुहिने, खराने	दुम्सी, मृग
	गोलभेडा	मोजाइक भाइरस, खराने, फलमा किरा लाग्ने	पुतली

४.३.१२ पशुपंक्षीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

यस गाउँपालिकामा राँगा, भैसी, गाई, गोरु, खसी, बाखा, कुखुरा जस्ता मुख्य घरपालुवा पशु तथा पन्छीहरू पाइन्छन् । यी पशु तथा पन्छीहरूमा फरकफरक खालका रोग, किरा तथा बाह्य परजीवीहरू लाग्ने गरेका छन् । पशुहरूमा नाम्ले, जुका, घुमाउने, छेरौटी, पट्टके, उपियाँ जस्ता रोगहरू रहेका छन् भने पंक्षिहरूमा जुका, उपिया, ककसिड, रानीखेत र गम्वारो जस्ता रोगहरू अधिक देखिएको छ । पालिकाभित्र भेटनरी पसलको अभाव रहनु र समयमा उपचार नपाउनु पनि रोग वृद्धिको एउटा कारण देखिन्छ । यस गाउँपालिकाको पशुपंछी विकास शाखाबाट प्राप्त विवरण अनुसार पशुपन्छीमा लाग्ने लाग्ने रोग तथा किराहरूको विवरण तालिका नं. ४० मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ४० : पशुपन्छीमा लाग्ने रोग तथा कीराको विवरण

क्र.सं.	पशु तथा पन्छीको प्रकार	पशुमा लाग्ने प्रमुख रोग तथा कीराहरू	बाह्य परजीवीहरू
१.	राँगा/भैसी	नाम्ले जुका तथा छेरौटे, थुनेलो, बाँझोपन, चचरे, पड्के	जुम्रा, किर्ना, लिखा, नाम्ले,
२.	गाई/गोरु	बाँझोपन, खोरेत, नाम्ले जुका, पड्के, थुनेलो, छेरौटे	जुम्रा, किर्ना, लिखा, नाम्ले
३.	खसी/बाखा/बोका र भेड, सुँगुर	पीपीआर, खोरेत, घुमाउने, नाम्ले जुका, छमासे,	उपियाँ, जुम्रा, नाम्ले
४.	स्थानीय कुखुरा	रानीखेत, कक्सिडियोशिस, जुका	उपियाँ, सुलसुले
५.	ब्रोइलर कुखुरा	रानीखेत, कक्सिडियोशिस, झोकाउने, जुका, सेतो छेने, सी.आर.डी, कम्बरो	उपियाँ, सुलसुले

स्रोत : पशुपन्छी विकास शाखा, मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिका

४.३.१३ व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा ८ वटा व्यवसायिक रूपमा सम्बन्धित निकायमा दर्ता नविकरण भएका कृषि फर्म रहेका छन् । ती फर्महरूले फलफुल, तरकारी लगायत बस्तु पशुपंक्षि उत्पादन तथा प्रवर्द्धन गर्नेका साथै कृषि तथा पशु विकासमा महत्व पुर्ण भुमि रहेको छ । यस्ता फर्महरू अरू वडाहरूमा भए पनि व्यवसायिक फर्महरू वडा नं. १,२, ४,५ र ७ मा मात्र रहेका छन् । यस गाउँपालिकाको पशुपन्छी विकास शाखाबाट प्राप्त विवरण अनुसार व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ४१ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ४१ : व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	उद्देश्य	कैफियत
१	एन.आर.अर्गानिक फार्म	मानेभञ्ज्याङ्ग ४, केतुके	एकिकृत तरकारी तथा फलफुल नर्सरी	कफी, सुन्तला बिरुवा उत्पादन
२	बागपाईला कृषि तथा पशुपालन फर्म	मानेभञ्ज्याङ्ग ५, विशालटार	किबी, तथा बंगुर फार्म	किबी उत्पादन/बिक्री बितरण तथा बंगुरका पाठापाठी बिक्री
३	सगरमाथा एग्रो सेन्टर	मानेभञ्ज्याङ्ग ४, केतुके	एकिकृत तरकारी तथा फलफुल नर्सरी	हाईटेक नर्सरी
४	ए.एम.टि. कृषि तथा पशु विकास फर्म	मानेभञ्ज्याङ्ग १, मोली	एकिकृत तरकारी तथा फलफुल उत्पादन	
५	शिवम् कृषि फार्म	मानेभञ्ज्याङ्ग २, वाक्सा	कृषि फार्म	
६	पवित्रा बाखा फार्म	मानेभञ्ज्याङ्ग १, मोली	बाखा फार्म	पाठापाठी तथा मासुको लागी खसी बोका बिक्री
७	डिवि.आर. बाखा फार्म	मानेभञ्ज्याङ्ग ४, केतुके	बाखा फार्म	पाठापाठी तथा मासुको लागी खसी बोका बिक्री
८	आचार्य बाखा फार्म	मानेभञ्ज्याङ्ग ७, मोलुड दोभान	बाखा फार्म	पाठापाठी तथा मासुको लागी खसी बोका बिक्री

स्रोत : पशुपन्धी विकास शाखा, मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिका

४.३.१४ कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित मानव संशाधन

कृषि तथा पशुपालन व्यवसाय उचित रूपमा सञ्चालन गर्न दक्ष मानव संशाधनको आवश्यकता पर्दछ । यसका लागि अगुवा किसान र तालिम प्राप्त ग्रामीण पशु तथा कृषि कार्यकर्ताहरू सम्बन्धित ठाउँमा नै हुनु पर्दछ । पशुपन्धी विकास शाखाबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार जम्मा ३३ जना कृषि तथा पशु सेवा संग सम्बन्धित मानव संशाधन रहेको छ । पालिकामा व्यवसायिक अगुवा किसान ८ जना, सक्रिय कृषि कार्यकर्ता १९ जना र ग्रामीण पशु कार्यकर्ता ६ जना रहेका छन् । यस गाउँपालिकाको पशुपन्धी विकास शाखाबाट प्राप्त विवरण हो ।

४.३.१५ कृषि तथा पशुपालनसँग सम्बन्धित समूह तथा सामुदायिक संस्थाको विवरण

कृषि तथा पशुपालन कार्यमा विभिन्न समूह तथा संस्थाहरू यस गाउँपालिकामा क्रियाशील रहेका छन् । सबै वडामा गरी ३३ वटा कृषक समूह रहेका छन् जसमा पशुपालन समूह, व्यवसायिक कृषि फर्म र कृषि फर्म रहेका छन् ।

स्रोत : कृषि तथा पशुपन्धी विकास शाखा, मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिका

४.३.१६ हाटबजार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र साप्ताहिक हाट मानेभञ्ज्याङ्ग वजार वडा नं ५ र केतुके बजार वडा नं ४ मा रहेको तर सबै वजार केन्द्रहरूमा पूर्वाधारको अभाव रहेको छ । वर्षायाममा हाट वजारमा चहलपहल कम हुने र हिउदको समयमा वढि व्यापार व्यवसाय हुने गरेको पाइन्छ । हाट वजारका स्थानीय स्तरको कृषि उपजहरूको साथै वाह्य आयतित सामाग्रीहरूको विक्री वितरण हुने गरेको छ । यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र हाटबजार लाग्ने स्थान सम्बन्धि विवरण तालिका नं. ४२ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं ४२ : हाटबजार सम्बन्धी विवरण

कृषि वजार		
हाट बजार स्थलको नाम	वडा नं	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधारहरू
मानेभञ्ज्याङ्ग हाटबजार	५	खुल्ल चोरी
केतुके बजार हाटबजार	४	खुल्ला चौरी

स्रोत: सामुदायिक सर्वेक्षण, २०७६

४.४ पर्यटन तथा धार्मिक विकास

४.४.१ पर्यटकीय तथा धार्मिक स्थलहरूको विवरण

मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिका भित्र विभिन्न जातजातिहरूको वसोवास तथा विभिन्न संस्कार रीति रिवाज मान्ने भएकोले सोही अनुसारको देवी देवालय तथा मठमन्दीर गुम्बाहरू र मनोरन्जनको हिसावले उपयुक्त स्थानहरू रहेका छन् । ती स्थानहरू जहाँ पर्यटकहरू भित्रिने गर्दछन् यस्ता स्थानहरूलको लागि गरिएको सामुदायिक श्रोत सर्वेक्षण अनुसार मुख्यतया ३२ वटा पर्यटकीय धार्मिक स्थानको मात्र तथ्याङ्क प्राप्त भएको छ । सहायक पर्यटकीय तथा धार्मिक स्थलहरू पनि रहेका छन् तर मुख्य वढि पर्यटकको आवातजावत हुने स्थानलाई मात्र यसमा उल्लेख गरिएको छ । वडागत रूपमा हेर्दा वडा नं १ मा २ वटा, वडा नं २ मा ४ वटा, वडा नं ३ मा ४ वटा, वडा नं ५ मा १ वटा, वडा नं ६ मा ६ वटा, वडा नं ७ मा ९ वटा, वडा नं ८ मा २ वटा र

वडा नं ९ मा १ वटा रहेको छ । यसरी पालिका भित्र रहेको मुख्य पर्यटकीय स्थलहरूलाई तालिका नं ४३ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ४३: पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

क्र.सं.	स्थलको नाम	वडा नं	विशेषता (धार्मिक, साँस्कृतिक, ऐतिहासिक, पर्यटीय र अन्य)	वार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
१.	शिव मंदिर	वडा नं. ७ हर्कपुर	धार्मिक	१००
२.	चन्डिका देवी मन्दिर	वडा नं. ९ माधबपुर	धार्मिक	१२०
३.	श्री शिब मंदिर	वडा नं. ७ टोक्सेल	धार्मिक तथा ऐतिहासिक	१००
४.	बिशोकर्म मन्दिर	वडा नं. ७ हर्कपुर	धार्मिक ऐतिहासिक	१००
५.	शिब पार्बती मन्दिर	वडा नं. ७ सातसल्ले	धार्मिक	१५०
६.	तिन्कन्या पञ्चवोती मन्दिर	वडा नं. १ मोलि	धार्मिक	१५०
७.	शिव मन्दिर	वडा नं. ३ ऊबुँ	धार्मिक	१५०
८.	सलेवा पार्क	वडा नं. ३ ऊबुँ		२२५
९.	भीमसेनस्थान मन्दिर	वडा नं. ७ टोक्सेल	धार्मिक	२००
१०.	श्री सरस्वती मन्दिर	वडा नं. ७ टोक्सेल	साँस्कृतिक पर्यटकीय	१५०
११.	श्री कञ्चना देबि मन्दिर	वडा नं. ७ बिर्ताटोल	धार्मिक	१२०
१२.	शिव पार्बति	वाड न ७	धार्मिकस्थल	११०
१३.	श्री शिबपार्बती मन्दिर	वडा नं. ६ थाक्ले	धार्मिक तथा ऐतिहासिक	१२०
१४.	महेस्वरि देवि	वडा नं.-२ वाक्सा		१००
१५.	कालिका देबि मन्दिर	वडा नं. ६ थाक्ले		१२०
१६.	झाक्रि गुफा	वडा नं.- ६		२५०
१७.	शिद्ध धाम	वडा नं. ६		२२५
१८.	महादेव मन्दिर	वडा नं. ६		१२०
१९.	बिधा देबि मन्दिर	पंखु		११५
२०.	कालिका देबि	पंखु		१००

२१.	लिब्जु उपाठे सामाथान	वाक्सा		२५०
२२.	महादेव मन्दिर	वडा नं. ६		१५०
२३.	शिव मन्दिर	सानो जुरे		११७
२४.	बौद्ध	उबुँ ३		२५०
२५.	चर्च	नेपाने		५०
२६.	शिव पार्बती मन्दिर	टोक्सेल ७		१००
२७.	बौद्ध धर्म	सानो जुरे ३		१५०
२८.	शिख मन्दिर	वाक्सा २ ठुलाबारि		१५०
२९.	शिव मन्दिर	राघबपुर		१५०
३०.	भिम राज थानी	राघबपुर		१५०
३१.	मनकामना देवि	डुमिबाटेर		१५०
३२.	शिव पार्वती	वडा नं. ५		१५०

४.४.४ प्रमुख प्राकृतिक स्थलहरू

यस गाउँपालिका प्राकृतिक रूपमा धनी रहेको छ । यहाँको मुख्य प्राकृतिक स्रोत भनेको बन जंगल तथा अग्ला डाँडाहरू हुन् । ती मध्ये पर्यटकीय हिसाबले वडा नं. २ मा रहेको लिब्जु भुम्जु, सलेवा पार्क, सिद्धधाम लगाए सबैभन्दा मनोरम रहेको छ साथै लिब्जु भुम्जुबाट ओखलढुगा जिल्लाका ठाउँहरू लगायत तराईका धेरै जसो जिल्लाका ठाउँहरू समेत अवलोकन गर्न सकिन्छ ।

४.४.५ गुफा तथा पोखरीहरूको विवरण

यस गाउँपालिकामा मुख्यगरी १ वटा गुफाहरू रहेका छन् । यो गुफाहरूको धार्मिक तथा ऐतिहासिक महत्व छ ।

४.५ उद्योग, व्यापार तथा वैकिङ्ग

४.५.१ उद्योगहरूको विवरण

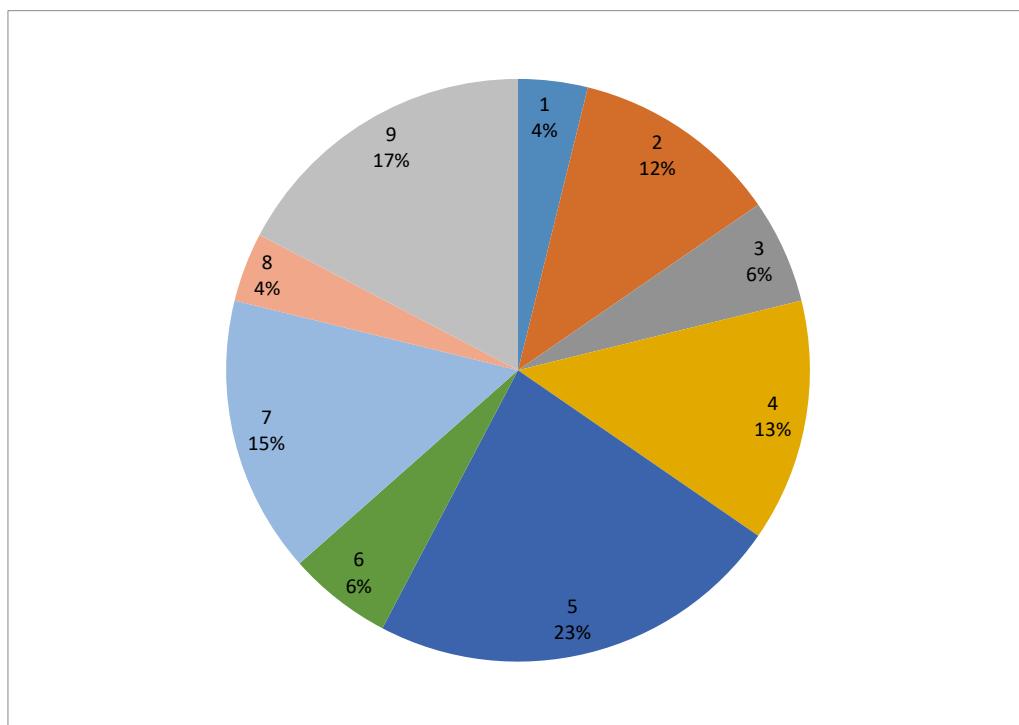
यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र दर्ता भएर संचालनमा रहेका उद्योगहरूको संख्या २५ रहेको छ । जसमा करीव ५१.३५ लाखको कुल पूँजी रहेको छ । दर्ता गर्दाको अवस्थामा पेश गरेको विवरण अनुसार ४४ जना महिला

र १०८ जना पुरुष गरी १५२ जना व्यक्ति रोजगार भएको विवरण रहेको छ। वडागत रूपमा उद्योगको संख्या, कूल पूँजी र रोजगारको संख्या तालिका नं. ४४ मा दिइएको छ।

तालिका नं. ४४ : उद्योगहरुको विवरण

वडा नं.	उद्योगको संख्या	कुल पूँजी (लाखमा)	रोजगारी		
			म.	पु.	जम्मा
१	२	६	३	५	८
२	२	३	०	३	३
३	२	२७	१	२	३
४	३	५१८५	०	५	५
५	५	१५	३०	६०	९०
६	२	२८	१	३	४
७	३	४	२	३	५
८	२	५	७	११	१८
९	३	७	०	१६	१६
जम्मा	२५	५१८५	४४	१०८	१५२

स्रोत : घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति, ओखलढुंगा, २०७६
चित्र नं. २२: उद्योगमा रोजगारीको विवरण

४.५.२ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण

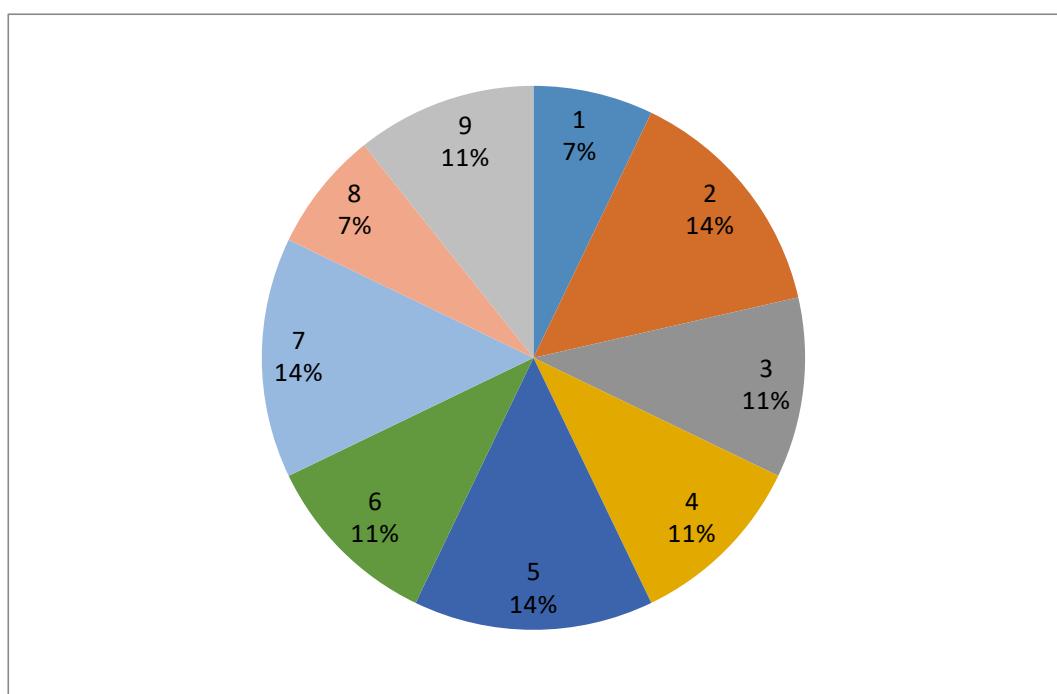
यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योगहरूको संख्या २८ वटा रहेका छन् । जसमा १ करोड ४१ लाख २० हजार रुपयाँ कूल पूँजी रहेको छ । दर्ता गर्दाको अवस्थामा पेश गरेको विवरण अनुसार ३२ जना महिला र ५० जना पुरुष गरी ८२ जना व्यक्ति रोजगार भएका छन् यसमा रोजगारदाताको आफ्नो परिवारले काम गरेको रूपमा जोडिएको छैन । वडागत रूपमा उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योगको संख्या, कूल पूँजी र रोजगारको संख्या तालिका नं. ४५ मा छ ।

तालिका नं. ४५: उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योगको संख्या	कारोबार रकम (वार्षिक लाखमा)	रोजगारी संख्या		
			म.	पु.	जम्मा
१	२	२८१५	३	४	७
२	४	२६	४	६	१०
३	३	४१५	२	३	५
४	३	१९	४	७	११
५	४	२४१५	७	१३	२०
६	३	७	३	५	८
७	४	१७	२	३	५
८	२	५१७	१	२	३
९	३	९	६	७	१३
जम्मा	२८	१४११२	३२	५०	८२

स्रोत : घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति, ओखलढुंगा, २०७६

चित्र नं. २३ : उत्पादनमुलक तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण

४.५.३ मिल तथा प्रशोधन सम्बन्धी उद्योगको विवरण

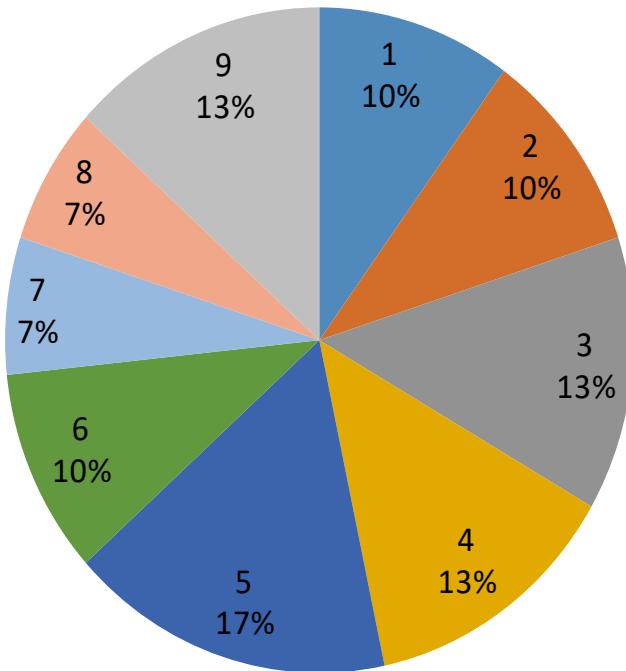
गाउँपालिका क्षेत्रभित्र मिल तथा प्रशोधन सम्बन्धी उद्योगहरूको संख्या ३२ वटा रहेका छन्। जसमा ४५ लाख ७० हजार रुपैयाँ कूल पूँजी रहेका छ। दर्ता गर्दाको अवस्थामा पेश गरेको विवरण अनुसार २२ जना महिला र ६८ जना पुरुष गरी ६० जना व्यक्ति रोजगार भएका छन् यसमा घरको व्यक्ति कामदारको रूपमा गणना गरिएको छैन। बडागत रूपमा उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योगको संख्या, कूल पूँजी र रोजगारको संख्या तालिका नं. ४६ मा दिइएको छ।

तालिका नं. ४६: मिल तथा प्रशोधन सम्बन्धी उद्योगको विवरण

बडा नं.	मिल तथा प्रशोधन सम्बन्धी उद्योगको संख्या	कूल पूँजी	रोजगारी संख्या		
			म.	पु.	जम्मा
१	३	३०००००	२	१	३
२	३	६०००००	२	६	८
३	४	१२००००	१	४	९
४	४	४०००००	१	३	६
५	५	५०००००	२	४	८
६	३	३०००००	१	२	२
७	२	७०००००	१	१	२
८	२	२५००००	१	१	२
९	४	१४०००००	२	४	८
जम्मा	३२	४५७००००	१३	२६	६०

स्रोत : घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति, ओखलढुङ्गा, २०७६

चित्र नं. २४ : मील तथा प्रशोधन सम्बन्धि उद्योगमा रोजगारी अवस्था

४.५.४ व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र ९३ वटा व्यापार व्यवसायहरू दर्ता भएका छन्। वडागत रूपमा हेर्दा सबैभन्दा बढि व्यापार व्यवसाय गर्ने वडा ५ वडा हो जहाँ २५ वटा साना तथा ठुला व्यापार व्यवसायहरू रहेको छ, भने यो पालिका रहेको र साप्ताहिक हाट लाग्ने क्षेत्र पनि हो। वडागत रूपमा व्यापार व्यवसायको अवस्था तालिका नं. ४७ मा छ।

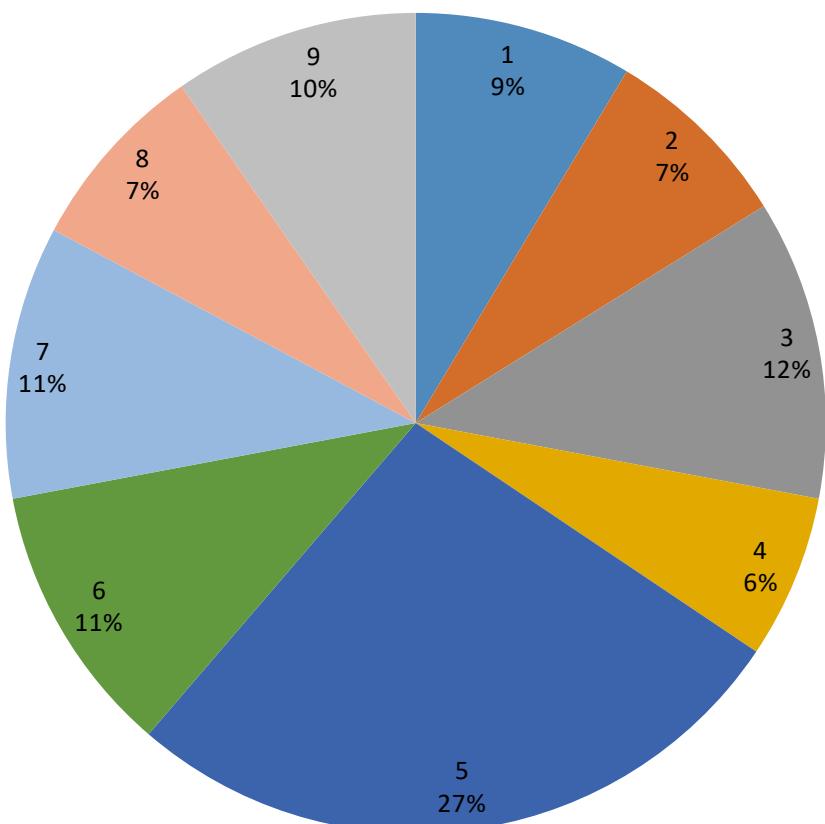
तालिका नं. ४७ : व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	व्यापार तथा व्यवसाय सं.	अनुमानित कारोबार
१	८	२८५००००
२	७	२४००००००
३	११	४५५०००
४	६	१८७०००००
५	२५	५६९००००००

६	१०	४५००००
७	१०	४००००००
८	७	२२०६९०००
९	९	१२०००००
जम्मा	९३	९२१९४०००

स्रोत : घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति, ओखलढुंगा २०७६

चित्र नं. २५ : व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

४.५.५ खनिज तथा खानी सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा सञ्चालनमा रहेका तथा पहिचान भएका खानीहरु दुधकोशी, सुनकोशी साथै मुलुङ्ग खोला बाट केही निकासि हुने गरेको भेटिए पनि व्यवसायिक रूपमा दर्ता भएर सञ्चालन नभएको पाइएको छ । जिल्लाको भौगोलिक नक्साको आधार हेर्दा ढुंगा खानीको बढी सम्भावना रहेको देखिन्छ भने खानीसम्बन्धी छुटौट अध्ययन अवलोकन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

४.५.६ बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी विवरण

४.५.६.१ बैंकको विवरण

यस गाउँपालिकाको वडा नं. ५ को मानेभञ्ज्याङमा राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक, मुक्ति विकास बैंक र प्राइम बैंक शाखा कार्यालय र लक्ष्मी बैंको एकटेन्सन काउटर रहेका छन् । चार वटै बैंक बाट रेमिट तथा अन्य कार्यालयको कारोबारहरु सञ्चालन हुने गरेको छ भने यस क्षेत्रमा कारोबार गर्नको लागी टाढाको क्षेत्रवाट आउन जान २ देखि ३ घण्टासम्म लाग्ने भएकोले पालिकाको अर्को क्षेत्रको लागी पायक पर्ने गरी बैंकको स्थापना गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको देखिन्छ । पालिकाभरी रहेका नागरिकहरुले यसै बैंकहरुवाट बैंकिङ सेवाहरू पाएका छन् ।

४.५.६.२ सहकारी सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र २०७६ साल भित्रमा जम्मा २५ वटा सहकारीहरु दर्ता भएको देखिन्छ । साथै त्यस मध्ये ९ कृषि सहकारी र १६ वटा वटा वचत सहकारी संस्थाहरू दर्ता भएको र आमासमुहू तथा सञ्जाल ९४ वटा रहेको छ । ग्रामिण भेगमा आय आजर्नन तथा व्यापार व्यवसाय गर्नको लागी यिनै बैंक तथा वित्तीय सहकारी संस्थाहरुवाट ऋणको प्रवाह हुने गरेको छ ।

४.५.६.३ बैंकमा पहुँच

यस गाउँपालिको ४७७६ घरधुरी मध्ये ३४ प्रतिशत घरधुरीको मात्र बैंकमा खाता रहेको छ भने ६५ प्रतिशत घरधुरीको बैंकमा खाता नभएको पाइयो । खाता नहुने महिला घरमुलीको प्रतिशत १४ रहेको छ । यसरी बैंक खाता नहुनेमा पुरुषको संख्या ५१.४२ रहेको छ । जसको विस्तृत विवरण तालिका नं ५९ मा र प्रतिशत तालिका नं ४८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ४८: बैंकमा खाता हुने नहुने सम्बन्धी विवरण

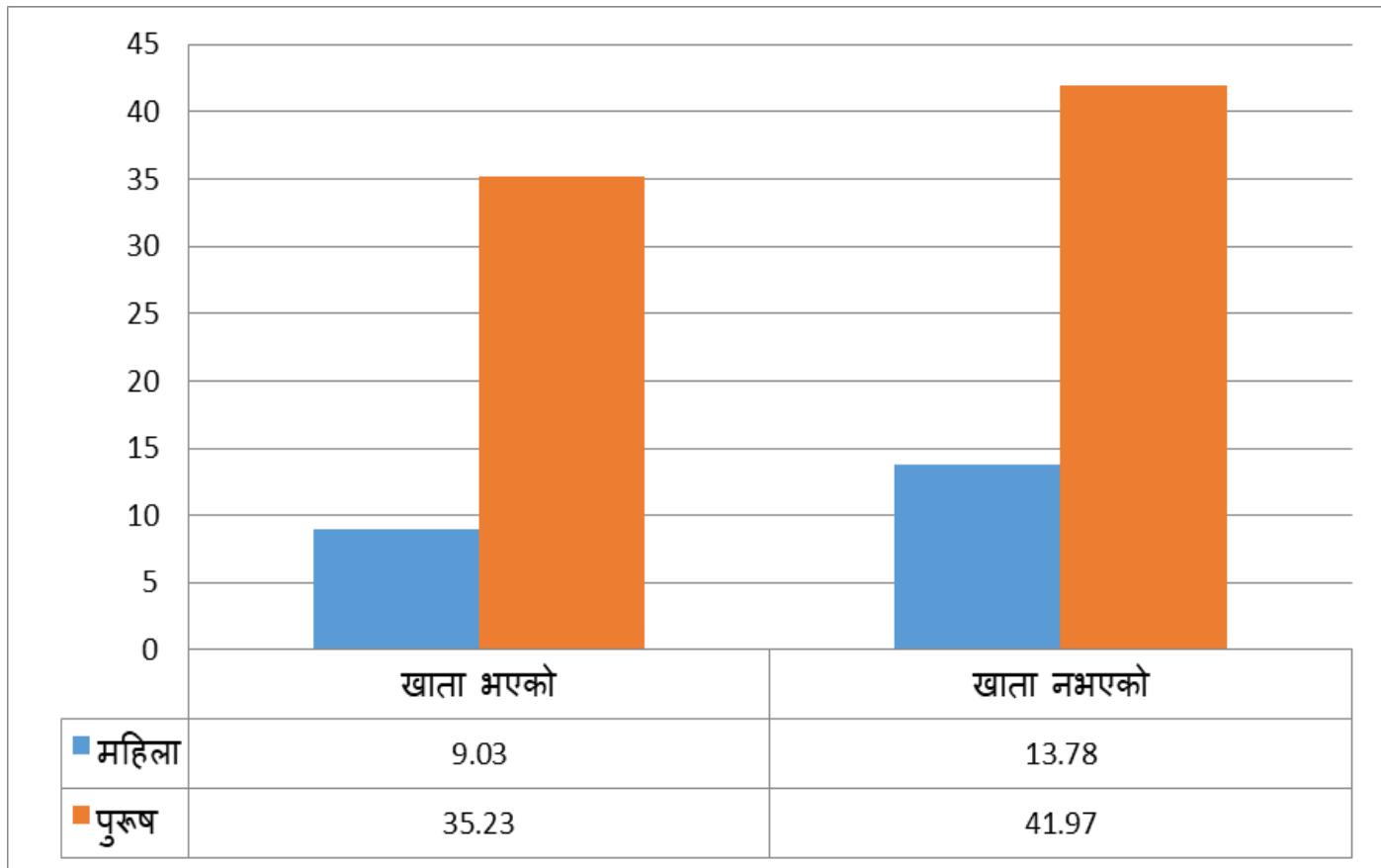
वडा नं.	बैंक खाता हुनेहरुको घरधुरी संख्या			बैंकमा खाता नहुने घरधुरीको संख्या			खाता हुने जम्मा	खाता नहुने जम्मा	कुल जम्मा
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा			
१	५०	२०४	२५४	४४	१८०	२२४	२५४	२२४	४७८
२	५१	२४५	२९६	६२	१९९	२६१	२९६	२६१	५५७
३	१५१	३९३	५४४	८६	१६८	२५४	५४४	२५४	७९८
४	१२०	३००	४२०	१५०	११०	२६०	४२०	२६०	६८०
५	३०	१२०	१५०	१०३	३९७	५००	१५०	५००	६५०
६	३८	१४४	१८२	७३	३१९	३९२	१८२	३९२	५७४
७	११	१३७	१४८	२९	१८०	२०९	१४८	२०९	३५७
८	१०	९२	१२०	३६	१३३	१६९	१२०	१६९	२८९
९	१६	८८	१०४	११५	३४९	४६४	१०४	४६४	५६८
जम्मा	४३१	१६८२	२११३	६५८	२००४	२६६२	२११३	२६६२	४९५१
प्रतिशत	९०३	३५।२	४४।३	१३।८	४२	५५।८	४४।३	५५।८	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं. ४९: बैंकमा पहुँच सम्बन्धी विवरण

विवरण	महिला	पुरुष	जम्मा
खाता भएको	९०३	३५।२३	४४।२५
खाता नभएको	१३।७८	४१।९७	५५।७५
जम्मा	४४।२५	५५।७५	९००।००

चित्र नं २६: बैंकमा पहुँच सम्बन्धी विवरण प्रतिशतमा

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था

५.१ शैक्षिक तथा मानव विकास

५.१.१ पाँच वर्षभन्दा माथिको साक्षरता विवरण

५ वर्षभन्दा माथि उमेरका १६२८२ जना मानिसहरूमा १४३६३ जना अर्थात् ८८.२१ प्रतिशत साक्षर रहेका छन् भने निरक्षर १९१९ जना अर्थात् ११.७८ प्रतिशत रहेको छ। सबैभन्दा बढी साक्षरता प्रतिशत वडा नं. १ मा र सबैभन्दा कम वडा नं. ५ मा रहेको देखिन्छ। यस गाउँपालिकाको साक्षरता सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ५० मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ५०: पाँच वर्षभन्दा माथिको साक्षरता विवरण

वडा न	साधारण लेखपढ (साक्षर)			पूर्व प्राथमिक (कक्षा १ भन्दा कम)			आधारभूत तह (कक्षा १ देखी ८)		
	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
१	१००	१४	११५	१४०	३९६	५३६	४२०	४२६	८४६
२	१२०	१४२	२६४	४२	३८	८०	२८४	२४३	५२७
३	१३०	१०५	२३८	३२	५५	८७	३१८	२७४	५९२
४	१२५	१७८	३०७	३४	५४	८८	३६१	४१७	७७८
५	२३७	१११	३५३	३१	३८	६९	१३९	१५८	२९७
६	१३५	१९५	३३६	५१	५७	१०८	४८३	४४९	९३२
७	१५७	१३४	२९८	६३	७१	१३४	४०४	३२८	७३२
८	१७६	१४६	३३०	२२	१५	३७	३५०	३२३	६७३
९	१३७	१९३	३३९	१००	१४३	२४३	४४२	३७०	८१२
जम्मा	१३१७	१२१८	२५३५	५१५	८६७	१३८२	३२०१	२९८८	६१८९

वडा नं	प्राविधिक एलएलसी			माध्यमिक तह (कक्षा ९ देखी)			स्नातक तह			स्नातकोत्तर तह			एमफिल र विद्यावारिधी		
	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
१		२	२	४१२	३६७	७७९	३७	४२	७९	१०	३	१३	१	१	१
२				२५९	२३५	४९४	२३	१७	४०	९	६	१५			
३	२	१	३	२४५	२३५	४८०	५८	४८	१०६	१८	१८	३६	५	१	६
४	१		१	२५७	२८३	५४०	२०	२३	४३	७	१५	२२			
५		१	१	१२४	१२४	२४८	९	१२	२१	१	१				
६				२३५	१९७	४३२	१२	१०	२२	१	१	२	१		१
७	२२	१०	३२	२९१	२६८	५५९	३७	३२	६९	५	१०	१५	३	३	६
८	१	२	३	१७२	१५३	३२५	१७	२३	४०	५	३	८	१		१
९				७७	१०४	१८१	६	६	१२	२	२				
जम्मा	२६	१६	४२	२०७२	१९६६	४०३८	२१९	२१३	४३२	५५	५९	११४	१०	५	१५

घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं. ५१: पाँच वर्षभन्दा माथिको साक्षरता विवरण

विवरण	संख्या	प्रतिशत
साक्षर	१४३६३	९३.२
निरक्षर	१०४६	६.८

५.१.२ लैङ्गिक आधारमा साक्षरता

यस गाउँपालिकामा कुल साक्षरमध्ये महिला साक्षरता प्रतिशत ५०.१५ प्रतिशत रहेको छ, भने पुरुष साक्षरता प्रतिशत ४३.०७ रहेको छ। कुल साक्षरतामध्ये पुरुषको तुलनामा महिला साक्षरता वढि देखिन्छ। यस्तै कुल निरक्षर मध्ये पुरुष निरक्षरताको प्रतिशत १.८४ र महिला निरक्षरता ४.९५ रहेको छ। निरक्षरताको हिसावमा महिलाहरुको प्रतिशत वढि रहेको छ। लैङ्गिक आधारमा यस गाउँपालिकाको साक्षरता सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ५२ मा प्रस्तुत छ।

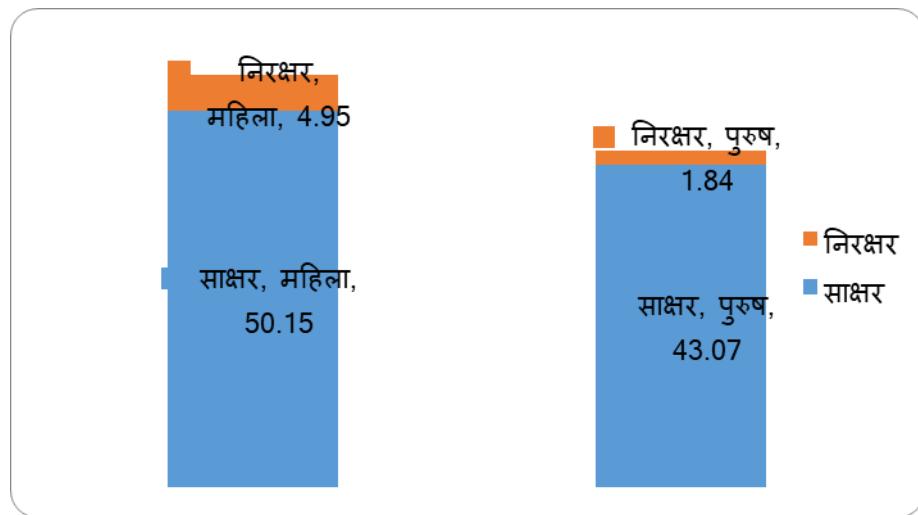
तालिका नं. ५२: लैङ्गिक आधारमा साक्षरता

वडा नं	साक्षर			निरक्षर		
	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
१	१०२२	१२५१	२२७३	९	१५	२४
२	६५७	६८१	१३३८	३७	९१	१२८

३	७०७	७३२	१४३९	२६	७३	९९
४	७०४	९७०	१६७४	४३	८१	१२४
५	५४०	७४५	१२८५	३२	६०	९२
६	८१८	९०९	१७२७	३०	१७६	२०६
७	८८२	९५६	१८३८	४८	९७	१४५
८	६४४	७६५	१४०९	२९	८८	११७
९	६६२	७१८	१३८०	३०	८१	१११
जम्मा	६६३६	७७२७	१४३६३	२८४	७६२	१०४६
प्रतिशत	४३०७	५०१५	९३२१	१८४	४१९५	६१७९

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ३१ : लैन्जिंक आधारमा साक्षरता

५.१.३ तहगत रूपमा शैक्षिक विवरण

यस गाउँपालिकाका जम्मा साक्षर व्यक्तिहरु मध्ये पनि तहगत रूपमा शैक्षिक विवरण यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ । सामान्य लेखपढ गर्ने नसक्ने निरक्षर २१८७ साथै सामान्य लेखपढ गर्ने नसक्ने साक्षर व्यक्तिहरूको संख्या ३७९८ जना रहेका छन् । यसैगरी पुर्व प्रा.वि.तह उत्तीर्ण गर्ने २३०४ जना, आधारभुत तहमा ८५९५, प्राविधिक एसएलसीमा ७६७ जना, मा.वि.तह उत्तीर्ण गर्ने ७२५७ जना, स्नातक तह उत्तीर्ण गर्ने ८८ जना स्नातकोत्तर तह उत्तीर्ण ६१९ जना र एमफिल र विद्यावारिधि गर्ने ४७ जना व्यक्तिहरू रहेका छन् । यस गाउँपालिकाको तहगत रूपमा शैक्षिक विवरण तालिका नं. ६४ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तहगत रूपमा शैक्षिक विवरण

तालिका नं. ५३: तहगत रूपमा शैक्षिक विवरण

शैक्षिक स्तर	संख्या	प्रतिशत
आधारभूत तह (कक्षा १ देखी ८)	८५९५	३०।९४
एमफिल र विद्यावारिधी (पिएचडि)	४७	०।१७
पढाई शुरु नगरेको (नाबालक)	१५२५	४।७३
पूर्व प्राथमिक (कक्षा १ भन्दा कम)	२३०४	८।२९
प्राविधिक एलएलसी	७६७	२।७६
माध्यमिक तह (कक्षा ९ देखी १२)	७२४५	२६।१३
लेखपढ गर्न नसक्ने (निरक्षर)	२१८७	७।८७
साधारण लेखपढ (साक्षर)	३९९८	१३।६७
स्नातक तह	८८९	३।२०
स्नातकोत्तर	६१९	२।२३
जम्मा	२८१७६	१००।००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

५.१.४ विद्यालयको प्रकारगत विद्यार्थीहरूको विवरण

विद्यालयको प्रकार भन्नाले यहाँ सामुदायिक विद्यालय र संस्थागत विद्यालयलाई लिइएको छ । घरधुरी सर्वेक्षणबाट सामुदायिक विद्यालय र संस्थागत विद्यालयमा अध्ययन गरी रहेका विद्यार्थीहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको छ । हाल अध्ययनरत विद्यार्थी संख्यामध्ये ९३ प्रतिशत सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका छन् भने ७ प्रतिशत मात्र संस्थागत विद्यालयमा अध्ययनरत रहेको छ । सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययन गर्ने वालिकाको प्रतिशत ४९ प्रतिशत र वालकको प्रतिशत ५१ रहेको छ । यसरी हेर्दा सामुदायिक विद्यालयमा पढ्ने बालकको संख्या धेरै रहेको छ । संस्थागत विद्यालयमा अध्ययन गर्ने बालकको प्रतिशत पनि सामुदायिक विद्यालयमा पढ्नेको जस्तै प्रतिशत रहेको छ । वालिकाको संख्या ४९ प्रतिशत बालकको संख्या ५१ प्रतिशत नै रहेको छ । संस्थागत सर्वेक्षणबाट आएको तथ्याङ्क अनुसार विद्यालयको प्रकारगत रूपमा विद्यार्थीहरूको विवरण तालिका नं. ५४ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ५४ : विद्यालयको प्रकारगत विद्यार्थीहरुको विवरण

वडा नं.	सामुदायिक बिद्यालयमा जाने बालबालिका संख्या			संस्थागत र गुठी बिद्यालयमा जानेको संख्या			जम्मा		
	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा
१	३५२	४७६	८२८	०	०	०	३५२	४७६	८२८
२	५५७	५३०	१०८७	०	०	०	५५७	५३०	१०८७
३	५२५	६५०	११७५	३७	६५	१०२	५६२	७१५	१२७७
४	४६९	५६३	१०३२	३९	६७	१०६	५०८	६३०	११३८
५	४७८	६८१	११५९	५६	८०	१३६	५३४	७६१	१२९५
६	३४६	४५८	८०४	०	०	०	३४६	४५८	८०४
७	२५८	२३१	४८९	०	०	०	२५८	२३१	४८९
८	१३३	१२९	२६२	०	०	०	१३३	१२९	२६२
९	३२८	४९०	८१८	०	०	०	३२८	४९०	८१८
जम्मा	३४४६	४२०८	७६५४	१३२	२१२	३४४	३५७८	४४२०	७९९८

स्रोत: शिक्षा शाखा मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिका

५.१.५ तहगत विद्यालयको विवरण

यस गाउँपालिकामा जम्मा ५१ वटा विद्यालयहरू छन् । जसमा प्रा.वि तहको २८ वटा, आधारभूत तहका ९ वटा, मा.वि तहको ८ वटा वटा वोडिङ ४ वटा रहेका छन् । सबैभन्दा वढिं ८ विद्यालय वडा नं ३ र ६ मा रहेको छ भने ६ वटा विद्यालय वडा नं १, २ र ४ मा रहेको छ । त्यसैगरी वडा नं ५ र ७ मा ५ वटा विद्यालय रहेको छ । यस गाउँपालिकाको विद्यालयको विवरण तालिका नं.५५ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ५५: विद्यालयको तहगत विवरण

बडा नं	प्रा वि	आ वि	मा वि	कलेज	वोडिंग	गुठी	जम्मा
१	५	०	१	०	०	०	६
२	४	०	१	०	१	०	६
३	६	१	१	०	०	०	८
४	३	१	१	०	१	०	६
५	१	२	१	०	१	०	५
६	६	१	१	०	०	०	८
७	२	१	१	०	१	०	५
८	२	१	०	०	०	०	३
९	१	२	१	०	०	०	४
जम्मा	३०	९	८	०	४	०	५१

स्रोत: शिक्षा शाखा मानेभञ्ज्याङ गाउँपालिका

५.१.६ क्याम्पसको विवरण

यस गाउँपालिकाका कुनै पनि क्याम्पस रहेका तथ्याँक उपलब्ध उपलब्ध हुन सकेन

५.१.७ विद्यालय वाहिर रहेका तथा विद्यालय छाडेका बालबालिकाहरुको विवरण

घरधुरी सर्भेक्षण अनुसार यस गाउँपालिकाकामा विद्यालय वाहिर रहेका बालबालिकाको तथ्याँक उपलब्ध हुन सकेन ।

तालिका नं. ५६: विद्यालयहरुको सङ्ख्यात्मक विवरण (शैक्षिक सत्र २०७६)

क्र. सं.	वडा नम्बर	प्राथमिक १-३	प्राथमिक १-५		प्राथमिक	निम्नमाध्यमिक १-८			माध्यमिक १-१०		मावि १-१२	मावि उमावि	कुल विद्यालय
		सामुदायिक	सामुदायिक	संस्थागत	कुल	सामुदायिक	संस्थागत	कुल	सामुदायिक	संस्थागत	उमावि	कुल	
											सामुदायिक		
१	मोली	२	३		५			०	०		०	१	१
२	वाक्सा	२	२	१	५			०	०		०	१	१
३	उँबु	३	२	१	६	१	०	१		०	१	१	८
४	केतुके		३		३	१	१	२		०	१	१	६
५	मानेभञ्ज्याङ	१			१	२	१	३		०	१	१	५
६	थाक्ले	३	२	१	६	१	०	१	१	०		१	८
७	टोक्सेल हर्कपुर	१	१	१	३	१	०	१		०	१	१	५
८	टोक्सेल राघवपुर	२			२	१		१		०		०	३
९	माधवपुर	१			१	२	०	२	१	०		१	४
कुल जम्मा		१५	१३	४	३२	९	२	११	२	०	६	८	५१

द्रष्टव्य : १. कुल प्रा.तह-३२, नि.मा.तह-११, मा.वि..तह र उ.मा.तह- ८

२. उ.मा.वि. संख्या ६ मा.वि.हरू मै समावेश गरिएको,

३. विद्यालयमा आधारित ३३ र समुदायमा आधारित ४ गरी जम्मा ३७ वटा बाबिके रहेका

४. हालसम्म एउटा पनि क्याम्पस नरहेको । ३ वटा सामुदायिक सिकाई केन्द्र रहेका । १ वटा सिटिइभिटी बाट अनुमति लिई १५ महिने प्राविधिक जे.टि.ए को पठनपाठन शुरू

तालिका नं. ५७: मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिका ओखलढुंगामा हाल रहेका बाबिके, विद्यालय कर्मचारी तथा शिक्षकहरूको दरवन्दी राहत कोटाको तेरिज २०७७

सि.नं.	विद्यालयको नाम	ठेगाना	सञ्चालित कक्षा	बाबिके र विद्यालय कर्मचारी				दरवन्दी/राहत (प्रावि देखि साविक उमावि सम्म)										जम्मा शिक्षक संख्या (प्रावि देखि साविक उमावि)			
				बालबिकास कोटा		विद्यालय कर्मचारी		प्रा.वि.			नि.मा.वि.			मा.वि			साविक उमावि				
				समुदायमा आधारित	विद्यालयमा आधारित	लेखा कर्मचारी	विद्यालय सहयोगि	दरवन्दी	राहत	जम्मा	दरवन्दी	राहत	जम्मा	दरवन्दी	राहत	जम्मा	दरवन्दी	कोटा	जम्मा		
१	कालिका आ.वि. पंखु	मानेभञ्ज्याङ्ग ४	I ⁸	१	१		१	३	२	५			०			०		०	५		
२	कालिका मा.वि. मोलीडाँडा	मानेभञ्ज्याङ्ग १	I ²	१	१	१	१	४	४	४		४	१	२	३		०	११			
३	स्वर्णान्तराल आ.वि. कर्कल्यानी	मानेभञ्ज्याङ्ग ७	I ⁸		१		१	३	३	३		३	३		०		०	६			
४	धुसेनी आ.वि. धुसेनी	मानेभञ्ज्याङ्ग ४	I ⁵		१		१	३	३	३			०		०		०	३			
५	मनोरचना आ.वि. दुम्खिम	मानेभञ्ज्याङ्ग ९	I ⁸		१		१	३	१	४			०		०		०	४			
६	निकेतन मा.वि. माधवपुर	मानेभञ्ज्याङ्ग ९	I ⁰		१	१	१	४	२	६	०	२	२		०		०	५			
७	हर्कपुर मा.वि. हर्कपुरटार	मानेभञ्ज्याङ्ग ७	I ²		१	१	१	५	५	४		४	२	२	४	१	१	१४			
८	मनकामना मा.वि. वाक्सा	मानेभञ्ज्याङ्ग २	I ²	१	१	१	१	४	२	६		३	३	४	४		०	१३			
९	मंगला आ.वि. फस्कु	मानेभञ्ज्याङ्ग १	I ⁵		१		१	३	३	३			०		०		०	३			
१०	महादेवस्थान मा.वि. हिलेपानी	मानेभञ्ज्याङ्ग ६	I ⁰		१	१	१	३	२	५	१	३	४		०		०	९			
११	शिवदुती आ.वि. राघवपुर	मानेभञ्ज्याङ्ग ८	I ⁸		१		१	३	३	६	०	०	०	०	०		०	६			

१२	भगवती मा.वि. मानेभञ्ज्याङ्ग	मानेभञ्ज्याङ्ग ५	H2		१	१	१	४	१	५	६	६	५	५	५	१	१	२	१८
१३	राज्यलक्ष्मी मा.वि. विजुवाथान	मानेभञ्ज्याङ्ग ३	H2		१	१	१	५	५	५	५	५	४	१	५	५	०	०	१५
१४	भिमसेनस्थान मा.वि. केतुके	मानेभञ्ज्याङ्ग ४	H2		१	१	१	४	१	५	२	१	३	१	३	४	०	०	१२
१५	धिमिले आ.वि. धिमिले	मानेभञ्ज्याङ्ग ५	H8	१	१		१	३	२	५		०		०			०	०	५
१६	भीमआदर्श आ.वि. खचापु	मानेभञ्ज्याङ्ग ३	H5		१		१	२		३		०		०		०	०	०	३
१७	सानोजुरे आ.वि. सानोजुरे	मानेभञ्ज्याङ्ग ३	H3				१	२		२		०		०		०	०	२	
१८	जनज्योतिपंचावती आ.वि.	मानेभञ्ज्याङ्ग १	H5		१		१	२		२		०		०		०	०	३	
१९	दिपज्योती आ.वि बाखे	मानेभञ्ज्याङ्ग १	H3		१		१	२		२		०		०		०	०	३	
२०	जनहित आ.वि. लुकुवापानी	मानेभञ्ज्याङ्ग ३	H5		१		१	४		४		०		०		०	०	४	
२१	धुसेनी आ.वि. आहाले	मानेभञ्ज्याङ्ग ४	H5		१		१	२		२		०		०		०	०	३	
२२	जनता आ.वि. थाक्ले	मानेभञ्ज्याङ्ग ६	H8		१		१	३	२	५	०	०	०	०			०	५	
२३	देवीस्थान आ.वि. उदयपुर	मानेभञ्ज्याङ्ग ५	H8		१		१	२	१	४		०		०			०	४	
२४	ठुलोजुरे आ.वि. कालिकास्थान	मानेभञ्ज्याङ्ग ४	H5		१		१	३	१	४		०		०		०	०	४	
२५	रिचुवा आ.वि. रिचुवा	मानेभञ्ज्याङ्ग ६	H3		१		१	२	०	२		०		०		०	०	२	
२६	मनोकामना आ.वि. माभिटार	मानेभञ्ज्याङ्ग ७	H3				१	२		२		०		०		०	०	२	

२७	कालिका आ.वि. भालुखोला	मानेभञ्ज्याङ्ग ८	।३					१	१	१	२			०		०		०	२
२८	समाजसेवा युवा आ.वि. जाकमा	मानेभञ्ज्याङ्ग ६	।३					१	२		२			०		०		०	२
२९	विद्याकालिका आ.वि. तिल्पुडडाँडा	मानेभञ्ज्याङ्ग ९	।४		१			१	२	३	५		१	१		०		०	६
३०	महाकालीस्थान आ.वि. आरुवोट	मानेभञ्ज्याङ्ग ६	।३					१	१	१	२			०		०		०	२
३१	कृष्णपु आ.वि. कृष्णपु, वाक्सा	मानेभञ्ज्याङ्ग २	।५		१			१	१	२	३			०		०		०	३
३२	पञ्चकन्या आ.वि. लाफे वाक्सा	मानेभञ्ज्याङ्ग २	।५		१			१	२	१	३			०		०		०	३
३३	शहीदस्मृती आ.वि. सातसल्ले	मानेभञ्ज्याङ्ग ७	।५					१	३		३			०		०		०	३
३४	देवी आ.वि. खेतिघर	मानेभञ्ज्याङ्ग ९	।३					१	२		२			०		०		०	२
३५	दुधकौशिका आ.वि. सोक्माटार	मानेभञ्ज्याङ्ग ६	।५		१			१	१	२	३			०		०		०	३
३६	सुनकोशीजन आ.वि. हिलेपानी	मानेभञ्ज्याङ्ग ६	।५					१	२	२	४			०		०		०	४
३७	महाकाली आ.वि. खाटाजेरे मोली	मानेभञ्ज्याङ्ग १	।३					१	१	१	२			०		०		०	२
३८	सन्देश आ.वि. आहाले उँबु	मानेभञ्ज्याङ्ग ३	।३		१			१		२	२			०		०		०	२
३९	जनकल्याण आ.वि. कोल्बोटे उँबु	मानेभञ्ज्याङ्ग ३	।४		१			१	०	३	३			०		०		०	३
४०	सरस्वती आ.वि. कुम्लड	मानेभञ्ज्याङ्ग ८	।३					१		२	२			०		०		०	२
४१	सिद्धस्थान आ.वि. रिचुवा	मानेभञ्ज्याङ्ग ५	।३					१	०	२	२			०		०		०	२

४२	जानकी आ.वि. गुर्वागाउँ, उँचु	मानेभञ्ज्याङ्ग ३	।।३					१	०	२	२				०			०		०	२
४३	महाकाली आ.वि. ध्याम्दालु वाक्सा	मानेभञ्ज्याङ्ग २	।।३		१			१	०	१	१				०			०		०	१
४४	सिलवन्ती आ.वि. सिम्पानी वाक्सा	मानेभञ्ज्याङ्ग २	।।३		१			१	०	२	२				०			०		०	२
४५	ईश्वरी आ.वि मोली	मानेभञ्ज्याङ्ग १	।।३					१	१	०	१				०			०		०	१
	जम्मा			४	३३	८	४५	१०४	४७	१५१	२२	१३	३५	१३	१२	२५	१	२	३	२१४	

५.१.१० विद्यालयको भौतिक अवस्था

पूर्वाधारयुक्त विद्यालय हुन धेरै प्रकारका भौतिक संरचनाहरूको आवश्यक हुन्छ । यस गाउँपालिकामा सबै प्रकारका गरी ५१ वटा विद्यालयहरूमा आधारभूत रूपमा आवश्यक पूर्वाधारहरूको अवस्थाको जानकारी सङ्कलन गरिएको छ । त्यसैगरी २९ वटा विद्यालयमा चर्पीको सुविधा भएको तर १० वटामा यो सुविधा छैन । यस्तै २७ वटा विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा रहेको तर १२ वटामा खानेपानीको सुविधा छैन । हात धुने सुविधा भएको विद्यालय संख्या २७ वटा र नभएको १२ वटा रहेको छ । यसै गरी विद्यालयको पक्की भवनको संख्या ३१ वटा र कच्ची भवनको संख्या १०४ रहेको छ । त्यस्तै खेल मैदान भएको विद्यालयको संख्या २५ र नभएको १४ वटा रहेको छ । पुस्तकालय भएको ८ नभएको ३१, विज्ञान प्रयोगशाला भएको ९ र नभएको ३० वटा रहेको छ । विद्यालयमा भौतिक अवस्थाको विवरण तालिका नं. ६९ मा र विद्यालयमा उपलब्ध अन्य सेवा सुविधाको विवरण तालिका नं ५८ प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ५८ : विद्यालयमा भौतिक अवस्थाको विवरण

वडा नं	चर्पी		खानेपानी सुविधा		हात धुने व्यवस्था		नभएको
	भएको	नभएको	भएको	नभएको	भएको	नभएको	
१	४	२	४	२	४	२	
२	६	०	५	१	३	२	
३	६	२	५	३	५	३	
४	६	०	३	३	३	३	
५	५	०	३	२	२	३	
६	६	२	६	२	६	२	
७	३	२	३	२	३	२	
८	२	१	२	१	२	१	
९	४	०	३	१	३	१	
जम्मा	४२	९	३४	१७	३१	१९	

तालिका नं. ५९: विद्यालयमा उपलब्ध सेवा सुविधाको अवस्था

वडा नं	भवनको किसिम		खेल मैदान		पुस्तकालय		प्रयोगशाला	
	पक्की	कच्ची	भएको	नभएको	भएको	नभएको	भएको	नभएको
१	२	३	२	४	२	४	२	४
२	४	२	४	२	२	४	२	४
३	२	३	४	४	३	५	४	४
४	३	४	३	३	२	४	३	३
५	४	३	३	४	२	३	३	२
६	३	४	१	५	४	४	३	५
७	४	३	२	३	२	३	२	३
८	७	९	२	३	२	१	१	२
९	५	६	३	१	२	२	२	२
जम्मा	३४	३७	२४	२९	२१	३०	२२	२९

स्रोत: सामुदायिक सर्वेक्षण, २०७६

५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

५.२.१ स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण

यस गाउँपालिकाको वडा नं. प्रत्येक वडामा स्वास्थ्य संस्थाहरु रहेका छन्। पनि वाँकी वडाहरुमा १/१ वटाको स्वास्थ्य संस्थाहरु रहेको छ। पालिका भरीमा ९ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरु रहेको र ३९ जनाको कर्मचारी दरवन्दी रहेको छ। गाउँपालिकामा सामुदायिक सर्वेक्षण गरी ९ वटा वडामा रहेका वडा स्वास्थ्य चौकीहरूको विवरण तालिका नं. ६० मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ६० : स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण

वडा	स्वास्थ्य चौकीहरु	स्वास्थ्य संस्थाको ठेगाना	स्वीकृत दरवन्दी	उपलब्ध जनशक्ति
१	१	मोली	३	अपुरो
२	१	वाक्सा	६	अपुरो
३	१	उवा	४	अपुरो
४	१	केतुके	५	अपुरो
५	१	मानेभञ्ज्याङ्ग	३	अपुरो
६	१	थाक्ले	७	अपुरो

७	१	टोकसेल	७	अपुरो
८	१	राघवपुर	४	अपुरो
९	१	माधवपुर	०	अपुरो
जम्मा	॥		३९	

स्रोत: सामुदायिक सर्वेक्षण, २०७६

५.२.२. स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

यस गाउँपालिका ९ वटै वडाहरूमा गरी जम्मा ११ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरु रहेका छन् । ती स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी लगायतका जनशक्ति ४७ जना रहेका छन् । सामान्य चिकित्सक भन्दा माथि कुनै पनि चिकित्सक छैनन् । जसमध्ये सामान्य चिकित्सक ११ जना, हेल्थ असिस्टेन्ट ६ जना, अ.हे.व. १५ जना, अनमी १५ जना रहेका छन् । स्वस्थ्य संस्थामा उपलब्ध चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्तिको विवरण तालिका नं. ६१ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ६१ : स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध जनशक्ति विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नं	दरवस दी संख्या	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको संख्या								
			विशेषज्ञ चिकित्सक	छैटौ तह हे.अ./ सि.हेय	पांचौ तह हे.अ./f स.हेय	नर्स /सि अनमी छैटौ	अहेव चौथो	अनमी / सिअनमी चौथो /पांचौ	ल्याव टेक्निसियन	अन्य	कैफियत
मोली	१	५	०	०	१	०	०	२	०	का.स .	करार अनमी १
वाक्सा	२	५	०	०	०	०	१	२	०	का.स .	करार अनमी १
उवुँ	३	५	०	०	०	०	१	२	०	का.स .	करार अनमी १
केतुके	४	५	०	१	१	०	०	२	०	का.स .	करार अनमी १
मानेभञ्ज्याङ्ग	५	५	०	०	०	१	२	१	०	का.स .	करार अनमी १
थाक्ले	६	५	०	०	०	०	१	२	०	का.स .	करार अनमी १
टोक्सेल	७	५	०	०	०	१	१	१	०	का.स .	०

राघवपुर	८	५	०	०	०	०	१	०	०		०
माधवपुर	९	५	०	०	०	०	१	२	०	का.स	करार अहेव
जम्मा			०	११	६	०	१५	१५	०	.	१

स्रोत : स्वास्थ्य शाखा, मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिका

५.२.३ खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

पालिका भित्र रहेका ०९ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरुवाट आ.व. २०७४/०७५ मा खोप तथा पोषण सम्बन्धी तथ्याँक लिइएको छ । जसअनुसार पालिकामा रहेका विभिन्न उमेर समुहका वालवालिकाको संख्या १२९४ मध्ये विसिजी खोप लगाउनेको संख्या ३४३, पेन्टाभायलेन्ट खोप लिएको संख्या ३१६, पोलियो तेश्रो पाउनेको संख्या ३५४, दादुरा रुवेला लिनेको संख्या ३२१, जापानिज इन्सेफलाइटिस लिनेको संख्या ४६४ र ५ वर्षमुनीका वालवालिकाहरुको वृद्धि अनुगमण गरिएकाको संख्या ४६४ रहेको छ, तर कुपोषण भएको वालवालिका देखिएन । यसरी तथ्याँक अनुसार वालवालिकालाई दिनु पर्ने सबै खोपहरुको मात्र दिन नसकेको देखिन्छ । खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण तालिका नं ६२ मा छ ।

तालिका नं ६२: खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

स्वास्थ्य संस्था	वडा नं	वालवालिका संख्या			खोप लिने वालवालिका संख्या					
		१ वर्ष मुनीका	२ वर्ष मुनीका	५ वर्ष मुनीका	बिजी	डिं.मिही तेजी	जीलिङ्ग तेजी	दादुरा रुवेला	जापानिज इन्सेफलाइटिस	
मोली	१	७०	६०	३२	२०	३०	३०	३२	२२	
वाक्सा	२	१५	१७	३५	२८	५१	५१	६५	५८	
उवुँ	३	०	०	०	२८	४९	४९	४५	३८	
केतुके	४	२५	३०	१८	१८	३८	३८	३६	४०	
मानेभञ्ज्याङ्ग	५	२३	२३	८०	२७	४९	४९	६०	५०	
थाक्के	६	७७	२९	९०	७७	३९	३९	४६	३५	
टोक्सल	७	३८	९४	१०५	५१	६९	६९	५८	८७	
राघवपुर	८	०	०	०	०	०	०	०	०	
माधवपुर	९				११	२२	२२	३६	४२	
जम्मा										

५.२.४ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण (खोप तथा जाँच)

स्वास्थ्यको अवस्था वारेमा जानकारी दिने एउटा मुख्य सुचकमध्ये सुरक्षित मातृत्व पनि एक हो । पालिकाभित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुवाट गत वर्ष भएको स्वास्थ्य सेवाहरुमा गर्भवति र प्रसुति गर्ने महिलाहरुको संख्या २०१ जना, टिटि खोप पहिलो लिने १५८ जना, दोश्रो खोप लिने १६३ जना, गर्भवतिको ४ पटक जाँच गर्नेको संख्या १८० जना रहेको छ । त्यस्तै गरी स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुति गर्नेको संख्या १३८ जना र दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा प्रसुति गराउनेको संख्या १२९ जना रहेको छ । जसको विवरण तालिका नं ६३ मा दिइएको छ ।

तालिका नं. :६३ खोप तथा पोषण सम्बन्धि विवरण

वडा नं	गत वर्षको गर्भवति/प्रसुति महिला संख्या	टि.टि. खोप लिने गर्भवति		गर्भावस्थाको ४ पटक जाँच गराउने सं.	प्रसुति भएको आधारमा गर्भवतिको संख्या		
		टि.टि.१ (पहिलो)	टि.टि.१२ (दोस्रो)		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्षकर्मीको सहयोगमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
१	२१	१६	१६	१३	१२	१४	०
२	४	०	०	४	४	४	०
३	२४	१३	१७	२५	२४	१२	०
४	२६	१९	१७	२९	२५	१४	०
५	१५	८	१४	२०	०	१५	०
६	२०	१५	१२	१७	१५	१२	०
७	९	७	७	९	९	९	०
८	५९	५८	५८	४३	२९	२९	०
९	२३	२२	२२	२०	२०	२०	०
जम्मा	२०१	१५८	१६३	१८०	१३८	१२९	०

५.२.५ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण (मृत्यु तथा परिवार नियोजन)

यस पालिकामा मातृत्व सम्बन्धी मृत्यु तथा परिवार नियोजनका तथ्यांकहरु सामुदायिक सर्वेक्षणवाट संकलन गरिएको हो जस अनुसार पालिकामा गत वर्ष जिवित नवजात शिशुको संख्या ११९ मध्ये मृत शिशुको संख्या ४ जना रहेको छ भने जन्मेको २८ दिनमा मृत्यु हुने शिशुको संख्या २ जना रहेको छ। यसैगरी परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने महिला स्थायी गर्ने वन्ध्याकरण गर्नेको संख्या ६६ जना र अस्थायी साधन प्रयोग गर्नेको संख्या २७२ रहेको छ यस्तै स्थायी परिवार नियोजन गर्ने पुरुषको संख्या २६ जना र अस्थायी परिवार नियोजन गर्नेको संख्या ७४ रहेको छ। सुरक्षित मातृत्व र पोषणको लागी स्वयंसेवक रूपमा दिनरात खट्टने महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको संख्या पालिका भित्र १०४ जना रहेको छ। यस सम्बन्धी विवरण तालिका नं ७५ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं. ७५: सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण (मृत्यु तथा परिवार नियोजन)

वडा नं	गर्भावस्था, प्रसुति, अवस्था, सुत्केरीपछिको ६ हप्ताभित्र मृत्यु भएका महिला	जिवित नवजात शिशु	मृत नवजात शिशु	जन्मेको २८ दिनभित्र मृत्यु भएका नवजात शिशु	परिवार नियोजनका साधन प्रयोग गर्ने				महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका	
					महिला		पुरुष			
स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी							
१	०	१०	०	०	०	०	०	०	६	
२	०	२	२	१	०	०	०	०	७	
३	०	२४	१	०	५	५४	९	१८	९	
४	०	२६	०	०	३	४०	१७	१०	९	
५	०	२०	०	०	५८	०	०	०	११	
६	०	१०	०	०	०	०	०		४	
७	०	९	१			१३८		४	२०	
८	०	२९		१		४०		४२	२०	
९	०	९							१८	
जम्मा		०	११९	४	२	६६	२७२	२६	७४	१०४

५.२.७ विरामी भए नभएको अवस्था

विगत १ वर्षको अवधिभित्र स्वास्थ्य संस्थामा प्राप्त सुचना अनुसार दीर्घ रोगीको संख्या कुनै न कुनै रोग वा घटनाबाट ३२ जना सामान्य रोगीको संख्या ४० जना र बाँकी १६२१० जना मानिसहरू विरामी भएका छैनन् अर्थात ०.४४ प्रतिशतमा नागरीक यस पालिकामा विरामी अवस्थामा रहेको र ९९.५६ प्रतिशत नागरीकहरू विरामी नभएको अवस्थामा रहेको छ। यस गाउँपालिकामा विगत १ वर्षभित्र विरामी भए वा नभएको अवस्था तालिका नं. ७७ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं. ७७ : विरामी भए नभएको अवस्था

वडा न	दीर्घ रोगी	सामान्य रोगी	स्वस्थ	जम्मा
१	०	०	२३५१	२३५१
२	१९	१६	१५३०	१५६५
३	७	१२	१६०३	१६२२
४	०	०	१९१३	१९१३
५	४	२	१४३१	१४३७
६	०	१	२०७२	२०७३
७	२	७	२०५२	२०६१
८	०	०	१६२०	१६२०
९	०	२	१६३८	१६४०
जम्मा	३२	४०	१६२१०	१६२८२

५.२.९ प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण आ. व. (२०७६/०७७)

यहाँ लाग्ने प्रमुख रोगहरूमध्ये सबै भन्दा वढि ज्वरो रहेको छ, भने दोश्रोमा भाडा पखाला, तेश्रोमा ग्याप्टिक रहेको छ। यस्तै गत वर्षमा रोगी तथा विरामीहरू ५६२० स्वास्थ्य संस्थामा आएका मध्ये २१३ जनालाई फलोअप गरिएको छ, भने २० जनालाई अन्त रेफर गरिएको छ। वडागत रूपमा विरामीको संख्या, उपचार भएको संख्या, फलोअप गरिएको संख्या, रिफर गरिएको संख्या र मृत्यु भएको संख्या सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ७९ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं. ७९ : प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण

क्र सं	रोगको नाम	रोगी विरामी	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
१	निमोनिया					
२	भाडापखाला					
३	क्षयरोग टिवी					
४	उच्च रक्तचाप					
५	ज्वरो					
६	मुटुरोग					
७	ग्याप्टिक					
८	द्यम					
९	पाठेघर खस्ने					
१०	टाउको दुख्ने					
११	एचआइभी एड्स					
जम्मा						

स्रोत : वडा स्वास्थ्य चौकी, मानेभञ्ज्याङ्ग
गाउँपालिका

५.३ खानेपानी तथा सरसफाई

५.३.१ खानेपानी सुविधाको अवस्था

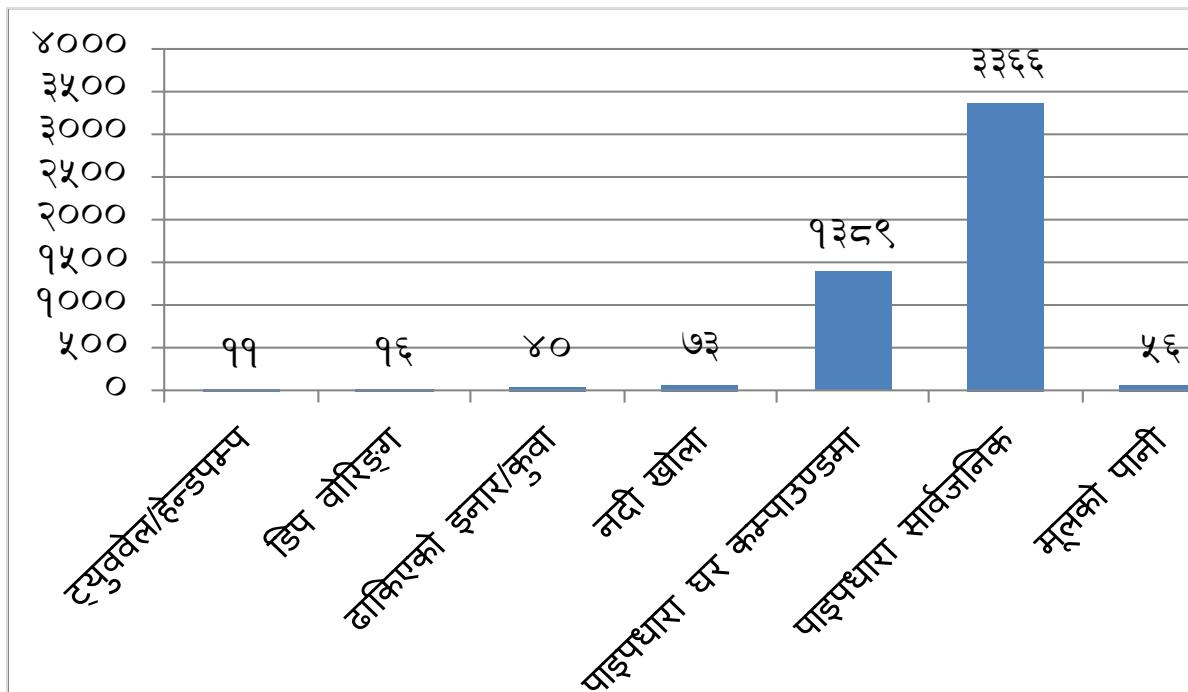
यस गाउँपालिकाका सबैभन्दा वढि ४२ प्रतिशत घरको कम्पाउण्डमा पाइपधारा भएको, सार्वजनिक पाइपधाराको पानीको प्रयोग गर्ने १९ प्रतिशत, मुलको पानी खानेहरूको प्रतिशत ३९ प्रतिशत र नदीखोलाको पानी प्रयोग गर्नेको प्रतिशत रहेको छ, संख्यागत रूपमा हेर्दा १६२६ घरधुरी घर कम्पाउण्डमा पानी रहेको छ, भने मुलको पानी खानेहरूको संख्या १५१३, सार्वजनिक धाराको पानी प्रयोग गर्ने ७२४, नदी खोलाको पानी

प्रयोग गर्ने २३ घर देखिएको छ। यस गाउँपालिकाको खानेपानी सुविधाको अवस्था तालिका नं. ८० मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं. ८० : खानेपानी सुविधाको अवस्था

वडा	ट्युववेल/ हेन्डपम्प	डिप वोरिङ	ढाकिएको इनार/कुवा	नदी खोला	पाइपधारा घर कम्पाउण्डमा	पाइपधारा सार्वजनिक	मूलको पानी	जम्मा
१	०	०	०	०	८	४७०	०	४७८
२	०	०	०	०	४९७	५७	३	५५७
३	२	०	७	१	४०४	३६४	०	७९८
४	२	१०	१०	३	२१	६३४	०	६८०
५	२	२	१०	३	१०१	५२६	६	६५०
६	१	०	०	०	२७०	३०३	०	५७४
७	०	०	०	६१	७९	१७५	४२	३५७
८	३	३	१०	५	९	२५४	५	२८९
९	१	१	३	०	०	५६३	०	५६८
जम्मा	११	१६	४०	७३	१३८९	३३६६	५६	४९५१

चित्र नं ३७ : खानेपानी सुविधाको अवस्था

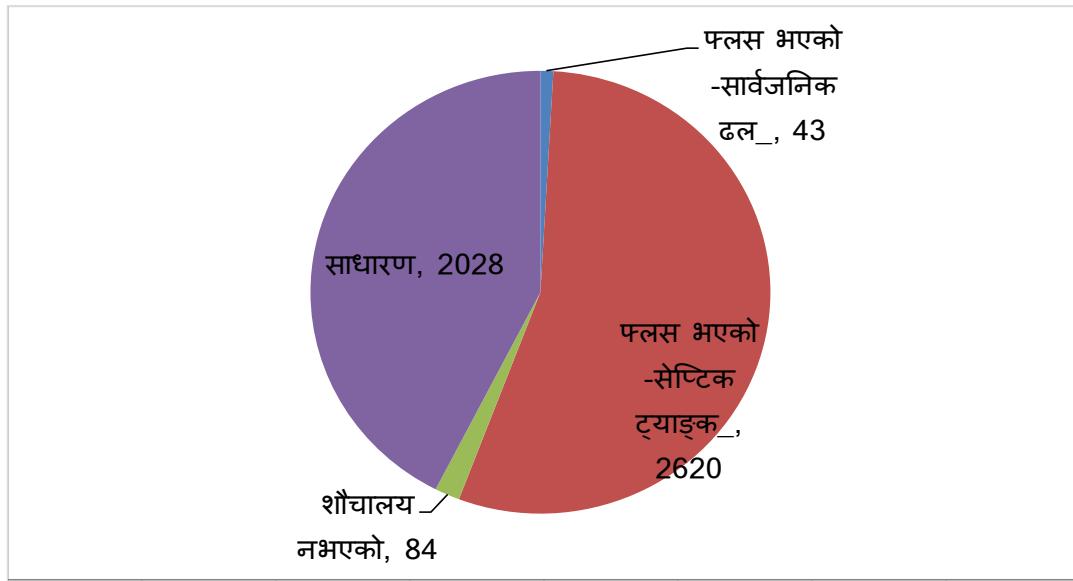
५.३.२ शौचालय प्रयोगको अवस्था

यस गाउँपालिकामा शौचालय हुने घरधुरी ९७ प्रतिशत रहेको छ भने शौचालय नहुने ३ प्रतिशत घरधुरी रहेको छ । अझ फ्लस भएको सार्वजनिक ढल भएको १६७ घर अर्थात ४.३० प्रतिशत, फ्लस भएको सेफटी ट्याँडी भएको २२६९ अर्थात ५८.३९ प्रतिशत, साधारण शौचालय १३२२ अर्थात ३४.०२ प्रतिशत रहेको छ । यस गाउँपालिकामा शौचालय प्रयोगको अवस्था सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ८१ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ८१ : शौचालय प्रयोगको अवस्था

वडा	फ्लस भएको (सार्वजनिक ढल)	फ्लस भएको (सेप्टिक ट्याङ्क)	शौचालय नभएको	साधारण	जम्मा
१	२	३	५	४६८	४७८
२	०	६	१३	५३८	५५७
३	४	७८३	१	१०	७९८
४	१४	६२३	७	३६	६८०
५	५०	४९८	२०	८२	६५०
६	२	३९६	३८	१३८	५७४
७	१	२३६	१०	११०	३५७
८	१५	७८	१०	१८६	२८९
९	२	१५	५	५४६	५६८
जम्मा	९०	२६३८	१०९	२११४	४९५१
प्रतिशत	१८२	५३२८	२२०	४२७०	१००१००

चित्र नं ३८ : शौचालय प्रयोगको अवस्था

५.३.३ सार्वजनिक शौचालय

स्वास्थ्य तथा सरसफाईका लागि सार्वजनिक शौचालय अति आवश्यक विषय हो । यस गाउँपालिकामा गरिएको सर्वेक्षण अनुसार सार्वजनिक शौचालय रहेको पाइएन । यस गाउँपालिकाको बडा कार्यालयहरू र पालिका स्वास्थ्य संस्था, विद्यालय र अन्य कार्यालयहरूमा रहेको वाहेक छुटौटै सार्वजनिक शौचालय छैन ।

५.३.४ फोहोरमैला व्यवस्थापन

पालिकाको कार्यालय र मुख्य वजार क्षेत्रहरूको फोहर व्यवस्थापन गर्नको लागी केही प्रयासहरु भए पनि दीगो व्यवस्थापन हुन वाँकी रहेको छ । फोहर व्यवस्थापन गर्ने ल्याण्डफिल साइडको समयमा नै व्यवस्थापन गर्नुपर्ने अवाश्यकता रहेको छ ।

५.३.५ ढल व्यवस्थापन

यस गाउँपालिकाको साप्ताहिक हाट लाग्ने क्षेत्रमा ढलको निकासको कार्यहरु हुदै गरेको छ, भने पालिका कार्यालय नजिकमा रहेको मुख्य वजार क्षेत्रका सडकहरूमा केही क्षेत्रमा ढल निकासको कार्यहरु संचालन भएको भए पनि अन्य मुख्य सडक र मुख्य वजार क्षेत्रहरूमा ढलको आवश्यकता छ ।

५.६.३ स्थानीय चाडपर्वहरू

यस गाउँपालिकामा हिन्दू, बौद्ध, किराँत र क्रिश्चयन धर्मावलम्बी भएकोले यहाँका मानिसहरूले मनाउने चाडपर्वहरू पनि सोही अनुसार छन् । राईहरूले प्रायले किरात धर्म मान्ने गरेका छन् भने केहीले क्रिश्चयन

धर्म पनि मान्ने गरेका छन् । क्रिश्चयन धर्म मान्नेहरुमा विश्वकर्मा जातिको पनि वाहूल्यता रहेको छ । यसैगरी शोर्पा र तामाङ्गले प्राय जसोले बौद्ध धर्म मान्ने गरेको पाइन्छ र अन्य जातजातिले मिश्रीत धर्म मान्ने गरेको पाइन्छ । यहाँका जातजातिले मान्ने धर्मको आधारमा यहाँको चाडपर्वहरु निर्धारण भएको पाइन्छ । यहाँका मानिसहरूले मनाउने गरेका चाडपर्व सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ९१ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ९१ : स्थानीय चाडपर्वहरु

मनाइने चाडपर्व मेला तथा जात्रा	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता (धार्मिक, ऐतिहासीक तथा मनोरञ्जन)	कैफियत
बुद्ध जयन्ती	गुम्बा	वैसाखे पुर्णिमा	धार्मिक	
जनै पुर्णिमा	घरघरमा	भाद्र पुर्णिमा	धार्मिक	
ल्होसार	घर तथा गुम्बा	फागुन	धार्मिक	
दशै तिहार	घरघर तथा मन्दीर	असोज कार्तिक	धार्मिक ऐतिहासिक मनोरञ्जन	
बुद्ध जयन्ती	गुम्बा	वैसाखे पुर्णिमा	धार्मिक	
ल्होसार	गुम्बा तथा घर	फागुन	धार्मिक	
चण्डी उधौली उभौली	विभिन्न धार्मिक स्थलहरु	वैसाख तथा मंसिर	धार्मिक तथा ऐतिहासिक	
क्रिसमस	चर्चहरु	पौष	धार्मिक	
तमु ल्होसार	केतुके	पौष १५	धार्मिक	
ग्याल्वो ल्होसार	केतुके	माघ फागुन	धार्मिक	
सोनाम ल्होसार	केतुके	माघ फागुन	धार्मिक	
सोनाम ल्होसार	केतुके	माघ फागुन	धार्मिक	
सोनाम ल्होसार	केतुके	माघ फागुन	धार्मिक	
उधौली उभौली चण्डी	मानेभञ्ज्याङ्ग लगायत अन्य गाउँहरु	वैसाख मंसिर	धार्मिक तथा ऐतिहासिक	

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

परिच्छेद ६ वन तथा वातावरणीय स्थिति

६.१ वन क्षेत्रको अवस्था

६.१.१ वन क्षेत्र र प्रकार सम्बन्धी विवरण

भूउपयोग विवरणअनुसार मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिकामा वनस्रोतमा निकै धनी देखिन्छ । घना वनक्षेत्र, भाडी बुट्यान तथा घाँसे क्षेत्रसमेत जोड्दा कुल भूभागको ५७ प्रतिशत (५०.१२ हेक्टर) जति वनक्षेत्र नै देखिन्छ । कुल वन क्षेत्रमध्ये ३७% जति क्षेत्रफल सामुदायिक वनले ओगटेको देखिन्छ । बाँकी मुख्य भूभाग निजी वन, सानो मात्रामा कबुलियती वन र क्रमशः सरकारी वन देखिन्छ । तर विशेष प्राविधिक विधि नअपनाइ तिनको अलग अलग क्षेत्रफल यकिन गर्न सकिने अवस्था छैन ।

६.१.२ मानेभन्ज्याङ गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक वनहरूको दर्ता सहितको विवरण जनसंख्या

सि.न.	दर्ता नम्बर	सामुदायिक वनको नाम	साविकको गा.वि.स.	बडा नं.	विधान दर्ता मिति	कार्ययोजना स्वीकृत मिति	वन क्षेत्र अवस्थित स्थानिय तहको नाम	बडा नं	क्षेत्रफल (हे.)	आवास घरधुरी
१	८४	बासलबोट	मोलि	७	१२/६/२०५२	१२/६/२०५२	मानेभन्ज्याङ	१	८८२६	१४८
२	१३५	गहते डुँडेबारी	मोलि	४	९/३/२०५४	९/३/२०५४	मानेभन्ज्याङ	१	१५१२०	८४
३	३१९	ढाम्सेलु कृषि	मोलि	९	३/३१/२०७१	३/३१/२०७१	मानेभन्ज्याङ	१	२१३६	६४
४	३२०	पाजामदीका	मोलि	८,९	३/३१/२०७१	३/३१/२०७१	मानेभन्ज्याङ	१	११३७	३४
५	३२१	खिंकु	मोलि	९	३/३१/२०७१	३/३१/२०७१	मानेभन्ज्याङ	१	८१०	३०
६	३२२	जागुरडाँडा	मोलि	१	३/३१/२०७१	३/३१/२०७१	मानेभन्ज्याङ	१	१३५०	४८
७	३३७	तिनकन्या पञ्चवति देविथान	मोलि	२	१/१५/२०७३	१/१५/२०७३	मानेभन्ज्याङ	१	०१४९	४३
८	४	भुमेथान	वाक्सा	८	३/१५/२०५१	३/१५/२०५१	मानेभन्ज्याङ	२	१०१४	४३
९	५	कालीमाटी	वाक्सा	६	३/१५/२०५१	३/१५/२०५१	मानेभन्ज्याङ	२	२१५	६१
१०	३०५	लिब्जु	वाक्सा	६	३/३१/२०७०	३/३१/२०७०	मानेभन्ज्याङ	२	१९५०	१००
११	३२३	तपसे	वाक्सा	४,५	३/३१/२०७१	३/३१/२०७१	मानेभन्ज्याङ	२	१३९	६८
१२	३२४	वनपाला	वाक्सा	३,५,६	३/३१/२०७१	३/३१/२०७१	मानेभन्ज्याङ	२	४१२	१२५
१३	३३०	सल्लेनी	वाक्सा	२	३/३१/२०७२	३/३१/२०७२	मानेभन्ज्याङ	२	६७१९१	९८
१४	३३१	मसारपाखा ठुलीगैरी	वाक्सा	१,९	३/३१/२०७२	३/३१/२०७२	मानेभन्ज्याङ	२	१२५६५	१८६
१५	८१	कोलबोटे गलन्जु	उबुँ	१	९/१५/२०५२	९/१५/२०५२	मानेभन्ज्याङ	३	११५६	२११

१६	१५९	तिनतले	उबुँ	१	३/१५/२०५५	३/१५/२०५५	मानेभज्याङ्ग	३	१९।२३	१५६
१७	३५१	अहाले गैरी	उबुँ	४	१०/१७/२०७३	१०/१७/२०७३	मानेभज्याङ्ग	३	६२।८५	२६४
१८	२७६	फोकुल	उबुँ	९	२०६७/३/३२	२०६७/३/३२	मानेभज्याङ्ग	३	१२२।००	२८७
१९	३०३	धेमयोग	उबुँ	६	३/२९/२०७०	३/२९/२०७०	मानेभज्याङ्ग	३	२६।४२	५७
२०	३०	भूमेथान मंगलवारे	केतुके	३	५/२/२०५१	५/२/२०५१	मानेभज्याङ्ग	४	१२४।५०	१०७
२१	३७	भिमसेन महाकाली	केतुके	४	३/२२/२०५२	३/२२/२०५२	मानेभज्याङ्ग	४	८२।८७	१२१
२२	९०	पम्पलु	केतुके	५	३/१५/२०५३	३/१५/२०५३	मानेभज्याङ्ग	४	३६२।५०	३००
२३	१०१	थुम्की	केतुके	८	९/३/२०५३	९/३/२०५३	मानेभज्याङ्ग	४	३०।४७	११५
२४	१६३	देविस्थान महिला	केतुके	३	१२/१/२०५६	१२/१/२०५६	मानेभज्याङ्ग	४	६।६८	६१
२५	२०६	झंकु	केतुके	४	३/३/२०५९	३/३/२०५९	मानेभज्याङ्ग	४	६२।८१	९९
२६	२३१	सुमित्रा कालीका देवी	केतुके	१,२	२/१९/२०६२	२/१९/२०६२	मानेभज्याङ्ग	४	१८।२।४३	३१२
२७	२५७	महाकाली	केतुके	२	३/३१/२०६५	३/३१/२०६५	मानेभज्याङ्ग	४	९।८।८७	७५
२८	२६९	डिप्सा	केतुके	३	३/३१/२०६६	३/३१/२०६६	मानेभज्याङ्ग	४	१४।०३	७२
२९	१०२	महादेवस्थान	मानेभज्याङ्ग	६	९/३/२०५३	९/३/२०५३	मानेभज्याङ्ग	५	६७।४।५६	५७७
३०	१८८	धिमिले	मानेभज्याङ्ग	१,२,३,८	२०५८/२/३०	२०५८/२/३०	मानेभज्याङ्ग	५	३२०।००	१७२
३१	२३३	वारासी	मानेभज्याङ्ग	५,१	३/१४/२०६२	३/१४/२०६२	मानेभज्याङ्ग	५	१३।८।९७	४२९
३२	२४९	उदयपुर	मानेभज्याङ्ग	५	३/२५/२०६४	३/२५/२०६४	मानेभज्याङ्ग	५	८७।४०	३६१
३३	८३	भूतपानी	थाक्ले	१,२,३	१०/१०/२०५२	१०/१०/२०५२	मानेभज्याङ्ग	६	१७।३।८०	२९५
३४	१०३	सनदाने	थाक्ले	९	९/३/२०५३	९/३/२०५३	मानेभज्याङ्ग	६	१७।१।७४	६३
३५	११२	थुम्की दुम्की	थाक्ले	५,८	१/५/२०५४	१/५/२०५४	मानेभज्याङ्ग	६	१४।२।८०	२५२
३६	११३	आहाले थाक्ले	थाक्ले	४	१/५/२०५४	१/५/२०५४	मानेभज्याङ्ग	६	१६।४।५५	४८
३७	१५७	धारापानी	टोक्सेल	३	३/३/२०५६	३/३/२०५६	मानेभज्याङ्ग	७	५।२।७२	१०३

३८	१७२	गैद्धा	माधवपुर	४	३/१६/२०५७	३/१६/२०५७	मानेभञ्ज्यांग	९	२६२९	१५२
३९	१८०	बाघपाईले	माधवपुर	७	३/२६/२०५७	३/२६/२०५७	मानेभञ्ज्यांग	९	१७६९२	१९२
४०	१९७	चण्डीस्थान	माधवपुर	१, २, ३, ४	३/२४/२०५८	३/२४/२०५८	मानेभञ्ज्यांग	९	८०३	१३७
४१	२१०	साउनेपानी देविस्थान	माधवपुर	५, ९	३/२४/२०६०	३/२४/२०६०	मानेभञ्ज्यांग	९	२३२५	१५५
४२	२२५	घन्टापधेरो	माधवपुर	२	६/२७/२०६१	६/२७/२०६१	मानेभञ्ज्यांग	९	१८५०	१७६
४३	२२६	सालधारी	माधवपुर	२, ४	१०/१२/२०६१	१०/१२/२०६१	मानेभञ्ज्यांग	९	१२८०	१११
४४	२३२	चिलाउने	माधवपुर	४	२०६२/२/२९	२०६२/२/२९	मानेभञ्ज्यांग	९	९३१८	९६८
४५	२५८	कुवापानी	माधवपुर	९	३/३१/२०६५	३/३१/२०६५	मानेभञ्ज्यांग	९	९१६	२३
४६	२३८	डुडेमाले	टोक्सेल	२	३/६/२०६३	३/६/२०६३	मानेभञ्ज्यांग	७	२३७३९	१५५
४७	२४२	सिमपानी हरियाटार	टोक्सेल	१	३/२६/२०६३	३/२६/२०६३	मानेभञ्ज्यांग	७	४६१२६	२०५
४८	२४३	देउराली	टोक्सेल	३, ६	८/२९/२०६३	८/२९/२०६३	मानेभञ्ज्यांग	७, ८	१५३८५	४०९
४९	३०६	त्रिशुली राताडाँडा महिला	टोक्सेल	५	३/३१/२०७०	३/३१/२०७०	मानेभञ्ज्यांग	८	६३००	५१
५०	३०७	महादेव त्रिशुले	टोक्सेल	५	३/३१/२०७०	३/३१/२०७०	मानेभञ्ज्यांग	८	९४१५६	५६
५१	३१३	राधवपुर	टोक्सेल	६, ७, ८	७/३०/२०७०	७/३०/२०७०	मानेभञ्ज्यांग	८	२२२४५	१९३
५२	३१४	दुमखिम देउराली	माधवपुर	५, ६	३/२४/२०७१	३/२४/२०७१	मानेभञ्ज्यांग	९	३६११	९४
५३	३१५	कालिका	माधवपुर	२	३/२५/२०७१	३/२५/२०७१	मानेभञ्ज्यांग	९	२१४३	२४
५४	३४२	सिद्धथान पाखो	माधवपुर	३	३/३०/२०७३	३/३०/२०७३	मानेभञ्ज्यांग	९	५१००	७३
५५	३४३	बोजेनी गैरा	माधवपुर	७	३/३०/२०७३	३/३०/२०७३	मानेभञ्ज्यांग	९	११९९	८४

५०१२४१ ७६६८००

६.३ वन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण

विशेष गरी माथिल्लो पहाडी भूभागमा रहेको प्राकृतिक वन प्राकृतिक रूपमै संरक्षित छ । तल्ला भूभागमा रहेका सामुदायिक तथा कबुलियती वनहरु समुहबाट व्यवस्थित गरिएका छन् भने निजी वन जग्गाधनीहरुले व्यवस्थापनगरेका छन् । निजी वन व्यवस्थित रूपमा दर्ता र त्यसको उत्पादन व्यवसायिक रूपमा बिक्री हुन सकेको छैन । ती वनहरु प्रायः घरायसी तथा स्थानीय प्रयोजनका लागि बिक्री वितरण भएको अवस्था छ ।

६.३.१ जैविक विविधता र वातावरणीय सेवा

६.३.२ महत्वपूर्ण जनावर तथा चराचुरुङ्गीको विवरण

यहाँ मुख्य जनावहरु भालु, चितुवा, मृग, फ्याउरो, पाटेबाघ, हिँउ चितुवा, कस्तुरी मृग, हाव्रे, ब्वाँसो, ध्वाँसे चितुवा, सालक, चरी बाघ, वंदेल, हिँउ चितुवा, दुम्सी, सालक पाइन्छन् । यसैगरी चराचुरुङ्गीहरुमा डाँफे, मुनाल, कालिज, चिल, दुकुर, चमेरो, चिवे, गौँथली आदि पाइन्छन् । यस पालिकाभित्र वन क्षेत्र अधिक भएको र उच्च क्षेत्र भएको कारण चिसो वातावरणमा पाइने अधिकाँस जनावार तथा चराहरु पाइने गर्दछ । यस्तै यस पालिकामा रहेको विभिन्न वनहरुमा वाहिरबाट आउने चराहरु र जनावारहरुको संख्या दिनानुदिन वढिरहेको पाइन्छ तर तिनको नाम पहिचान भइसकेको छैन ।

६.३.३ महत्वपूर्ण वनस्पति विवरण

यस गाउँपालिकाको क्षेत्रमा पाइने मुख्य रूखहरु खोटे सल्लो, उत्तिस, कटुस, गोब्रे सल्ला, चिलाउने, भोजपत्र छन् । यसैगरी जडिवुटीमा चिराइतो, सुनाखरी, मजिठो, अल्लो, लोक्ता, अर्गेली, जटामसी, पाँच औले, कुट्की, पदमचाल, विषमार, भ्याउ, धुपी, सुनपाती, वन लसुन, कुरिलो, निरमसी, अतिस, वन तरुल, सिलटिमुर, गुची च्याउ, पानी अमला, सतुवा, गुराँस, मझिटो, ऐंसेलु, चिराइतो, लेकाली सिस्नु, टिमुर, सुगन्धवाल, रुद्राक्ष, नागवेली, दालचिनी, लेमन ग्राँस, गुर्जो, पिपला, चुत्रो, रिठा, भीर मह र केही माथिल्लो भागमा यार्सागुम्बा, कुट्की, अलैंची आदि पाइन्छ ।

६.५.२ प्रकोप स्तरीकरण

यस मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिकामा विगतमा भएका र भविष्यमा आइपर्न सक्ने प्रकोप तथा जलवायुजन्य घटना र जनधनको क्षति तथा उपलब्ध क्षमताका आधारमा प्रकोपको सूची तयार गरी धेरै क्षति गर्ने प्रकोप पहिचान गरी स्तरीकरण गरिएको छ । विषेशगरी भूकम्प, भलबाढी, महामारी, आगलागी, दुघटना, चट्याड, पहिरो, वन्यजन्तु आक्रमण, विद्युतीय करेन्ट, असिना, हिमपात, तुषारो, खडेरी, हावाहुरी लगायतका प्रकोपहरूलाई प्रमुख प्रकोपको रूपमा पहिचान गरिएको छ । नेपाल भूकम्पीय जोखिमको हिसाबले ११ औं संकटासन्तता मुलुक भएको हुँदा प्रकोप स्तरीकरण गर्दा भूकम्पलाई तुलनामा नराखी पहिलो नम्बरको प्रकोपको रूपमा प्राथमिकतामा राखिएको छ । भूकम्पीय जोखिमको हिसाबले यहाँका स्थानीयबासीहरु उच्च संकटासन्त अवस्थामा रहेका छन् । स्तरीकरणबाट प्रकोपहरू पहिचान गर्दा सबैभन्दा उच्च जोखिम भूकम्प, दोस्रो स्थानमा पहिरो र तेस्रोमा भिरालो जमिन, चौथोमा हिमपात तुसारो, पाँचौमा महामारी, छैटौमा, वन्यजन्तु आतंक, सातौमा असिना र आठौमा हावाहुरी रहेका छन् ।

६.५.३ विपदबाट क्षतिग्रस्त सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार विवरण

यस पालिकामा भएको सबैभन्दा पछिल्लो क्षति भनेको २०७२ को भूकम्पको असर हो । यसले मुख्यतया गाउँपालिकाको पश्चिमी क्षेत्रमा बढी असर गरेको थियो । राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण र गाउँपालिकाको विवरणअनुसार यहाँका २९१४ लाभग्राहीमध्ये सबै लाभग्राहीको पुनर्निर्माण तथा पुनर्वास सम्पन्न भइसकेको देखिन्छ ।

६.६ प्रकोप पहिचान तथा स्तरीकरण

६.६.१. विपदन सम्बन्धी ऐतिहासिक समयरेखा विश्लेषण फारम (विगत ३० वर्षको विवरण):

समुदाय र गाउँपालिकाभित्र विगतमा कुन प्रकोपबाट कस्तो विपत्ति परेको थियो भन्ने जानकारी लिन विपद्को ऐतिहासिक समयरेखा तयार गरिन्छ । यसबाट प्रकोपको दोहोरिने प्रवृत्ति, त्यसले पुऱ्याउने भौतिक, सामाजिक, आर्थिक, मानवीय वा प्राकृतिक क्षति तथा प्रभावको बारेमा जानकारी एकीकृत गर्न सकिन्छ । यस विधिको प्रयोग गर्दा विशेष गरी जेष्ठ नागरिकसंग छलफल गर्नु पर्दछ । यसको लागि निम्नबमोजिमको फारम प्रयोग गर्नुपर्छ:

गाउँपालिका : मानेभञ्ज्याङ गाउँपालिका

प्रकोप तथा विपद्का क्षेत्र	साल र महिना	स्थान	भौतिक क्षति	सामाजिक क्षति	आर्थिक क्षति	मानवीय क्षति	प्राकृतिक क्षति	सूचना प्रस्तुयाइ को विधि
खडेरी	२०५०, २०४५, २०५६, २०७२, २०७१	गाउँपालिका का अधिकांश वडाहरुमा	आगलागी हुने गरेको		अन्न उत्पादनमा कमी आएको		पानीको मुहान सुन्ने गरेको	
बाढी	२०६१, २०४९, २०५०, २०६१, २०५८, २०६३, २०३९, २०४५, २०११, २०४१, २०५२, २०११, २०२६,	गाउँपालिका सबै वडाहरुमा	■ खेत बगाएको ।			२०४१ सालमा ३ जनाको मृत्यु	खेतीयोग्य जमिन बगाएको, बारी, बनजंगल बगाएको ।	
आग लागी	२०५२, ०५९, २०४८, २०६१, २०६७, २०६३, २०४१, २०४५, २०६६, २०६९, २०५८, २०५१ २०५५, २०६२, २०७१, २०७३	गाउँपालिका सबै वडाहरुमा	७१ घर तथा पशुपालनको गोठमा क्षति पुगेको साथै ४०० हेक्टर भन्दा वढी बन क्षेत्रमा आगलागी भएको	■ बसाई सराईमा बृद्धि भएको । ■ आर्थिक अवस्थामा कमी आएको । ■ शैक्षिक उन्नतीमा वाधा ।	अन्दाजी करीब ६ करोड ६८ लाख वरावरको अनुमानीत क्षति भएको ।		४०० हेक्टर बन क्षेत्र क्षति	
पहिरो	२०११, २०४६, २०६१, २०२२, २०३८, २०५२, १९७५, २०५५, २०५०, २०५२२०५३, २०५९, २०६२, २०७२	गाउँपालिका सबै वडाहरुमा	२ घर लगेको	बाटोअवरुद्ध, चरीचर णवन्द, डर, त्रास	१२ लाख वरावरको क्षती	४ जनाको मृत्यु		
जंगली	हरेक वर्ष	गाउँपालिका		५९ लाख				

जनावर आतंक (बाँदर लगायत		एका सबै वडाहरुमा		वरावरको क्षति भएको अनुमान छ ।			
चट्याड	२०५२, ०५९, २०४८, २०६१, २०६७, २०६३, २०४१, २०४५, २०६६, २०६९, २०५८, २०५१२०५५, २०६२, २०७१, २०७३	गाउँपालिक एका सबै वडाहरुमा पर्ने गरेको	मानिसहरुको घर, गोठ तथा पशु चौपायको क्षति	मानिसहरुको घरमा क्षति भएको र वसोवासमा समस्या भई समाजमा अपमानित हुनु परेको ।	३ करोड ५७ लाख जीति क्षति भएको अनुमान गरिएको छ ।	११ जनाको मृत्यु र ३७ घाईते भएको	बनक्षेत्रमा नोक्सानी
हिमपात	२००१	गाउँपालिक एका सबै वडाहरुमा					
माहामा री	२०३४, २०४९, २०७२, २०२८, २००७, २०३८, २०४३	गाउँपालिक एका सबै वडाहरुमा	पशु वस्तुहरुमा क्षति भएको ।	विरामी वाट पुरै प्रभावीत, आम मानिसमा डर, त्रास	५ लाख वरावर खर्च भएको	घोसा पल्लो, तल्लो र सामामा २९ जनाको ज्यान गएको	
भुकम्प	१९९०, २०४५, २०७२	सबै वडा	१७५३ घरहरु भत्काएको (२०७२)	आम मानिसमा डर, त्रास	मानिसहरु विस्थापीत भएका	१९९० सालमा ६ जना, २०४५ सालमा २ जना र २०७२ सालमा १ जना गरी ९ जनाको मृत्यु र १७ जना घाईते भएको ।	पानीको मुलहरु सुकेको, खडेरी भएको आदी

ऐतिहासिक समयरेखालाई विश्लेषण गर्दा यस गाउँपालिकामा विगत २०२५ साल देखि नै प्रकोपहरूको चपेटामा परी यस क्षेत्रकाका वासीन्दाहरू प्रकोपसँग जुध्न बाध्य रहेको देखिन्छ । यस क्षेत्रमा भुकम्प, चट्याड, बाढी, पहिरो, आगलागी सँगै खडेरी, माहामारी, हुरीबतास तथा जंगली जनावर आतंक, रोगकिरा, हिमपात र असिना जस्ता प्रकोपले सबैभन्दा बढी पीडित रहेको देखिन्छ ।

६.६.२ प्रकोप स्तरीकरण तथा विश्लेषण:

यस गाउँपालिकाको सबै वडाहरुको ऐतिहासिक समयरेखा, प्रकोपहरु र अन्य सहभागितामुलक छलफलको आधारमा मानेभन्याङ्ग गाउँपालिकाका हरेक वस्ती र वडाहरु कुनै न कुनै प्रकोपका कारण जोखिममा रहेको देखिन्छ । सहभागितामुलक ग्रामिण प्रकोप लेखाजोखाको माध्यमबाट सङ्कटासन्ताक्षमता विश्लेषण प्रयोग

गरी सुचना सङ्कलन गरिएको जोडी तुलना विधिबाट आएको नतिजा प्राथमिकताका आधारमा क्रमशः जोखिमता निम्त्याउन सक्ने प्रकोपहरु तल तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

प्रकोप	सुख्खा खडेरी	पहिरो	आगलागी	कृषि बाली रोग	वाढी	जंगली जनावर आतंक	चट्याड	हावाहुरी	असिना	हिमपात र तुषारे	भुकम्प
सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी
पहिरो		पहिरा		पहिरा		पहिरा		पहिरा		पहिरा	
आगलागी			आगलागी		आगलागी		आगलागी		आगलागी		आगलागी
कृषि बाली रोग				कृषि बाली रोग	कृषि बाली रोग	कृषि बाली रोग	कृषि बाली रोग	कृषि बाली रोग	कृषि बाली रोग	कृषि बाली रोग	कृषि बाली रोग
वाढी					वाढी	वाढी	वाढी	वाढी	वाढी	वाढी	वाढी
जंगली जनावर आतंक						जंगली जनावर आतंक	चट्याड	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
चट्याड							चट्याड	चट्याड	चट्याड	चट्याड	चट्याड
हावाहुरी								हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
असिना									असिना	असिना	असिना
हिमपात र तुषारे										हिमपात र तुषारे	हिमपात र तुषारे
भुकम्प											भुकम्प
जम्मा	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१	०
स्तर	प्रथम	दोश्रो	तेस्रो	चौथो	पाँचौ	छैठौ	सातौ	आठौ	नवौ	दशौ	एघारौ

नोट :भुकम्प एघारौ नम्वरमा पेरता पनि नेपाल भुकम्पको उच्च जोखिममा रहेको मुलुक हुँदा प्रकोप स्तरीकरण गर्दा भूकम्पलाई पहिलो नम्वरको प्रकोपको रूपमा प्राथमिकतामा राखी योजना तर्जुमा गर्नु पर्ने हुन्छ ।

माथिको तालिकालाई विश्लेषण गर्दा यो गाउँपालिकामा प्रमुख जोखिमको रूपमा क्रमशः खडेरी, पहिरो, आगलागी, कृषिबाली रोग, वाढी, जंगली जनावर आतंक, चट्याड, हावाहुरी, असिना, हिमपात र तुषारे र भुकम्प जोखिममा रहेको देखिन्छ । मिति : २०७२ को भुकम्पले यस गाउँपालिका अन्तरगत सबै वडा तथा वस्तीहरुमा क्षति पुर्गेको छ । तर भुकम्पको दोहोराने क्रम अनिश्चित छ ।

२.६.३ मौसमी तथा प्रकोप पात्रो :

स्थानीय मौसम र मौसमी अवस्थामा आएको परिवर्तन बारे जानकारी हाँसिल गर्न यस पात्रोको सहयोग लिने गरिन्छ । मौसमी पात्रो सम्बन्धि जानकारी हाँसिल गर्न विगतका करिब ३० वर्ष पहिले र हालको प्रकोपहरुको बारे तुलनात्मक अध्ययन गरि प्रकोपहरुने समयमा परिवर्तन आएको वा नआएको प्रस्तु देखिन्छ ।

महिना	समय	वैशाख	जेष्ठ	अषाढ	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मार्ग	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
मनसुन बर्षा	पहिले												
	अहिले												
हिउदे वर्षा	पहिले												
	अहिले												
गर्मी	पहिले												
	अहिले												

जाडो	पहिले										
	अहिले										
बाढी	पहिले			■	■						
	अहिले			■	■	■	■	■	■	■	
पहिरो	पहिले			■	■						
	अहिले			■	■	■	■	■	■	■	
खडेरी	पहिले	■									■
	अहिले	■	■								■
आगलागी	पहिले	■									■
	अहिले	■	■								■
	अहिले	■	■								■
कृषि बालीमा रोग	पहिले										
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
महामारि	पहिले		■	■							
	अहिले	■	■	■							
जनावर आतड	पहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
चट्याङ्ग	पहिले		■	■	■	■					
	अहिले		■	■	■	■					
भुकम्प	पहिले										
	अहिले										

६.६.४ प्रकोपको किसिम अनुसार जोखिमको समय

यस पालिकाभित्र प्रकोपको किसीम अनुसार जोखिम तालिकाको विवरण संस्थागत सर्वेक्षण अनुसार तालिका नं १०० मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.१०० : प्रकोपको किसिम अनुसार जोखिमको समय तालिका

विपद अनुसार जोखिमको समय (महिना)						
आगलागी	वस दुर्घटना	पहिरो	हिमपात तुसारो	रोग महामारी	चट्याङ्ग	जंगली जनावर क्षति
चैत्र(खासै आगलागी नहुने)	असारदेखी असोज	श्रावनदेखी असोज	माघ फागुन	वैसाख जेठ	चैत्र वैसाख जेठ	साउन भाद्र असोज (दुम्सी, भालु, मृग, सुगा, कागा)
चैत्र(खासै आगलागी	असारदेखी असोज	श्रावनदेखी असोज	माघ फागुन	वैसाख जेठ	चैत्र वैसाख	साउन भाद्र असोज (

नहुने)					जेठ	दुम्सी, भालु, मृग, सुगा, कागा)
चैत्र(खासै आगलागी नहुने)	असारदेखी असोज	श्रावनदेखी असोज	माघ फागुन	वैसाख जेठ	चैत्र वैसाख जेठ	साउन भाद्र असोज (दुम्सी, भालु, मृग, सुगा, कागा)
चैत्र(खासै आगलागी नहुने)	असारदेखी असोज	श्रावनदेखी असोज	माघ फागुन	वैसाख जेठ	चैत्र वैसाख जेठ	साउन भाद्र असोज (दुम्सी, भालु, मृग, सुगा, कागा)
चैत्र(खासै आगलागी नहुने)	असारदेखी असोज	श्रावनदेखी असोज	माघ फागुन	वैसाख जेठ	चैत्र वैसाख जेठ	साउन भाद्र असोज (दुम्सी, भालु, मृग, सुगा, कागा)
चैत्र(खासै आगलागी नहुने)	असारदेखी असोज	श्रावनदेखी असोज	माघ फागुन	वैसाख जेठ	चैत्र वैसाख जेठ	साउन भाद्र असोज (दुम्सी, भालु, मृग, सुगा, कागा)
चैत्र(खासै आगलागी नहुने)	असारदेखी असोज	श्रावनदेखी असोज	माघ फागुन	वैसाख जेठ	चैत्र वैसाख जेठ	साउन भाद्र असोज (दुम्सी, भालु, मृग, सुगा, कागा)
चैत्र(खासै आगलागी नहुने)	असारदेखी असोज	श्रावनदेखी असोज	माघ फागुन	वैसाख जेठ	चैत्र वैसाख जेठ	साउन भाद्र असोज (दुम्सी, भालु, मृग, सुगा, कागा)
चैत्र(खासै आगलागी नहुने)	असारदेखी असोज	श्रावनदेखी असोज	माघ फागुन	वैसाख जेठ	चैत्र वैसाख जेठ	साउन भाद्र असोज (दुम्सी, भालु, मृग, सुगा, कागा)
चैत्र(खासै आगलागी नहुने)	असारदेखी असोज	श्रावनदेखी असोज	माघ फागुन	वैसाख जेठ	चैत्र वैसाख जेठ	साउन भाद्र असोज (दुम्सी, भालु, मृग, सुगा, कागा)

६.६.५ विपद व्यवस्थापनको पूर्व तयारी

यस गाउँपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका लागि मानव संशाधन तथा संस्थागत विकास, भौतिक पूर्वाधार विकास, प्राकृतिक स्रोत संरक्षण, जीविकोपार्जनमा सुधार, नीतिगत क्षेत्रमा गर्नुपर्ने कार्यहरू तथा विकास कार्यमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका योजनालाई मूलप्रवाहीकरण गर्नेजस्ता प्रमुख पक्षहरूलाई आधार मानी प्राथमीकरणसहित स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना संचालन गर्नुपर्ने देखिन्छ । विषेशगरी नीतिगत व्यवस्था तथा निर्णयहरू, जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू, जोखिम न्यूनिकरण र आपत्कालिन पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरूलाई प्राथमिकीकरण गर्नुपर्ने देखिन्छ । पालिकामा विपदको अवस्थामा आवश्यक पर्ने सवारी साधनहरूमा एम्बुलेन्स सहित रहेको छैन । अन्य योजनाहरू तयारीका क्रममा छन् ।

६.६.५.१. मानेभन्ज्याङ्ग गाउँपालिका स्तरीय स्थानीय विपद व्यवस्थापन समिति (LDMC) को विवरण

क्र. स.	पद	नाम / थर	प्रतिनिधित्व गर्ने संस्था	सम्पर्क नं
१	अध्यक्ष	श्री मोतीराज राई	गाउँपालिका अध्यक्ष	
२	सदस्य	श्री सविता राई	गाउँपालिका उपाध्यक्ष	

३	सदस्य	श्री तुलसी भट्टराई	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	
४	सदस्य	श्री राज कुमार रुम्दाली	वडा अध्यक्ष, वडा नं. १	
५	सदस्य	श्री उमेश कार्की	वडा अध्यक्ष, वडा नं. २	
६	सदस्य	श्री मेडल राई	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ३	
७	सदस्य	श्री सन्त तामाङ्ग	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ४	
८	सदस्य	श्री राम कुमार राई	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ५	
९	सदस्य	श्री हेम राज राई	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ६	
१०	सदस्य	श्री केशव ढूगाना	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ७	
११	सदस्य	श्री भिम मगर	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ८	
१२	सदस्य	श्री नानी बाबु मगर	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ९	
१३		श्री प्रमुख / प्रतिनिधीहरु	राष्ट्रिय मान्यता प्राप्त दलका गाउँपालिका स्तरीय समितिका प्रमुख तथा प्रतिनिधी	
१४		श्री प्रमुख / प्रतिनिधी	प्रशासन कार्यालय	
१५	सदस्य	श्री विश्वराज कोइरला	स्वास्थ्य शाखा	
१६	सदस्य	श्री शंकर	कृषि विकास शाखा	
१७	सदस्य	श्री शियाराम यादव	पशु सेवा शाखा	
१८	सदस्य	श्री फणिन्द्र कट्टवाल	शिक्षा समिति	
१९	सदस्य	श्री राम चन्द्र न्यौपाने	सुचना प्रविधि अधिकृत	
२०	सदस्य	श्री	सब डिभिजन वन कार्यालय	
२१	सदस्य	श्री	ईलाका प्रहरी कार्यालय	उ
२२	सदस्य	श्री	स्थानीय नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
२३	सदस्य	श्री	स्थानीय उद्योग बाणिज्य सँघ	
२४	सदस्य	श्री	स्थानीय गैसस महासंघ	
२५	सदस्य	श्री	स्थानीय सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ	
२६	सदस्य	स्थानीयस्तरमा उपलब्ध विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी विज्ञमध्ये गाउँपालिकाले मनोनयन गरेका - २ जना		
२७	सदस्य सचिव	श्री केशव ढूगाना	गाउँपालिकाको विपद् व्यवस्थापन शाखाको प्रमुख	

६. ६. ५. २. मानेभन्ज्याङ्गगाउँपालिका अन्तरगत वडा स्तरीय स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति (LDMC)

मानेभन्ज्याङ्गगाउँपालिका वडा नं. १, मोलीको वडास्तरियविपद् व्यवस्थापन समिति (WDMC)

क्र.स.	पद	नाम / थर	प्रतिनिधित्व गर्ने संस्था	सम्पर्क नं
१	संयोजक	श्री राज कुमार रुम्दाली	वडा अध्यक्ष, वडा नं. १	९८६२६२८४९५
२	सदस्य	श्री कमन कुमारी राई	वडा सदस्य, वडा नं. १	९८९४७९३२८९

३	सदस्य	श्री पुर्ण बहादुर श्रेष्ठ	वडा सदस्य, वडा नं. १	९८४२९७९९२०
४	सदस्य	श्री गीते आलेमगर	वडा सदस्य, वडा नं. १	९८१५७२८२६३
५	सदस्य	श्री हेम कुमारी नेपाली	वडा सदस्य, वडा नं. १	९८०३००८८१०
६	सदस्य	श्री शरणजीत राई	विद्यालय प्रतिनिधि	९८६३९५५०५२
७	सदस्य	श्री विनिता राई	स्वास्थ्य चौकी प्रतिनिधि	९८१९७३५५३४
८	सदस्य	श्री पुन्य बहादुर वस्नेत	सामुदायिक वन प्रतिनिधि	९८४३२९२९१८
९	सदस्य	श्री लोकमाया आलेमगर	आमा समुह सञ्जाल	९८१७७०८९७८
१०.	सदस्य	श्री प्रहरी चौकी	निसंखे	९८५२८२००१२
११.	सदस्य-सदस्य	श्री गंगालाल खडका	वडा सचिव	

मानेभन्ज्याङ्गाउँपालिका वडा नं. २, वाक्सको वडास्तरियविपद् व्यवस्थापन समिति(WDMC)

क्र.स.	पद	नाम /थर	प्रतिनिधित्व गर्ने संस्था	सम्पर्क नं
१	संयोजक	श्री उमेश कार्की	वडा अध्यक्ष, वडा नं. २	९८५२८४१३०२
२	सदस्य	श्री विमला के.सी.	वडा सदस्य, वडा नं. २	९८४२९५५८७०
३	सदस्य	श्री डम्मर बहादुर कार्की	वडा सदस्य, वडा नं. २	९८१७७९६३६३
४	सदस्य	श्री छुप बहादुर श्रेष्ठ	वडा सदस्य, वडा नं. २	९८४२९३५३५७
५	सदस्य	श्री कल्पना कार्की	वडा सदस्य, वडा नं. २	९८१९७८०८४५
६	सदस्य	श्री एलीसा वाँनिया	स्वास्थ्य चौकी	९८४२९७९५७०
७	सदस्य	श्री थीर व. थापा	विद्यालय प्रतिनिधि	९८४९७७५८८५
८	सदस्य	श्री राम व. कार्की	सामुदायिक वन प्रतिनिधि	९७४३०३५५५४
९	सदस्य	श्री अम्वर ब. तामांग	सा.व.उ. महासंघ	९८४२८०६२५९
१०	सदस्य	श्री कैलाश कार्की	कृषक प्रतिनिधि	९८४२३४३९६०
११	सदस्य	श्री चन्द्र बहादुर कार्की	बुद्धिजीवी	९८४२९७६०२९
१२	सदस्य	प्रहरी चौकी	निसंखे	९८५२८२००१२
१३	सदस्य-सदस्य	श्री योजना आचार्य	वडा सचिव	९८२७७०९९९९

मानेभन्ज्याङ्गाउँपालिका वडा नं. ३, उबुको वडास्तरियविपद् व्यवस्थापन समिति(WDMC)

क्र.स.	पद	नाम /थर	प्रतिनिधित्व गर्ने संस्था	सम्पर्क नं
१	संयोजक	श्री मेडल राई	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ३	
२	सदस्य	श्री कल्याण राई	वडा सदस्य, वडा नं. ३	
३	सदस्य	श्री गोमा कुमारी राई	वडा सदस्य, वडा नं. ३	
४	सदस्य	श्री मंगली विश्वकर्मा	वडा सदस्य, वडा नं. ३	
५	सदस्य	श्री मान बहादुर राई	वडा सदस्य, वडा नं. ३	
६	सदस्य	श्री रमेश कुमार अधिकारी	विद्यालय प्रतिनिधि	
७	सदस्य	श्री उर्मिला राई		
८	सदस्य	श्री पवित्रा राई		
९	सदस्य	श्री शेर ब. अधिकारी		
१०	सदस्य	श्री लक्ष्मण राई		
११	सदस्य-सदस्य	श्री डम्मर ब. अधिकारी	वडा सचिव, वडा नं. ३	

मानेभन्ज्याङ्गाउँपालिका वडा नं. ४, केतुकोको वडास्तरिय विपद् व्यवस्थापन समिति (WDMC)

क्र.स.	पद	नाम /थर	प्रतिनिधित्व गर्ने संस्था	सम्पर्क नं
१	संयोजक	श्री शान्त बहादुर तामाङ्ग	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ४	९८५२८४०९९६
२	सदस्य	श्री प्रेम बहादुर गोले तामाङ्ग	वडा सदस्य, वडा नं. ४	९८१५७०९८७
३	सदस्य	श्री टकं प्रसाद राई	वडा सदस्य, वडा नं. ४	९८५२७४९३२१
४	सदस्य	श्री नविना राई	वडा सदस्य, वडा नं. ४	९८६९३५४१२८
५	सदस्य	श्री सुन्तली बि.क.	वडा सदस्य, वडा नं. ४	९८०८८०८९७
६	सदस्य	श्री सरिता तामाङ्ग		
७	सदस्य	श्री टेक प्रसाद काफ्ले		९७४५१५५९९६
८	सदस्य	श्री बल बहादुर बस्नेत		९७४१५१२६४६
९	सदस्य	श्री अमरसिंह तामाङ्ग		९७४३०६७४५१
१०	सदस्य	श्री लालबाबु बलोन		९७४३०४८८४७१
११	सदस्य	श्री पृथ्वीलक्ष्मी राई		९८१४७२४२३८
१२	सदस्य	श्री गम्भीरमान तामाङ्ग		९८०४७६६६०५
१३	सदस्य-सदस्य	श्री प्रेम बहादुर गोले तामाङ्ग	वडा सचिव, वडा नं. ४	९८६२९५५३१५९

मानेभन्ज्याङ्ग गाउँपालिका वडा नं. ५, मानेभन्ज्याङ्गको वडास्तरिय विपद् व्यवस्थापन समिति (WDMC)

क्र.स.	पद	नाम /थर	प्रतिनिधित्व गर्ने संस्था	सम्पर्क नं
१	संयोजक	श्री रामकुमार राई	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ५	९८५१०९५९९५
२	सदस्य	श्री शख नारायण श्रेष्ठ	वडा सदस्य, वडा नं. ५	९८४२९८०९००
३	सदस्य	श्री माया राई	वडा सदस्य, वडा नं. ५	९७४२९९०५४४
४	सदस्य	श्री दोर बहादुर मगर	वडा सदस्य, वडा नं. ५	९७४२९९०५४४

५	सदस्य	श्री मिना वि.क.	वडा सदस्य, वडा नं. ५	९८४२९७९७३२
६	सदस्य	श्री अभिवका दाहाल	स्वास्थ्य शाखा	९८५२६०६६८८
७	सदस्य	श्री तोषल भटटराई	कृषि शाखा	९८६२९४९४०९
८	सदस्य	श्री राजेन्द्र राजभण्डारी		९८४२९३१०४६
९	सदस्य	श्री चित्र बहादुर श्रेष्ठ		९८४०२९९१७२
१०	सदस्य	श्री ईच्छा बहादुर राई		९८४२९८०९७२
११	सदस्य	श्री धन बहादुर श्रेष्ठ		९८६४६७४५९४
१२	सदस्य	श्री मान बहादुर गगर		९८४२८१२७६६
१३	सदस्य-सचिव	श्री स्वदेश खनाल	वडा सचिव	

मानेभन्ज्याङ्गाउँपालिका वडा नं. ६, थाक्लेको वडास्तरियविपद् व्यवस्थापन समिति(WDMC)

क्र.स.	पद	नाम / थर	प्रतिनिधित्व गर्ने संस्था	सम्पर्क नं
१	संयोजक	श्री हेमराज राई	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ६	९८४२९७०३७४
२	सदस्य	श्री गायत्री प्रसाद दाहाल	वडा सदस्य, वडा नं. ६	९८६२८६५८९९
३	सदस्य	श्री धनसिंह राई	वडा सदस्य, वडा नं. ६	९८४२९७२२०४
४	सदस्य	श्री चन्द्र कुमारी काफ्ले	वडा सदस्य, वडा नं. ६	९८६०९७५१५५
५	सदस्य	श्री रुपा वि.क.	वडा सदस्य, वडा नं. ६	९८०४७३९६४८
६	सदस्य	श्री पविरास राई	विद्यालय प्रतिनिधी	९८४२८१२४६०
७	सदस्य	श्री महना कुमार राई	स्वास्थ्य कार्यालय	९८४२८१७१३९
८	सदस्य	श्री दिल बहादुर वास्कोटा	सामुदायिक वन प्रतिनिधी	९८४२८१२२६३
९	सदस्य-सचिव	श्री पंच बहादुर राई	वडा सचिव, वडा नं. ६	

मानेभन्ज्याङ्गाउँपालिका वडा नं. ७, टोक्सेलको वडास्तरियविपद् व्यवस्थापन समिति(WDMC)

क्र.स.	पद	नाम / थर	प्रतिनिधित्व गर्ने संस्था	सम्पर्क नं
१	संयोजक	श्री केशब प्रसाद ढुंगाना	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ७	९८४२९७०५२६
२	सदस्य	श्री राम कुमार गौतम	वडा सदस्य, वडा नं. ७	९८४२९७१०५७
३	सदस्य	श्री रहलमान माझी	वडा सदस्य, वडा नं. ७	९८०७७९२४७९
४	सदस्य	श्री डोलुमाया मगर	वडा सदस्य, वडा नं. ७	९८४२८१२२७१
५	सदस्य	श्री मिठुमाया कामी	वडा सदस्य, वडा नं. ७	९८१५८४१०७३
६	सदस्य	श्री निर्मलादेवी दाहाल	स्वास्थ्य चौकी	९८४२९७३८३०
७	सदस्य	श्री तारा प्रसाद गौतम	विद्यालय प्रतिनिधी	९८४२९८०१८०
८	सदस्य	श्री ओईरामाया श्रेष्ठ	महिला सञ्जाल	९८६१२९२६९०
९	सदस्य	श्री टिकाराम गौतम	सा.व.उ.स.	९८६३८२३२६१
१०	सदस्य	श्री डम्मर कुमारी गौतम	आमा समुह सञ्जाल	९८६२६०९३१५

११	सदस्य	श्री प्रहरी चौकी	हर्कपुर	
१२	सदस्य	श्री देवी चरण गौतम	वुद्धिजीवी	९८६२६८८०६५
१३	सदस्य-सचिव	श्री दिपक तिम्सना	वडा सचिव, वडा नं.७	

मानेभन्ज्याङ्गाउँपालिका वडा नं. ८, माधबपुरको वडास्तरियविपद् व्यवस्थापन समिति(WDMC)

क्र.स.	पद	नाम /थर	प्रतिनिधित्व गर्ने संस्था	सम्पर्क नं
१	संयोजक	श्री भीम वहादुर मगर	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ८	९८५२८४९३०८
२	सदस्य	श्री रामजी वास्तोला	वडा सदस्य, वडा नं. ८	९८४२९५६०५२
३	सदस्य	श्री तेज कुमारी वि.क.	वडा सदस्य, वडा नं. ८	९८६१९४९३६२
४	सदस्य	श्री मन कुमारी मगर	वडा सदस्य, वडा नं. ८	९८४२९३४३५०
५	सदस्य	श्री लिल वहादुर मगर	वडा सदस्य, वडा नं. ८	९८६१९८९८५९
६	सदस्य	श्री कृष्ण प्रसाद वास्तोला	विद्यालय प्रतिनिधी	९८६२६२९६२९
७	सदस्य	श्री सरिता मगर	स्वास्थ्य चौकी	९८४२९२३९८०
८	सदस्य	श्री अशुमाया मगर	आमा सञ्जाल	९८६६४९६२०५
९	सदस्य	श्री राम वहादुर मगर	सा.व.उ.स.	९८४२९२४४८२
१०	सदस्य	श्री डिल्ली प्रसाद वास्तोला	वुद्धिजीवी	९८४२९१३७४
११	सदस्य-सचिव	श्री राजु तामाङ्ग	वडा सचिव, वडा नं.८	

मानेभन्ज्याङ्गाउँपालिका वडा नं. ९, टोक्सेलको वडास्तरियविपद् व्यवस्थापन समिति(WDMC)

क्र.स.	पद	नाम /थर	प्रतिनिधित्व गर्ने संस्था	सम्पर्क नं
१	संयोजक	श्री नानी सिंधाली मगर	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ९	९८५२८४९३०९
२	सदस्य	श्री राम वहादुर मगर	वडा सदस्य, वडा नं. ९	९८४२९५५९८५
३	सदस्य	श्री नर वहादुर मगर	वडा सदस्य, वडा नं. ९	९७४५१५४८६०
४	सदस्य	श्री कमला राई	वडा सदस्य, वडा नं. ९	९८६२६११३६४
५	सदस्य	श्री कुल कुमारी वि.क.	वडा सदस्य, वडा नं. ९	९८१०३९९८३६
६	सदस्य	श्री सरिता कार्की (अधिकारी)	स्वास्थ्य चौकी	९८४२५२८७५९
७	सदस्य	श्री नविन कुमार राई	विद्यालय प्रतिनिधी	९८०९६८१२१८
८	सदस्य	श्री रमिला मगर	आमा समुह सञ्जाल	९८४२९८०९९२
९	सदस्य	श्री सुर्य अधिकारी	सा.व.उ.स.	९८६२०२६४३२
१०	सदस्य	श्री मान वहादुर अधिकारी	वुद्धिजीवी	९७४३०४५०९७
११	सदस्य	श्री भीम व. थापा मगर	वुद्धिजीवी	९७४३०५७४३४
१२	सदस्य	श्री कमला मगर	वुद्धिजीवी	९८४२८१२२३५
१३	सदस्य-सचिव	श्री कल्पना वस्नेत	वडा सचिव, वडा नं.९	९८४२८८८५००८

६.६. स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम कर्तव्य र अधिकार

- गाउँपालिका क्षेत्रको विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलयोजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन र पुनरावलोकन गर्ने,
- योजना तयार गर्दा नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको विपद् उत्थानशील समुदायहरूको न्यूनतम आधारहरूलाई ध्यान दिनु पर्ने,
- गाउँपालिकाको बडाहरूमा बडास्तरीय र समुदायस्तरमा सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशील समितिको गठन गर्ने । यसरी गठन गर्दा साविकमा रहेका समुदाय स्तरका सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिलाई आवश्यकता अनुसार परिमार्जन पनि गर्न सकिनेछ । र स्थानीयतहमा गठन हुने विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धी अन्य समिति तथा उपसमितिलाई सहयोग पुऱ्याउने,
- गाउँपालिका स्तरका कर्मचारी, समुदायमा आधारित विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति सदस्य, नागरिक समाजका प्रतिनिधि तथा राजनीतिक दलका प्रतिनिधिलाई विपद तथा जलवायु उत्थानशीलता सम्बन्धी प्रशिक्षण लिने वा दिने व्यवस्था मिलाउने,
- विपद् व्यवस्थापनका लागि स्थानीयस्तरमा विपद तथा जलवायु उत्थानशील कोषको स्थापना र सञ्चालनको व्यवस्था मिलाउने,
- बिकास निर्माणका क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनमा विपद् जोखिम व्यावस्थापन तथा जलवायु अनुकूलनलाई मूलप्रवाहिकरण गर्ने ।
- विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना कार्यान्वयनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजनका लागि पहल गर्ने,
- संघ तथा प्रदेशस्तरबाट जारी भएका नीति, निर्देशन तथा मापदण्डहरू कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
- सरक्षित विद्यालय तथा अस्पतालका लागि विपद जोखिम न्यूनिकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका कार्यक्रमहरू योजनामा समावेश गर्ने
- विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना, आपत्कालीन कार्ययोजना, पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा सबै सरोकारवालाहरूको सहभागितालाई सुनिश्चित गर्ने । आवश्यकता अनुरूप संकटासन्न वडा र समुदायहरूमा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि कार्यदलहरू गठन गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खोज, उद्धार, राहत तथा प्रतिकार्यको व्यवस्था मिलाउने,
- गाउँपालिकाका लागि विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलता सम्बन्धी आवश्यक नीति, निर्देशिका तथा कार्यविधी तयार गर्ने,
- विपद तथा जलवायु परिवर्तनको प्रभावबाट विस्थापित समुदायलाई पुनःस्थापन गर्न वातवरण तथा विपद् व्यवस्थापन उप समितिलाई निर्देशन दिने । ,
- गाउँपालिका स्तरको प्रकोप तथा जलवायुजन्य जोखिम नक्सांकन गर्ने ।,
- विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलता सम्बन्धी जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धिका कार्य गर्ने, गराउने,
- विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन प्रक्रियालाई समावेशी र सहभागितामूलक बनाउन निम्न अनुसारका अन्तर्निहित क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राख्ने :
 - लैझिक समानता,
 - सामाजिक समावेशीकरण,
 - बालबालिका
 - ज्येष्ठ नागरिक
 - अपद्गता भएका व्यक्ति तथा संस्थाको प्रतिनिधि तथा सीमान्तिकृत समुदायको पहुँच,
 - जीविकोपार्जनका वैकल्पिक क्षेत्रको पहिचान र पछाडि पारिएका वर्गको पहुँच,
 - प्रभावित समुदायको मानवअधिकारको संरक्षण,
 - प्रतिकार्यमा न्यूनतम मापदण्डको सुनिश्चितता ।

- राहात, प्रतिकार्य र पुनर्स्थापना प्रकृयामा अविभेद तथा समन्वयिकताको सुनिश्चिततास्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ तथा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम संघीय तथा प्रदेश सरकार, जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, अन्य स्थानीय तह, स्थानीय तहमा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था, दातृ संस्था र निजी क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने ।

६.६. वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम कर्तव्य तथा अधिकार

वडाको विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन र पुनरावलोकन गर्ने,

- योजना तयार गर्दा नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको विपद् उत्थानशील समुदायहरूको न्यूनतम आधारहरूलाई ध्यान दिनु पर्ने,
- समुदायमा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको गठन गर्ने । यसरी गठन गर्दा साविकमा रहेका समुदाय स्तरका सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिलाई आवश्यकता अनुसार पुर्नगठन गर्न सकिनेछ । र स्थानीय तहमा गठन हुने विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धी अन्य समिति तथा उपसमितिलाई सहयोग पुर्याउने,
- वडाका कर्मचारी, समुदायमा आधारित विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति सदस्य, नागरिक समाजका प्रतिनिधि तथा राजनीतिक दलका प्रतिनिधिलाई विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलता सम्बन्धी प्रशिक्षण लिने वा दिने व्यवस्था मिलाउने,
- वडामा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कोषको स्थापना र सञ्चालनको व्यवस्था मिलाउने,
- वडामा बिकास निर्माणका क्रियाकलापहरु कार्यान्वयनमा विपद् जोखिम व्यावस्थापन तथा जलवायु अनुकूलनलाई मूलप्रवाहिकरण गर्ने ।
- वडामा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना कार्यान्वयनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजनका लागि पहल गर्ने,
- गाउँपालिकाबाट जारी भएका नीति, निर्देशन तथा मापदण्डहरु कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
- वडामा सुरक्षित विद्यालय तथा अस्पतालका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका कार्यक्रमहरु योजनामा समावेश गर्ने
- वडामा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, आपत्कालीन कार्ययोजना, पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा सबै सरोकारवालाहरूको सहभागितालाई सुनिश्चित गर्ने । आवश्यकता अनुरूप संकटासन्न समुदायहरूमा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि कार्यदलहरु गठन गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- वडामा विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खोज, उद्धार, राहत तथा प्रतिकार्यको व्यवस्था मिलाउने,
- वडा तथा समुदायको विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलता सम्बन्धी आवश्यक निर्देशिका तथा कार्यविधी तयार गर्ने,
- वडा तथा समुदायको प्रकोप तथा जलवायुजन्य जोखिम नक्सांकन गर्ने । वडामा विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलता सम्बन्धी जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धिका कार्य गर्ने,

६.७. आपतकालीन कार्य सञ्चालन सेवा केन्द्र

यस गाउँपालिकामा स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील समिति निर्माण गरी संचालन गर्नको लागी पहल कदमी भएको छ । कार्यदललाई आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरुमा टिनको बाक्स, डोरी, हार्नेस, गैती सावेल हेडलाईट टर्च, ह्याम्बर, बुट जुत्ता, हेल्मेट, सिट्टी, सेफ्टी भेष्ट, आरो, वायर कटर, हाते टर्च लाइट, हाते पञ्जा, चावी राख्ने पर्स, माइक, स्टेचर, लाईटर र फिगर अफ एट सामाग्रीहरु आवश्यक पर्ने देखिन्छ । विपद्को समयमा खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार कार्यदललाई तालिम दिनुपर्ने आवश्यकता रहेको छ ।

परिच्छेद ७ भौतिक विकासको अवस्था

७.१ यातायात पूर्वाधार

७.१.१ सडक सञ्चालको विद्यमान अवस्था

यस गाउँपालिकामा जिल्ला सडक र ग्रामिण सडक गरी २ किसिमका सडकहरु रहेका छन् । जिली-रगनी-फलाटे-रावादोलु र फलाटे-श्रीचौर-ओखलढुंगा मुख्य जिल्ला सडक हो । विभिन्न ग्रामिण सडकहरुले यस गाउँपालिका भन्दा बाहिरका गाउँपालिका हुँदै गएका छन् । जिल्लास्तरीय सडक र ग्रामिण सडक गरी जम्मा ११० किमी सडक यस पालिकामा रहेको छ । साना ठुला गरी २२ वटा सडकहरु यस पालिकामा रहेको छ । यस गाउँपालिकामा रहेका सडकहरुको विवरण तालिका नं. १०३ र नक्सा नं. १४ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.१०३ : सडक सञ्चालको विद्यमान अवस्था

क्र. सं.	सडकको नाम	प्रकार कच्ची पक्की कालोपत्रे वा ग्राभेल
१.	हिटि राघवपुर	कच्ची
२.	होम्लो सडक मार्ग	कच्ची
३.	हीटि सातसल्ले	कच्ची
४.	हम्लु सडक	कच्ची
५.	सहिद मोटर बाटो	कच्ची
६.	सिद्धिचरण राजमार्ग	कच्ची
७.	सार्की टोल मोटर बाटो	कच्ची
८.	सहिद गेट थाक्ले देखि टोक्सेल	कच्ची
९.	सडक नेवारे डाँडाँ	कच्ची
१०.	सडक धुसेनी अहाले	कच्ची
११.	वाक्सा मोटर बाटो	कच्ची

१२.	रिचुवा मोटर बाटो	कच्ची
१३.	रामपुर बारबे मोटर बाटो	कच्ची
१४.	मोम्लु सडक मार्ग	कच्ची
१५.	मोम्लु सडक मार्ग	कच्ची
१६.	माहादेव स्थान मोटर बाटो	कच्ची
१७.	मानेभञ्ज्याङ सिकापु मोटर बाटो	कच्ची
१८.	मानेभञ्ज्याङ माधवपुर मोटर बाटो	कच्ची
१९.	मानेभञ्ज्याङ तिल्पुड मोटर बाटो	कच्ची
२०.	मम्लु मोटर बाटो	कच्ची
२१.	भोर्ले भुत्पानी सात्साले मोटर बाटो	कच्ची
२२.	भोर्ले ब्राह्मण टोल हुदै सातसल्ले	कच्ची
२३.	बोडफु मोटर बाटो	कच्ची
२४.	बैदार टोल मोटर बाटो	कच्ची
२५.	बाहुन टोल मोटर बाटो	कच्ची
२६.	बराना मोटर बाटो	कच्ची
२७.	बगले उबु मोटर बाटो	कच्ची
२८.	फास्कु मोटर बाटो	कच्ची
२९.	फलामटार मोटर बाटो	कच्ची
३०.	पंखु मोटर बाटो	कच्ची
३१.	पेकु मोटर बाटो	कच्ची
३२.	नेपाने मोटर बाटो	कच्ची
३३.	ध्याप्लु सडक मार्ग	कच्ची
३४.	देब्लुटार मोटर बाटो	कच्ची
३५.	दुम्खिम मोटर बाटो	कच्ची
३६.	दिक्तेल सडक	कच्ची
३७.	थोप्लुम मोटर बाटो	कच्ची

३८.	थापा टोल मोटर बाटो	कच्ची
३९.	तिल्पुड थलहरि मोटर बाटो	कच्ची
४०.	तार कुम मोटर बाटो	कच्ची
४१.	दुंगेनि मोटर बाटो	कच्ची
४२.	ठुलो जुरे सडक मार्ग	कच्ची
४३.	जेरुड जयराम मोटर बाटो	कच्ची
४४.	जाकमा मोटर बाटो	कच्ची
४५.	जयराम हिटी मोटर बाटो	कच्ची
४६.	खत्री टोल मोटर बाटो	कच्ची
४७.	केतुके सडक मार्ग	कच्ची
४८.	कुर्लसिरु डाडा मोटर बाटो	कच्ची
४९.	उबु सानो जुरे मोटर बाटो	कच्ची
५०.	उबु खत्री गाउँ मोटर बाटो	कच्ची
५१.	उबु हुक्कु मोटर बाटो	कच्ची
५२.	उबु सिखाइ मोटर बाटो	कच्ची
५३.	उबु माजगल्लि मोटर बाटो	कच्ची
५४.	उबु बगले मोटर बाटो	कच्ची
५५.	उबु डाडा गाउँ मोटर बाटो	कच्ची
५६.	उबु खत्री गाउँ मोटर बाटो	कच्ची
५७.	उंबु सिखाइ मोटर बाटो	कच्ची
५८.	आहाले तारकोमटार मोटर बाटो	कच्ची

स्रोत: सामुदायिक सर्वेक्षण, २०७६

७.२ विद्युत तथा बैकल्पिक ऊर्जा

७.२.१ खाना पकाउन इन्धन उपयोग विवरण

खाना पकाउन विभिन्न इन्धनहरू प्रयोग हुने गर्दछ । घरधुरी सर्वेक्षणबाट प्राप्त जानकारी अनुसार यस गाउँपालिकाका मानिसहरूले सबैभन्दा बढी दाउरा प्रयोग गर्ने गरेका छन् । यहाँ ९६.४०५२ प्रतिशत घरपरिवारले खाना पकाउन प्रायः दाउरा प्रयोग गर्दछन् । दोस्रोमा एलपी ग्यास प्रयोग गर्नेको प्रतिशत

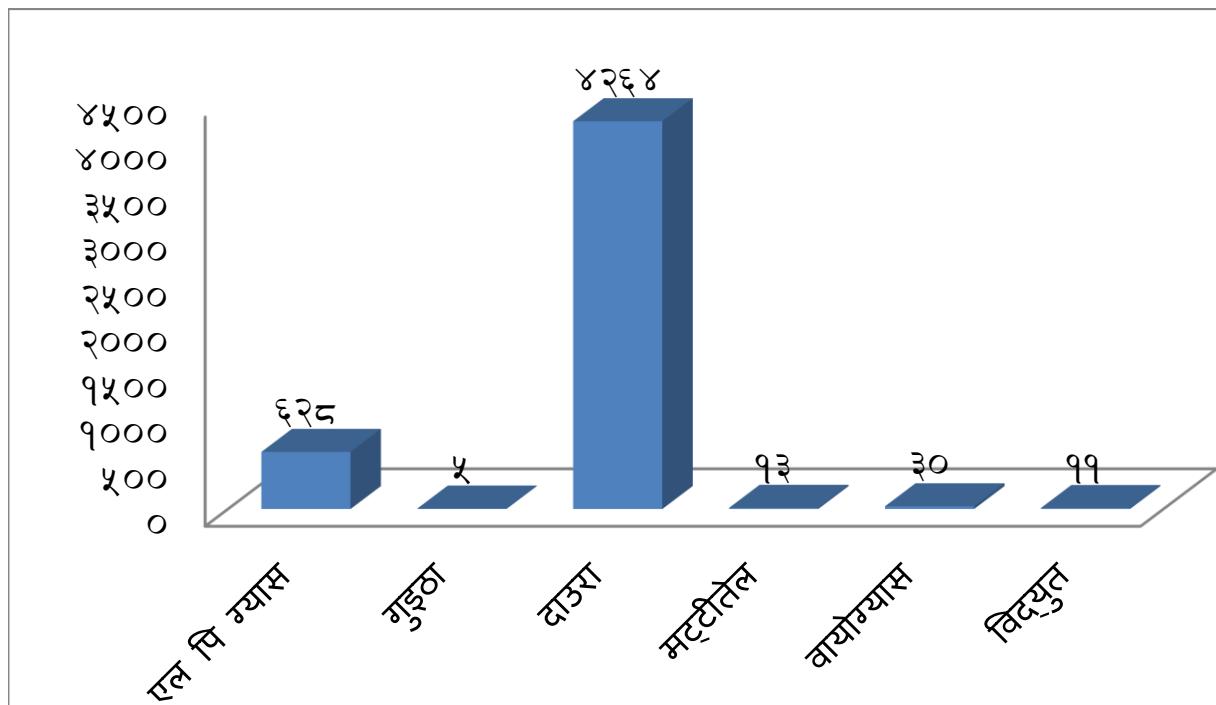
३.१९ छ भने तेस्रोमा गोवरण्यांस रहेको छ । यस्तैगरी मट्टीतेल प्रयोग गर्नेको प्रतिशत ०.१० र विद्युतमा ०.०३ प्रतिशत छ । यस गाउँपालिकाको मानिसहरूले प्रयोग गर्ने इन्धन उपयोगको विवरण अनुसूचि नं १०८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १०८ : खाना पकाउन इन्धन उपयोग विवरण

वडा	एल पि ग्यास	गुइठा	दाउरा	मट्टीतेल	वायोग्यास	विद्युत	जम्मा
१	५०	०	४९८	०	०	१०	४७८
२	१५	०	५४२	०	०	०	५५७
३	१३	०	७७९	३	३	०	७९८
४	५०	०	६२२	३	५	०	६८०
५	२८४	०	३५८	०	७	१	६५०
६	७३	१	५००	०	०	०	५७४
७	९७	०	२५५	०	५	०	३५७
८	२५	२	२५२	५	५	०	२८९
९	२१	२	५३८	२	५	०	५६८
जम्मा	६२८	५	४२६४	१३	३०	११	४९५१
प्रतिसत	१२४६	०१०	८६१२	०१२६	०६१	०२२	१००१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं ४१: खाना पकाउन

७.२.२ दाउराको मुख्य श्रोत

खाना पकाउन प्रयोग गरिने दाउरा इन्धनको मुख्य स्रोत हो । यसरी प्रयोग गर्ने दाउराको मुख्य श्रोत भनेको नीजि जग्गा र वनजंगल नै हो । पालिकामा रहेको सामुदायिक वन र सरकारी वनवाट नै पर्याप्त दाउरा पाइने कारण इन्धनको लागी रकम तिर्न पर्ने अवस्था रहेको छैन । आफुले चाहेको समयमा सहजै वनजंगलवाट दाउरा ल्याउन सकिन्दू भने केही सामुदायिक वन समुहले चाडपर्वको अवसर पारेर वनमा दाउरा खुलाउने गरेको छ ।

७.२.३ बति बाल्ने इन्धन प्रयोग गर्ने घरपरिवार

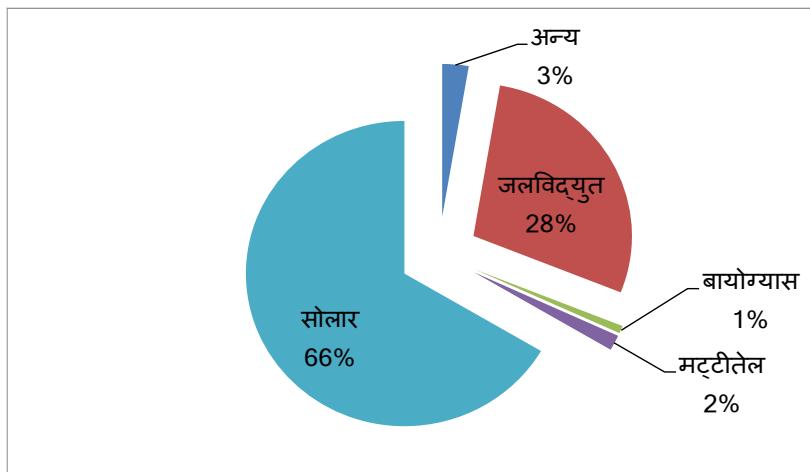
यस गाउँपालिकाका मानिसहरूले बत्ती बाल्न विभिन्न इन्धनको प्रयोग गरिरहेका छन् । पालिकामा वति वाल्ने इन्धनको रूपमा विद्युत ९०.५ प्रतिशत घरपरिवारले प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने ८ प्रतिशतले सोलार, १.१ प्रतिशतले मटिटतेल, ०.४ प्रतिशतले गोवर ग्याँसलाई वति वाल्ने इन्धनको रूपमा प्रयोग गर्ने गरेका छन् । यस गाउँपालिकाका बत्ती बाल्ने इन्धन प्रयोग गर्ने घरपरिवारको विवरण तालिका नं. १०९ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १०९ : बति बाल्ने इन्धनको प्रयोग गर्ने घरपरिवार

वडा	अन्य	जलविद्युत	बायोग्यास	मटिटतेल	सोलार	जम्मा
१	१	४४६	०	३	२८	४७८
२	२१	२६	१०	२	४९८	५५७
३	१०	३	३	६	७७६	७९८
४	१५	३९३	५	९	२५८	६८०
५	२५	३४२	१०	१०	२६३	६५०
६	८	२४	०	२	५४०	५७४
७	३३	२	०	१९	३०३	३५७
८	१०	४	५	१०	२६०	२८९
९	१०	१६३	७	२०	३६८	५६८
जम्मा	१३३	१४०३	४०	८१	३२९४	४९५१
प्रतिसत	२६९	२८३४	०८१	१६४	६६५३	१००१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं ४२: इन्धन उपयोग विवरण

७.३ सञ्चार तथा प्रविधि

७.३.२ दूरसंचार सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै पनि टेलिफोनको टावरहरू नेपाल टेलिकम तथा एनसेल दुवैको छ तर केन्द्रिय विधुत आने क्रममा भएका जसले गर्दा व्यक्तिगत राम्रो नभएको जसको कारण सञ्चारमा नेटवर्कमा भने समस्या रहेको छ। पालिकाको मुख्य वस्तीहरूको टेलिफोन सुविधालाई प्रभावकारी बनाउनको लागी टावरहरूको स्थापना गर्नुपर्ने अवस्था देखिन्छ।

७.३.३ सञ्चार साधनको उपयोग

घरधुरी सर्वेक्षणका क्रममा हरेकका घरमा भएका सञ्चार साधनहरूको बारेमा तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको थियो। सर्वेक्षणबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार सबैभन्दा धेरै मोबाइल फोन प्रयोग गर्नेको संख्या रहेको छ। मोबाइल फोनको प्रयोग गर्नेको संख्या २९०२ रहेको छ, भने रेडियोको प्रयोग गर्नेको संख्या २१८९, टिभीको प्रयोगकर्ता १५६६, कम्प्युटर ल्यापटप प्रयोगकर्ताको संख्या १००, इन्टरनेट प्रयोगकर्ता २५२ जना रहेको छ। यस गाउँपालिकामा सञ्चार साधनको उपयोग सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ११४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ११४: सञ्चार साधनको उपयोग

वडा नं	रेडियो	टेलिभिजन	टेलिफोन/मोबाइल	कम्प्युटर/ ल्यापटप	इन्टरनेट	जम्मा
१	१७५	१३३	४२१	१४	१०	७५३
२	१०३	९८	३३१	८	१२	५५२
३	१३३	१५४	२७३	१९	५०	६२९
४	२१७	२९०	४०९	३३	१४	९६३
५	३३३	१३३	३३७	५	६७	८७५
६	२८५	१०८	४२६	२	१२	८३३
७	३३४	३६०	३२४	१७	१७	१०५२
८	३०३	२५५	२२४	२	३५	८१९
९	३०६	३५	१५७	०	३५	५३३
जम्मा	२१८९	१५६६	२९०२	१००	२५२	७००९
प्रतिशत	३१.२३	२२.३४	४१.४०	१४३	३६०	१००।००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

७.४ आवास तथा भवन

७.४.२ स्वामित्वको आधारमा घर संख्या

यस गाउँपालिकाका सबै परिवारको आफ्नै स्वामित्वको घर रहेको छ । घरबारबिहीन परिवारको तथ्यांक कम मात्रमा रहेको देखिन्छ ।

७.४.३ घरको किसिम

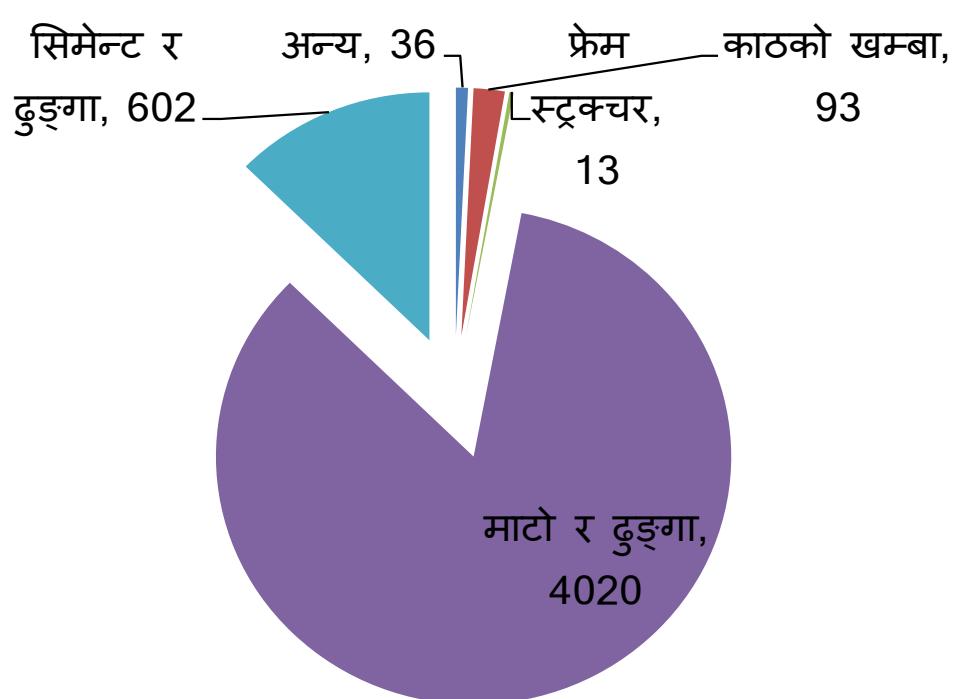
बसोबासका लागि मानिस बस्ने घरहरू विभिन्न संरचनाका घरहरू हुन्छन् । घरधुरी सर्वेक्षणबाट प्राप्त विवरण अनुसार सबैभन्दा बढी माटो र ढुँगाले जोडेर बनाइएका घर ८१.२० प्रतिशत, सिमेन्ट र ढुँगाले वनेको घर १२.१६, काठको खम्वा राखेर वनेको घर १.८८, अन्यले वनेको ०.७३ प्रतिशत रहेको छ । यसैगरी फ्रेम स्टक्चरले वनेको ०.२६ प्रतिशत रहेका छन् । घरका किसिमका आधारमा घरसंख्या विवरण तालिका नं. ११६ मा प्रस्तुत छ ।

तालिका नं ११६ : घरको किसिम

वडा	अन्य	काठको खम्बा	फ्रेम स्ट्रक्चर	माटो र ढुङ्गा	सिमेन्ट र ढुङ्गा	जम्मा
	१०	२०	५	४३९	४	४७८
२	१०	१३	३	३५६	१७५	५५७
३	३०	३	६	६९५	६४	७९८
४	२२	३	४	५४९	१०२	६८०
५	३५	९	२	४५४	१५०	६५०
६	३२	३६	३	३५७	१४६	५७४
७	११	७	२	२४५	९२	३५७
८	२५	२	२	२०५	५५	२८९
९	१५	३	४	४००	१४६	५६८
जम्मा	३६	९३	१३	४०२०	६०२	४९५१
प्रतिसत	०।७३	१।८८	०।२६	८।१२०	१।२।९६	१००।००

श्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं ११६ : घरको किसिम

७.४.४ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी

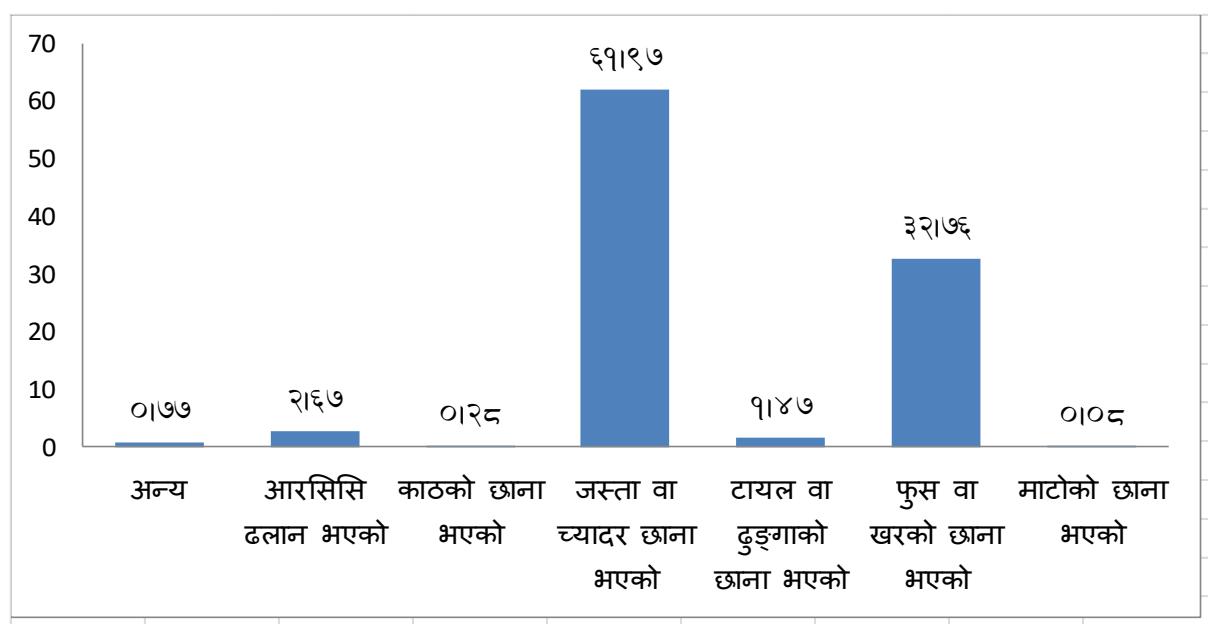
घरको छानाको प्रकारले घरको संरचनाको अवस्थाबारे जानकारी पाउन सकिन्छ । घरधुरी सर्वेक्षणबाट प्राप्त जानकारी अनुसार सबैभन्दा बढी जस्तापाताको छाना भएको घर रहेको छ । जस्तापाता छाना हुने घर ६१.६९ रहेको छ भने फुस तथा खरको छानाको घर छ । साथै आरसिसि ढलान २.६७, टायल ढुङ्गाको छाना भएको १.४७ छ । त्यसैगरी माटोको छाना भएको ०.०८ र अन्य ०.७७ प्रतिशत रहेको छ । छानाको प्रकार अनुसार घरधुरी संख्याको विवरण तालिका नं. ११७ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं ११७ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी

वडा	आरसिसि अन्य ढलान भएको	काठको छाना भएको	जस्ता वा च्यादर छाना भएको		टायल वा ढुङ्गाको छाना भएको		फुस वा खरको छाना भएको		माटोको छाना भएको		जम्मा
			०	२	०	१७१	१	३०४	०	४७८	
१	०	२	०	१७१	१	३०४	०	४७८	०	४७८	
२	१	२	०	३२२	४	२२८	०	५५७	०	५५७	
३	०	१	८	५३८	८	२५१	०	७९८	०	७९८	
४	४	२०	५	५४५	७	९९	०	६८०	०	६८०	
५	२०	५०	३	४४२	२०	११४	१	६५०	१	६५०	
६	२	२१	४	३७०	२३	१५३	१	५७४	१	५७४	
७	४	१४	०	२११	४	१२३	१	३५७	१	३५७	
८	५	२०	२	११७	३	१४१	१	२८९	१	२८९	
९	२	२	०	३५२	३	२०९	०	५६८	०	५६८	
जम्मा	३८	१३२	१४	३०६६	७३	१६२२	४	४९५१			
प्रतिसत	०.७७	२.६७	०.२८	६१.९७	१.४७	३२.७६	०.०८	१००.००			

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं ४६: छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी

७.४.६ गाउँपालिका कार्यालयदेखि वडा केन्द्रसम्मको दूरी

यस गाउँपालिकाको केन्द्र वडा नं. ५ को मानेभञ्ज्याङ्ग वजार पर्दछ । गाउँपालिकाको तथ्याङ्क अनुसार मानेभञ्ज्याङ्ग वजारवाट यस गाउँपालिकाको सबै वडा कार्यालयहरू बीचको दूरी तालिका नं. ११९ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ११९ : गाउँपालिका कार्यालयदेखि प्रत्येक वडा केन्द्रसम्मको दूरी

वडा नं.	वडा कार्यालय रहेको स्थान	गाउँपालिका केन्द्र रहेको स्थान	गाउँपालिका केन्द्रदेखि वडा कार्यालयसम्मको दूरी (कि.मि)	सडकको पहुँच	
				छ	
१	मोली	मानेभञ्ज्याङ्ग	२०	छ	
२	वाक्सा		१८	छ	
३	उँबु		१५	छ	
४	केतुके		९	छ	
५	मानेभञ्ज्याङ्ग		०	छ	
६	थाक्ले		६	छ	
७	टोक्सेल		६	छ	
८	राघवपुर		४	छ	
९	माधवपुर		७	छ	

८.१.२ गाउँपालिकाको अचल सम्पति विवरण

यस गाउँपालिकाको अचल सम्पत्तिमा गाउँ कार्यपालिकाको स्वामित्वमा १५ रोपनी जग्गा रहेको छ । यसैगरी प्रायजसो सबै वडाहरूको जग्गा रहेको छ, जसको कुल भण्डै भण्डै २१ रोपनी ३ आना क्षेत्रफल रहेको छ । अन्य चल सम्पत्तिहरूमा चारपांगे तथा दुई पांगे वाहनहरू रहेका छन् । अभिलेखअनुसार अन्य उल्लेख्य अचल सम्पत्तिहरू देखिएका छैनन् ।

८.६ निर्वाचन सम्बन्धी विवरण

२०७४ मा सम्पन्न निर्वाचनमा यस गाउँपालिकामा नेपाली कांग्रेस, नेकपा एमाले, नेकपा माओवादी, राप्रपा, नयाँ शक्ति पार्टी र स्वतन्त्र उम्मेदवारहरूले भाग लिएका थिए । ४८ सदस्यीय गाउँसभा तथा १७ सदस्यीय गाउँकार्यपालिकामा अध्यक्ष, उपाध्यक्षसहित नेपाली कांग्रेसको पूर्ण बहुमत रहेको छ ।

अनुसूचीहरु

अनसूची १.

जनप्रतिनिधिज्यहरूको विवरण

सि.नं.	नामथर	पद	ठेगाना	सम्पर्क नं.
१.	श्री मोतीराज राई	अध्यक्ष	वडा नं.- ५, मानेभञ्ज्याड	९८४२९८०९०९ ९८५२८४९३११
२.	श्री सविता राई	उपाध्यक्ष	वडा नं.- ३, उँवु	९८५२८४०७८९
३.	श्री राज कुमार रुम्दाली	वडा अध्यक्ष	वडा नं.- १ मोली	९८५२८४९३०९
४.	श्री उमेश कार्की	वडा अध्यक्ष	वडा नं.- २ वाँक्सा	९८५२८४९३०२
५.	श्री मेडल राई	वडा अध्यक्ष	वडा नं.- ३ उँवु	९८५२८४९३०३
६.	श्री सन्त बहादुर तामाङ्ग	वडा अध्यक्ष	वडा नं.- ४ केतुके	९८५२८४९३०४
७.	श्री राम कुमार राई	वडा अध्यक्ष	वडा नं.- ५, मानेभञ्ज्याड	९८५२८४९३०५
८.	श्री हेम राज राई	वडा अध्यक्ष	वडा नं.- ६, थाक्ले	९८५२८४९३०६
९.	श्री केशब प्रसाद दुड्गाना	वडा अध्यक्ष	वडा नं.- ७, टोक्सेल	९८५२८४९३०७
१०.	श्री भिम बहादुर बलम्पाकी मगर	वडा अध्यक्ष	वडा नं.- ८, राघवपुर	९८५२८४९३०८
११.	श्री नानी बाबु सिंदाली मगर	वडा अध्यक्ष	वडा नं.- ९, माधवपुर	९८५२८४९३०९
१२.	श्री कमन राई	का.पा.स.	वडा नं.- १, मोली	९८१४७९३२८१
१३.	श्री बिमला केसी	का.पा.स.	वडा नं.- २, वाँक्सा	९८४२९७०५०९
१४.	श्री गोमासरी वि.क.	का.पा.स.	वडा नं.- ९, माधवपुर	९८४२५९९५५९
१५.	श्री ढोलु माया मगर	का.पा.स.	वडा नं.- ७, माधवपुर	९८४२८१२२७१
१६.	श्री सुन्तली वि.क.	का.पा.स.	वडा नं.- २, वाँक्सा	९८४२९५५७१
१७.	श्री चित्र कुमार राई	का.पा.स.	वडा नं.- ४, केतुके	९८४२९५५८७०
१८.	श्री पुर्ण बहादुर श्रेष्ठ	वडा सदस्य	वडा नं.- १, मोली	९८६९३५४९२८
१९.	श्री गिते आले मगर	वडा सदस्य	वडा नं.- १, मोली	९८१५७२८२६३
२०.	श्री हेमकुमारी वि.क.	वडा सदस्य	मानेभञ्ज्याड गाउँपालिका	
२१.	श्री डम्वर बहादुर कार्की	वडा सदस्य	वडा नं.- २, वाँक्सा	९८१७७९६३३६
२२.	श्री हुप बहादुर श्रेष्ठ	वडा सदस्य	वडा नं.- २, वाँक्सा	९८४२९३५३५७
२३.	श्री मान बहादुर राई	वडा सदस्य	वडा नं.- ३, उँवु	९८६३८५०२९३
२४.	श्री कल्याण राई	वडा सदस्य	वडा नं.- ३, उँवु	९८४२९८०७१५
२५.	श्री मंगली वि.क.	वडा सदस्य	वडा नं.- ३, उँवु	
२६.	श्री गोमा कुमारी राई	वडा सदस्य	वडा नं.- ३, उँवु	९८६२६०५०९१
२७.	श्री टंक प्रसाद राई	वडा सदस्य	वडा नं.- ४, केतुके	९८५२८४९३३७
२८.	श्री नविन राई	वडा सदस्य	वडा नं.- ४, केतुक	९८४२९५४७२७

२९.	श्री सरीता तामाङ्ग	वडा सदस्य	वडा नं.- ४, केतुक	९८६२९१५७५२
३०.	श्री डोर बहादुर मगर	वडा सदस्य	वडा नं.- ५, मानेभञ्ज्याड	९७४२९१०५४४
३१.	श्री शंख नारायण श्रेष्ठ	वडा सदस्य	वडा नं.- ५, मानेभञ्ज्याड	९८४२९७२७१२
३२.	श्री माया राई	वडा सदस्य	वडा नं.- ५, मानेभञ्ज्याड	९८४२९८०९००
३३.	श्री मिना कुमारी वि.क.	वडा सदस्य	वडा नं.- ५, मानेभञ्ज्याड	९८६६४१४८७३
३४.	श्री गायत्री प्रसाद दहाल	वडा सदस्य	वडा नं.- ६, थाक्ले	९८६२८६५८९९
३५.	श्री धन सिं राई	वडा सदस्य	वडा नं.- ६, थाक्ले	९८४२९७२२०४
३६.	श्री चन्द्र कुमारी काफ्ले	वडा सदस्य	वडा नं.- ६, थाक्ले	९८६९७५५९५८
३७.	श्री रुपा वि.क.	वडा सदस्य	वडा नं.- ६, थाक्ले	
३८.	श्री राम कुमार गौतम	वडा सदस्य	वडा नं.- ७, टोक्सेल	९८४२९७१०५७
३९.	श्री रहलमान माभी	वडा सदस्य	वडा नं.- ७, टोक्सेल	९८०७७९२४९
४०.	श्री मिठु माया वि.क.	वडा सदस्य	वडा नं.- ७, टोक्सेल	
४१.	श्री रामजी वास्तोला	वडा सदस्य	वडा नं.- ८, राघवपुर	९८४२९५६०५२
४२.	श्री लिला बहादुर मगर	वडा सदस्य	वडा नं.- ८, राघवपुर	९८६१९८९८५९
४३.	श्री मन कुमारी बलम्पाखी	वडा सदस्य	वडा नं.- ८, राघवपुर	९८४२९३४३५०
४४.	श्री तेज कुमारी वि.क.	वडा सदस्य	वडा नं.- ८, राघवपुर	९८६१९४९३६२
४५.	श्री राम बहादुर मगर	वडा सदस्य	वडा नं.- ९, माधवपुर	९८६३१८५७३४
४६.	श्री नर बहादुर मगर	वडा सदस्य	वडा नं.- ९, माधवपुर	९७४५१५४८६०
४७.	श्री कुल कुमारी वि.क.	वडा सदस्य	वडा नं.- ९, माधवपुर	
४८.	श्री कमला राई	वडा सदस्य	वडा नं.- ९, माधवपुर	९८६२६११३६४

अनसुची २.

८.४ गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरू

विद्यमान कर्मचारी तेरिजअनुसार गाउँपालिकामा कुल ४७ जनाको दरबन्दी रहेको छ । कुल दरबन्दीमध्ये आधाभन्दा कम कर्मचारीहरू मात्र उपलब्ध छन् जसमा करार नियुक्तिको संख्या बढी रहेको छ । तीमध्ये गाउँ कार्यपालिका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण तालिका नं. १२३ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १२३ : गाउँ कार्यपालिका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारी

क्र.सं.	नाम	पद	सम्पर्क नं.	कार्यालय	ईमेल
१.	श्री तुलसी भट्टराई	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५१०४६९४० ९८५२८२०००२	मा.गा.पा.	bhattaraitulasi@gmail.com
२.	फडिन्द्र बहादुर कट्टाल	अधिकृतस्तर साताँ (शिक्षा)	९८४१११४८२३	मा.गा.पा.	katwalsir73@gmail.com
३.	अनिता मगर	अधिकृतस्तर छैठाँ (प्रशासन)	९८४९४६२७७३	मा.गा.पा.	anitamagar107@gmail.com
४.	भोग बहादुर राई	अधिकृतस्तर छैठाँ (लेखा)	९८४९२६४८४०	मा.गा.पा.	raibbn2010@gmail.com
५.	विश्वराज दाहाल	अधिकृतस्तर छैठाँ (स्वास्थ्य)	९८४२९९९३६०	मा.गा.पा.	
६.	दुखी राउत	अधिकृतस्तर छैठाँ (स्वास्थ्य)	९७४३०४५३५४	मा.गा.पा.	
७.	सियाराम यादव	अधिकृतस्तर छैठाँ(पशु शाखा)	९८४२८८८०७४	मा.गा.पा.	
८.	सुनिल तामाङ्ग	सिभिल इंजिनियर	९८६९१४६३६९	मा.गा.पा.	tamangsunil445@gmail.com
९.	दिपक तिम्सिना	नायब सुब्बा(प्रशासन)	९८४२२८०९८	मा.गा.पा.	dipaktimsina07@gmail.com
१०.	बैजनाथ प्रसाद यादव	सब इंजिनियर	९८६२८०८०८०	मा.गा.पा.	
११.	हिरोन राई	सहायकस्तर पाँचौ, आ.ले.प.	९८४२९९५३१५	मा.गा.पा.	hironwraee@gmail.com
१२.	दुर्गराज चौलागाँई	सहायकस्तर पाँचौ,लेखापाल	९८६२८१००४२	मा.गा.पा.	dearraj222@gmail.com
१३.	सफलकुमार साह	सब इंजिनियर	९८४४५७०९८७	मा.गा.पा.	
१४.	पञ्च बहादुर राई	सहायकस्तर पाँचौ,(वडा सचिव)	९८६०७९९६९३	६ नं वडा थाक्ले	
१५.	स्वदेश खनाल	सहायकस्तर पाँचौ,(वडा सचिव)	९८४२९०६३८९	५ नं वडा	khanalswadesh1996@gmail.com

१६.	सुकुधन राई	कम्प्युटर अपरेटर	९८४२९४०७८५	मा.गा.पा	
१७.	चक्र ब. कटवाल	सहायकस्तर पांचौ (पशु शाखा)	९८२५७४२८७३	मा.गा.पा.	
१८.	कल्पना बस्नेत	खरिदार(वडा सचिव)	९८४२८८८५००८	९ नं वडा	basnetkalpana008@gmail.com
१९.	राजु तामाड	सहायकस्तर चौथो (वडा सचिव)	९८११७९३७४५	८ नं वडा, राघवपुर	tamangraju706@gmail.com
२०.	गंगालाल खड्का	सहायकस्तर चौथो (वडा सचिव)	९८४०८०२४६९	१ नं वडा, मोली	gangalalkhadka@gmail.com
२१.	योजना आचार्य	सहायकस्तर चौथो (वडा सचिव)	९८६२६१८९३७	२ नं वडा, वाक्सा	yojanaacharya24@gmail.com
२२.	श्याम कटवाल	ना.प्रा.स.	९८४२२५८२६४७	मा.गा.पा.	
२३.	उमा भुजेल	ना.प्रा.स.	९८६०२८३७९०	मा.गा.पा.	umabhujel55@gmail.com
२४.	रामचन्द्र न्यौपाने	सचना प्रविधि अधिकृत	९८५११३८२९९	मा.गा.पा.	ramu660@gmail.com
२५.	ऋद्धिरमण घिमिरे	रोजगार संयोजक	९८४१६३०२३६	मा.गा.पा.	
२६.	कल प्रसाद तिवारी	प्रा.स.	९८४९९१४७८५	मा.गा.पा	
२७.	रेसबहादुर राई	असिस्टेन्ट सब इञ्जिनियर	९८६२२४७८८३	मा.गा.पा.	
२८.	विमला मगर	असिस्टेन्ट सब इञ्जिनियर	९८४५७७९२०८	मा.गा.पा.	bimala.palika37@gmail.com
२९.	रुद्र प्रसाद न्यौपाने	असिस्टेन्ट सब इञ्जिनियर	९८४४४४२०७४	मा.गा.पा.	
३०.	चित्र कुमार राई	असिस्टेन्ट सब इञ्जिनियर	.		
३१.	टिकाराज न्यौपाने उपाध्याय	खा.पा.स.टे.	९८६०६८६०९७	मा.गा.पा.	
३२.	डम्बरबहादुर अधिकारी	प्रा.स.(वडा सचिव)	९८४२८१२६९८	३ नं वडा, उँवु	
३३.	प्रेम ब. गोले तामाड	प्रा.स.(वडा सचिव)	९८६२८९०४९५	४ नं वडा, केत्तु के	
३४.	भिम कुमारी श्रेष्ठ	एम.आइ.यस.अपरेटर	९८६०२८३८८५	मा.गा.पा.	manjushrestha45@gmail.com
३५.	जुन कुमार राई	फिल्ड सहायक	९८६२६०५९४७	मा.गा.पा.	rai junu125@gmail.com

३६.	ईन्द्र बहादुर बि.क.	फिल्ड सहायक	९८६२६०५४२०	मा.गा.पा.	indragag.li@gmail.com
३७.	ममकर्ण बस्नेत	कार्यालय सहयोगी	९८४२८८८५१६७	मा.गा.पा.	
३८.	पुण्य कुमार कटवाल	कार्यालय सहयोगी	९८४२५१९६५५	२ नं. वडा	
३९.	सीता कार्की	कार्यालय सहयोगी	९८५३००२३६०	मा.गा.पा.	
४०.	राज कुमार राई	कार्यालय सहयोगी	९८२७७७८४४२	१ नं. वडा	
४१.	डोल कुमार श्रेष्ठ	कार्यालय सहयोगी		२ नं. वडा	
४२.	बद्री कुमार राई	कार्यालय सहयोगी	९८६१७०९५६०	३ नं. वडा	
४३.	कर्ण ब. तामाङ	कार्यालय सहयोगी		४ नं. वडा	
४४.	राम ब. श्रेष्ठ	कार्यालय सहयोगी	९८४२८१२७३९	५ नं वडा	
४५.	कृष्णधन राई	कार्यालय सहयोगी		६ नं. वडा	
४६.	ईश्वरीप्रसाद गौतम	कार्यालय सहयोगी	९८४२९७०३०६	७ नं वडा	
४७.	बोधकुमार बास्तोला	कार्यालय सहयोगी	९८४२८८८५१६७	८ नं वडा	
४८.	बंग ब राई	कार्यालय सहयोगी		९ नं. वडा	
४९.	टेक कुमार राई	चौकीदार	९८४२९८०४९६	मा.गा.पा.	
५०.	जीवराज राई	कार्यालय सहयोगी	९८४०७५८४५०	मा.गा.पा.	
५१.	दिलकुमार मगर	कार्यालय सहयोगी	९८२४७७६५६८	मा.गा.पा.	
५२.	रिम्कीमाया राई	कार्यालय सहयोगी	९८४२८१२७३९	मा.गा.पा.	
५३.	कुमार बहादुर गिरी	कार्यालय सहयोगी	९८४२८८८७७५४	मा.गा.पा.	
५४.	हिमाल कार्की	ह.स.चा.	९८६३४९२४७८	मा.गा.पा.	
५५.	गजेन्द्र राई	ह.स.चा	९८१३७१९३५२	मा.गा.पा.	
५६.	सुवास राउत	हेमी स.चा.	९८१९०२५९०७	मा.गा.पा.	

अनसुची ३.

यस मानेभञ्ज्याङ्ग गाउँपालिका भित्र रहेका स्वास्थ्य चौकी प्रमुखहरुको नाम र सम्पर्क नम्बर

क्र.स	स्वास्थ्य चौकीको नाम	स्वस्थ्य चौकी प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१.	मोली स्वास्थ्य चौकी	दबल राज राई	९८६९०२७८७५	
२.	वाक्सा स्वास्थ्य चौकी	किशार पोखरेल	९८४२८८५०८६	
३.	उँबु स्वास्थ्य चौकी	पोष कुमार राई	९८४२५७५८९८	
४.	केतुके स्वास्थ्य चौकी	उमेश तामाङ्ग	९८४९०३३८८६	
५.	मानेभञ्ज्याङ्ग स्वास्थ्य चौकी	अम्बिका दाहाल	९८६२६०६६८८	
६.	थाक्ले स्वास्थ्य चौकी	मंगा राई	९८४२८१७१३९	
७.	टोक्सेल स्वास्थ्य चौकी	निर्मला दाहाल	९८४२९७३८३०	
८.	राघवपुर स्वास्थ्य चौकी	उर्मिला तामाङ्ग	९८६९३९२०४६	
९.	माधवपुर स्वास्थ्य चौकी	कुमार कट्टवाल	९८४२९२४५६६	

अनसुची ४.

मानेभन्ज्याङ्ग गाउँपालिकाभित्रका विद्यालयहरुमा कार्यरत प्रधानाध्यापकहरुको सम्पर्क नं. २०७६

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	गा.वि.स.	प्रधानाध्यापकको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	श्री सिद्धस्थान आ.वि., रिचुवा	मानेभन्ज्याङ्ग ५, मानेभन्ज्याङ्ग	दिपकबहादुर राई	९८४२९५५०४५	
२	श्री भगवती मा.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग ५, मानेभन्ज्याङ्ग	नारायण प्रसाद बास्तोला	९८४२५८४३२५	
३	श्री शिवदुर्ती आ.वि. राघवपुर	मानेभन्ज्याङ्ग ८, टोक्सेल	कृष्णप्रसाद बास्तोला	९८६२६२९६२९	
४	श्री सरस्वती आ.वि. कुम्लिङ्ग	मानेभन्ज्याङ्ग ८, टोक्सेल	वेदप्रसाद बास्तोला	९८४२८१२३३१	
५	श्री कालिका आ.वि. भालुखोला	मानेभन्ज्याङ्ग ८, टोक्सेल	कुन्तामाया गौतम	९८४२९९९६७१	
६	श्री देवीस्थान आ.वि. उदयपुर	मानेभन्ज्याङ्ग ५, मानेभन्ज्याङ्ग	अमृतबहादुर राई	९८४२८१२९६६	
७	श्री धिमिले आ.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग ५, मानेभन्ज्याङ्ग	खिलानाथ पराजुली	९८४२९४०२९४	
८	श्री निकेतन मा.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग ९, माधवपुर	रामकुमार यादव	९८४२९५४७७०	
९	श्री मनोरचना आ.वि. दुमिखम	मानेभन्ज्याङ्ग ९, माधवपुर	वीरेन्द्रकुमार यादव	९८९६७७४३३९, ९८६१५७९०३६	
१०	श्री देवी आ.वि. खेतीघर	मानेभन्ज्याङ्ग ९, माधवपुर	रामचन्द्र महतो	९८४२९८१५०४	
११	श्री विद्याकालिका आ.वि. तिल्पुङ्ग	मानेभन्ज्याङ्ग ९, माधवपुर	होमनाथ बास्तोला	९७४३०१४७९४	
१२	श्री हर्कपुर मा.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग ७, हर्कपुर	ठाकुरनाथ अधिकारी	९८४९६५८६३१	
१३	श्री सुनकोशीजन आ.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग ६, थाक्ले	अञ्जु राई	९८६२६०५८३४	
१४	श्री समाजसेवा युवा आ.वि. जाक्मा	मानेभन्ज्याङ्ग ६, थाक्ले	अमर राई	९८६८६८८८५०६	
१५	श्री दुधकौशिका आ.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग ६, थाक्ले	पन्चराज राई	९८४२९३५१८०	
१६	श्री रिचुवा आ.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग ६, थाक्ले	सुष्मिता राई	९८६२६०६०२२	
१७	श्री जनता आ.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग ६, थाक्ले	इन्द्रिरा दाहाल	९८६२३०४९६६	
१८	श्री महाकालीस्थान आ.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग ६, थाक्ले	पेशलकुमार ढुंगाना	९८४९८४५२६३	
१९	श्री स्वर्णान्तराल आ.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग ७, टोक्सेल	होमप्रसाद दाहाल	९८४३०४५११०	
२०	श्री शहिदस्मृति आ.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग ७, टोक्सेल	टिकाराम ढुंगाना	९७४३०३६६६१	
२१	श्री महादेवस्थान मा.वि. हिलेपानी	मानेभन्ज्याङ्ग ६, थाक्ले	मेघबहादुर राई	९८६२९२४४८९	
२२	श्री मनोकामन आ.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग ७, टोक्सेल	दिलनाथ अधिकारी	९८४२९१२८२६	
२३	श्री मंगलादेवी आ.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग १, मोली	अम्बर बहादुर श्रेष्ठ	९७५३००२१७८	
२४	श्री कालिका मा.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग १, मोली	शरणजित राई	९७४३०५७३८२	
२५	श्री राज्यलक्ष्मी मा.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग ३, उँचु	रमेश कुमार अधिकारी	९७४११४३७२७	
२६	श्री पञ्चकन्या आ.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग २, वाक्सा	तेजबहादुर कार्की	९८६०५२७२९३	
२७	श्री भिमसेनस्थान मा.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग ४, केतुके	सूयबहादुर तामाङ्ग	९७४३०६१०१३	
२८	श्री मनकामना मा.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग २, वाक्सा	महिन्द्रबहादुर कार्की	९८५२८४०९१५	
२९	श्री कृष्णपु आ.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग २, वाक्सा	गडुलध्वज थापा	९८६२८६५१११	
३०	श्री जनज्योती पञ्चवती आ.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग १, मोली	भरत कट्टवाल	९८४३००४६६५	

३१	श्री शिलवन्ती आ.वि.सिम्पानी	मानेभन्ज्याङ्ग २, वाक्सा	कमलादेवी कट्टवाल	९८९८३५०४५६
३२	श्री कालिका आ.वि. पंखु	मानेभन्ज्याङ्ग ४,केतुके	सुदेशकुमार राई	९७४३०४५६७६
३३	श्री जानकी आ.वि. गुर्वागाउँ	मानेभन्ज्याङ्ग ३, उँचु	बरणबहादुर राई	९८६२६०९७९८
३४	श्री ईश्वरी आ.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग १, मोली	प्रकाश पोखरेल	९८६२८०५९८१
३५	श्री दिपज्योती आ.वि. बाखे	मानेभन्ज्याङ्ग १, मोली	तेजबहादुर कट्टवाल	९७४३०४५५७
३६	श्री भिमआदर्श आ.वि.खचापु	मानेभन्ज्याङ्ग ३, उँचु	ननुलाल चौधरी	९८४२९८०९५०
३७	श्री जनहित आ.वि.लुकुवापानी	मानेभन्ज्याङ्ग ३, उँचु	रत्नमाया राई	९८४३९६७३६६
३८	श्री जनकल्याण आ.वि. कोल्वोटे	मानेभन्ज्याङ्ग ३, उँचु	चतुरलाल राई	९८६२८०५२५५
३९	श्री सन्देश आ.वि.आहाले	मानेभन्ज्याङ्ग ३, उँचु	शुशिला राई	९८४२९७००८६
४०	श्री सानोजुरे आ.वि.	मानेभन्ज्याङ्ग ३, उँचु	ठणडसिंह राई	९८५११३३६७६
४१	श्री महाँकाली आ.वि.ध्याम्दलु	मानेभन्ज्याङ्ग २, वाक्सा	सुमित्रा कार्की	९८६२६०५९४८
४२	श्री महाकाली आ.वि.खाटाजोरे	मानेभन्ज्याङ्ग १, मोली	हेमराज राई	९८६०३७७१७६
४३	धुसेनी आवि आहाले	मानेभन्ज्याङ्ग ४,केतुके	तिलप्रसाद धमला	९७४३०९३५७७
४४	ठुलोजुरे आवि कालिकास्थान	मानेभन्ज्याङ्ग ४,केतुके	विजयलक्ष्मी तामाङ्ग	९८१७७४११५९
४५	श्री धुसेनी आ.वि.धुसेनी	मानेभन्ज्याङ्ग ४,केतुके	टेकप्रसाद धमला	९७४३०९३५७७
४६	श्री शुभ ग्यालेक्सी ई.बो.स्कूल	मानेभन्ज्याङ्ग ४,केतुके	मञ्जु तामाङ्ग	९८६३७३८७३४
४७	श्री सुनकोशी गोल्डेन फ्युचर ई.बो.स्कूल	मानेभन्ज्याङ्ग ७, हर्कपुर		९८४२९९८२२४
४८	श्री न्यूस्टार ई.बो.स्कूल हिलेपानी	मानेभन्ज्याङ्ग ६, थाक्ले		९८४२५७०३७७
४९	श्री सनराईज ई.स्कूल	मानेभन्ज्याङ्ग ५,मानेभन्ज्याङ्ग	जन्ताराम राई	९८४२८१२१९७
५०	श्री लिब्जु बोर्डिङ स्कूल	मानेभन्ज्याङ्ग ३, उँचु	कृष्णकुमार राई	९८१७७१४६९४
५१	श्री दिपज्योती ई. बोर्डिङ स्कूल	मानेभन्ज्याङ्ग २,मोली		९८४१९३४७८३